gemeente ermelo

Meerjarenbegroting 2026–2029

Inhoudsopgave

Meerjarenbegroting 2026-2029 1
Inhoudsopgave 3
Algemeen 5
Besluit 5
Voorwoord 5
Samenvatting 6
Portefeuilleverdeling 7
Programma Samen Werken voor Ermelo 13
Bestuur en Organisatie 13
Openbare Orde en Veiligheid 15
Financiën 17
Indicatoren programma Samen Werken voor Ermelo 18
Verbonden partijen programma Samen werken voor Ermelo 26
Wat mag programma Samen Werken voor Ermelo kosten? 26
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen 27
Programma Samen Leven in Ermelo 29
Kansrijk opgroeien 29
Op weg naar samenredzaamheid 31
Bestaanszekerheid en perspectief op (on) betaald werk 32
Zelfstandig thuis 34
Indicatoren programma Samen Leven in Ermelo 36
Verbonden partijen programma Samen Leven in Ermelo 44
Wat mag programma Samen Leven in Ermelo kosten? 44
Programma Samen Wonen in Ermelo 45
Verkeer en Vervoer 45
Ruimtelijke Ordening 46
Kwaliteit openbare ruimte 52
Wonen 54
Duurzaamheid en Milieu 56
Indicatoren programma Samen Wonen in Ermelo 59
Verbonden partijen programma Samen Wonen in Ermelo 61
Wat mag programma Samen Wonen in Ermelo kosten? 61
Programma Samen Ondernemen in Ermelo 63
Economie 63
Bedrijvigheid 63
Toerisme en Recreatie 64
Indicatoren programma Samen Ondernemen in Ermelo 67
Verbonden partijen programma Samen Ondernemen in Ermelo 69
Wat mag programma Samen Ondernemen in Ermelo kosten? 69
Paragrafenverantwoording 71
Paragraaf Lokale heffingen 71
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 80
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen 85
Paragraaf Financiering 92
Paragraaf Bedrijfsvoering 99
Paragraaf Verbonden Partijen 102
Paragraaf Grondbeleid 119
Paragraaf Opvang Ontheemden Oekraïne 122

Paragraaf Wet Open Overheid (WOO) 123
Paragraaf Subsidies 124
Financiële begroting 2026-2029 125
Budgettaire uitkomst 125
Overzicht baten en lasten 125
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 130
Taakstellingen 140
Financiële positie 141
Reserves en Voorzieningen 143
Investeringen 149
Bijlagen 151
Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld 151
Bijlage 2: Totaal Investeringsoverzicht 156

Algemeen

Besluit

Besluit

Raadsbesluit

Referentienummer e250054504

De raad van de gemeente Ermelo;
gelezen het voorstel van het college van 16 september 2025, nr. e250054489;

b e s l u i t :
De Begroting 2026 vast te stellen en kennis te nemen van de Meerjarenraming 2027-2029.

Voorwoord

Voorwoord

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden wij u ter bespreking en vaststelling de Meerjarenbegroting 2026-2029 aan. Deze meerjarenbegroting verwoordt niet alleen de financiële positie van Ermelo, maar ook de beleidsvoornemens (Wat willen we bereiken?) en uitvoeringsactiviteiten (Wat gaan we daarvoor doen?) in het jaar 2026. Met de vaststelling van deze begroting geeft de raad opdracht aan het college van b&w om tot uitvoering over te gaan binnen de daarvoor door u beschikbaar gestelde financiële kaders.

Omschrijving	Meerjarenbegroting							
Bedrag x € 1.000 (het kan afwijken van bedragen elders in de begroting i.v.m. afronding)	2026		2027		2028		2029	
Saldo Kadernota 2026	-1.100	N	300	V	-1.150	N	-1.970	N
Aanvullende effecten Meicirculaire 2025	450	V	900	V	2.050	V	2.350	V
Mutaties Begroting 2026	1.125	V	195	V	-655	N	345	V
Nog te realiseren taakstellingen	-1.275	V	-3.200	V	-3.450	V	-3.450	V
Begrotingssaldo exclusief nog te realiseren taakstellingen	-800	N	-1.805	N	-3.205	N	-2.725	N
Begrotingssaldo nieuw (inclusief nog te realiseren taakstellingen)	475	V	1.395	V	245	V	725	V
Toelichting mutaties Begroting 2026 op hoofdlijnen:	1.125	V	195	V	-655	N	345	V
Kapitaallasten investeringen	290	V	80	V	170	V	850	V
Rente nieuwe leningen	230	V	400	V	160	V	470	V
Vrijval stelpost nominale ontwikkelingen (indexaties)	320	V						
Ombuigingen Meerinzicht 2026	130	V						
Vrijval oude circulaires gemeentefonds	200	V	200	V	180	V	180	V
Actualisatie onderhoudsplannen (MJOP's)	-175	N	-105	N	-105	N	-105	N
Aframen taakstelling museum			-80	N	-80	N	-80	N

Aframen taakstelling Sport			-300	N	-300	N	-300	N
Stelpost nieuwe gemeentewerf					-500	N	-500	N
Overige mutaties	130	V	-		-180	N	-170	N

Zoals u kunt zien kennen alle jaren een positief saldo. Voor de opbouw van het saldo van de Kadernota 2026 en de effecten van de Meicirculaire 2025 verwijzen we u naar de stukken bij de behandeling van de kadernota. Alle overige mutaties worden in detail toegelicht bij de Toelichting op de Baten en Lasten verderop in dit document. In de tabel ziet u een verklaring op hoofdlijnen van het begrotingssaldo. Naast de meicirculaire waarover uw raad bij de behandeling van de Kadernota 2026 al is geïnformeerd, zijn er nog meer mutaties met positieve effecten op het begrotingssaldo. Deze hangen met name samen met de actualisatie van de investeringsplanning. Meerdere investeringen zijn in het kader van realistisch begroten een jaarschijf opgeschoven. De realisatie van de nieuwbouw van De Klokbeker en de Augustinusschool is bijvoorbeeld met een jaar verschoven naar 2029. Hierdoor vinden er pas vanaf 2030 afschrijvingen plaats. Dit leidt tot een fors voordeel in 2029.

Het college is verheugd met de sluitende meerjarenbegroting, maar wil er wel op wijzen dat we ons niet rijk moeten rekenen. We moeten nog altijd voor circa € 3,5 miljoen aan structurele ombuigingen zien te realiseren. Daarnaast zijn er risico's zoals de herverdeling van het gemeentefonds per 2027 waar we in de begroting geen rekening meer mee houden en een mogelijk hogere exploitatiebijdrage voor Interactie.

Maar we zijn op de goede weg en kijken met vertrouwen naar de toekomst. We denken met deze begroting een gezonde financiële basis mee te geven aan het volgende college.

Samenvatting

Samenvatting programma's

Samenwerken voor Ermelo

De gemeente Ermelo versterkt de samenwerking met inwoners en partners door actief participatiebeleid en verbeterde dienstverlening via een gezamenlijk Klant Expertise Centrum vanaf 2025. Intergemeentelijke samenwerking en veiligheid zijn speerpunten, met nadruk op ondermijning en actualisatie van beleidsstukken. Een sluitende begroting wordt nagestreefd door realistisch te begroten.

Samenleven in Ermelo

De Nota Sociaal Domein 2024-2029 vormt de basis voor maatschappelijke opgaven zoals kansrijk opgroeien, langer zelfstandig thuis wonen en perspectief op werk. Ermelo streeft naar een gezonde, veilige woonomgeving en versterkt de bestaanszekerheid met gerichte inkomensondersteuning en het bevorderen van samenredzame wijken.

Samen Wonen in Ermelo

Onder het programma 'Samen Wonen in Ermelo' wordt gewerkt aan wonen, mobiliteit, duurzaamheid en groen. Een belangrijke pijler hierbij is de ontwikkeling van een Omgevingsvisie 2.0, waarmee we nieuw omgevingsbeleid gaan maken en uitvoeren en een antwoord willen vinden op de vraag "Wat willen we als Ermelo zijn in 2050?". Een speerpunt voor de komende tijd is woningbouw. De woondeal voor 2025-2035 richt zich op het vinden van locaties voor tijdelijke en permanente woningbouw na 2030. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan de uitvoering van lopende projecten, zoals Veldwijk, Hart van Horst, Callunaterrein en de Balverszaal. Duurzaamheid heeft bijzondere aandacht met het opstellen van een (regionale) energievisie en een warmteprogramma. De gemeente zet in op een veilige, groene omgeving met diverse infrastructurele

projecten.

Samen Ondernemen in Ermelo

De economische ontwikkeling staat centraal met plannen voor een bedrijventerrein langs de A28, in samenwerking met de regio. De visie op toerisme en recreatie voor 2025-2030 richt zich op het verbeteren van recreatieve verbindingen, om Ermelo aantrekkelijker te maken voor toeristen en inwoners.

Beleidsbegroting

Het programmaplan is hét onderdeel van de meerjarenbegroting waarin de raad zijn sturende invloed op hoofdlijnen (kaderstelling) naar het college van b&w invult. Het programmaplan wordt ook wel het beleidsdeel van de meerjarenbegroting genoemd. Tegelijk is daarmee het programmaplan ook hét basisdocument aan de hand waarvan de raad zijn controlerende taak gedurende het lopende begrotingsjaar uitoefent.

Het is gemeenten vrij om te bepalen welke programma's gehanteerd worden. Wel is voorgeschreven dat per programma de drie "W's" opgenomen moeten worden. Dit zijn:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag het kosten?

De programma's bestaan uit de volgende onderdelen:

Algemeen

Hierin worden subprogramma's weergegeven waarin het programma is onderverdeeld.

Beleidsdoelstellingen

Hierin zijn alle subprogramma's opgenomen. Per subprogramma is verwoord wat wij willen bereiken, wat wij daarvoor in het begrotingsjaar gaan doen en wat het mag kosten. Onder het kopje vastgesteld beleid vindt u het achterliggende Ermelose beleid.

Indicatoren

Opgenomen zijn de indicatoren die wettelijk zijn voorgeschreven.

Verbonden partijen

Hierbij is een opsomming weergegeven van de Verbonden partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van het beleid dat onder het desbetreffende programma valt.

Autorisatieniveau raad

De raad autoriseert alle baten en lasten op subprogrammaniveau.
De raad autoriseert alle investeringskredieten (zie onderdeel investeringen).
De raad autoriseert alle toevoegingen aan en beschikkingen over de reserves en voorzieningen.

Portefeuilleverdeling

Portefeuilleverdeling

Binnen het college van burgemeester en wethouders zijn de taken als volgt verdeeld:

Burgemeester P.J.T. van Daalen:

- Beleidscoördinatie, algemene en bestuurlijke zaken
- Representatie
- Woordvoering gemeentebrede aangelegenheden*
- Politie, brandweer
- Openbare orde en veiligheid
- Horeca en evenementen
- Bestuurlijke coördinatie handhaving m.b.t. meervoudige handhavingsdossiers
- Handhaving APV
- Asielbeleid
- Opvang/huisvesting vluchtelingen Oekraïne
- Woonwagenbeleid
- Overleg predikanten en voorgangers kerken
- Vereniging Nederlandse Gemeenten
- AvA Alliander
- AvA Vitens
- AvA Leisurelands
- AvA Coöperatie Gastvrije Randmeren
- Defensie
- Algemeen Bestuur VNOG

- Bestuur Stichting Collectieve beveiliging Ermelo
- Coördinatie intergemeentelijke samenwerking en toekomstverkenning EHZ
- Personeelsaangelegenheden
- Bestuur Streekarchivariaat

**Elk collegelid doet woordvoering over zijn specifieke portefeuilles*

Wethouder dhr. S. Hamstra:

Sociaal Domein, Werkgelegenheid, Onderwijs, Sport, Dienstverlening en Organisatie
Loco-burgemeester 1

- Communicatie (beleid & strategie)
- Enkelvoudige handhaving m.b.t. bouwen
- Sociaal domein
- Werkgelegenheid
- Participatiewet
- AvA Inclusief Groep (eigenaarsrol)
- WMO
- Jeugdhulp
- Kinderopvang en peuterspeelzalen
- Gezondheidszorg
- Algemeen Bestuur GGD Noord- en Oost-Gelderland
- Opdrachtgeverschap Inclusief Groep
- Opdrachtgeverschap Stichting Welzijn Ermelo
- Stichting Veilig Thuis
- Sport
- Sportaccommodaties
- Nieuwbouw sportcentrum Zanderij (projectportefeuille)
- Onderwijsbeleid primair en voortgezet onderwijs met de bijbehorende onderwijsaccommodaties

- Diaconaal platform
- Dienstverlening en inwonersparticipatie
- Wijkgericht werken
- Interne organisatie en organisatieontwikkeling
- Markt 2.0

Wethouder dhr. A. Tigchelaar:

Financiën, Bedrijfsvoering, Wonen, Grondzaken, Economie
Loco-burgemeester 2

- Financiën en belastingen
- Bedrijfsvoering
- Bestuur GR Meerinzicht
- Inkoopbeleid
- Volkshuisvestingsbeleid (inclusief aanjagen woningbouwopgave)
- Handhaving m.b.t. milieu
- Grondexploitatie (grondbedrijf) en overig vastgoed
- Economie
- Weekmarkt
- Bedrijventerrein A28/verhuizing bedrijven (projectportefeuille)
- Centrum (w.o. centrummanagement)
- Kunst & cultuur
- Cultuuraccommodaties (waaronder De Dialoog)
- Bank Nederlandse Gemeenten
- Gemeentewerf (projectportefeuille)
- AvA Sport- en cultuurbedrijf Interactie (eigenaarsrol)
- Vitale Vakantieparken en de ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken
- Grootschalige woningbouw

- Afvalsturing Friesland N.V.

Wethouder dhr. H.R. van Veen:

Ruimtelijke ordening, Openbare werken, Recreatie&Toerisme, Verkeer&Vervoer
Loco-burgemeester 3

- Omgevingswet
- Ruimtelijke ordening (inclusief kleinschalige woningbouwinitiatieven)
- EHZ-gebiedsagenda
- Landschap en Omgevingsgroen
- Vergunningsverlening WABO
- Water
- Grondbeleid
- Duurzaamheid & Energietransitie (projectportefeuille)
- Milieu
- Gemeentewerf (planfase, projectportefeuille)
- Stikstof
- Afvalinzameling
- Openbare Werken
- Verkeer & vervoer
- HEMA (projectportefeuille)
- Recreatie & toerisme
- Veluwe Alliantie
- Algemeen Bestuur OmgevingsDienst Veluwe (ODVeluwe)

De heer M. Jacobs:

Gemeentesecretaris/Algemeen directeur

- WOR- bestuurder

Programma Samen Werken voor Ermelo

Bestuur en Organisatie

Wat willen we bereiken?

Een transparante, betrokken en oplossingsgerichte gemeente

Omschrijving (toelichting)

We zetten in op een gemeente die transparant, betrokken en oplossingsgericht is. We luisteren, denken mee en leggen uit waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en streven naar draagvlak voor onze besluiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We communiceren open, duidelijk en constructief

Omschrijving (toelichting)

We zoeken met burgers en bedrijven naar oplossingen, maar een onderbouwde 'nee' is ook een mogelijkheid. We ontsluiten onze informatie en besluitvorming pro actief en leggen daar waar nodig uit en lichten toe. We stellen ons constructief op richting de pers. Het wekelijkse persuur gaat normaal gesproken altijd door.

We voeren een actief participatiebeleid

Omschrijving (toelichting)

We geven inwoners zo veel mogelijk de gelegenheid om mee te denken en te doen. Hiervoor voeren wij een actief participatiebeleid. Dit krijg onder andere vorm via het ‘online dorpsgesprek Ermelo’.

Wat willen we bereiken?

Een betrouwbare en toegankelijke gemeente zijn

Omschrijving (toelichting)

Op basis van onze ‘visie op dienstverlening’ streven we naar een uitstekende dienstverlening voor onze inwoners en ondernemers. Zo wensen we een betrouwbare en toegankelijke overheid te zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verbeteren de bereikbaarheid van de gemeente

Omschrijving (toelichting)

We gaan vanaf 1 januari 2026 werken met heel EHZM vanuit 1 gezamenlijk Klant Expertise Centrum (KEC), waarbij we de dienstverlening aan onze inwoners op alle kanalen (online, mail, telefoon, fysiek) verbeteren en minder kwetsbaar maken. Daarvoor wordt nu al gewerkt aan uniformering en standaardisering. Het digitale kanaal is hierbij het voorkeurs kanaal. Fysiek contact zal in het 'Huis van Ermelo' plaatsvinden. Daarnaast is alle gemeentelijke communicatie begrijpelijk en waar mogelijk op B1 niveau.

Wat willen we bereiken?

Regionale samenwerking op de gebiedsagenda

Omschrijving (toelichting)

De Gebiedsagenda (vastgesteld in 2022) wordt uitgewerkt in het Regioarrangement EHPZ. We werken hierin samen met de gemeenten Harderwijk, Putten en Zeewolde, de provincies Gelderland en Flevoland en de waterschappen Vallei en Veluwe en Zuiderzeeland. Het regioarrangement EHPZ 2023 markeert de start van een proces om gezamenlijke opgaven van het EHPZ gebied vorm te geven voor de komende 20 tot 30 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen een Toekomstperspectief (fysiek domein) voor de regio EHPZ

Omschrijving (toelichting)

Samen met acht partners ontwikkelen we een Toekomstperspectief voor de regio EHPZ. Er wordt een ruimtelijke puzzel gelegd om concreet de 'plus' (1+1=3) van de regionale EHPZ-samenwerking te definiëren in de toekomst (horizon van 2040 en verder). Dit zodanig dat de samenwerkende partners zich herkennen en het perspectief kunnen inzetten voor ontwikkeling, lobby en verdere activiteiten voor de totale regio. Een gezamenlijke regionale verdiepingsslag op het fysieke domein. Daarnaast wordt de governance verder vormgegeven en ligt een verkenning van de oeververbinding en uitwerking van gebiedsopgave 2 voor.

Wat willen we bereiken?

Samenwerken met behoud van soevereiniteit

Omschrijving (toelichting)

We staan open voor intergemeentelijke samenwerking, gericht op efficiëntie in de uitvoering. Lokaal beleid wordt zo veel mogelijk lokaal opgesteld. Ermelo is en blijft een zelfstandige gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken samen zodat we een zelfstandige gemeente kunnen blijven

Omschrijving (toelichting)

De bedoeling is om de kracht van onze vier organisaties (de drie gemeenten en Meerinzicht) zo goed mogelijk te benutten voor onze ruim 100.000 inwoners. Op inhoudelijke onderwerpen wordt er daarnaast samengewerkt op de schaal van de Noord-Veluwe. De Noord-Veluwe is opgesplitst in de regio Kop van de Veluwe en de regio EHPZ.

Wat willen we bereiken?

Een netwerkgemeente zijn

Omschrijving (toelichting)

Binnen het programma organisatieontwikkeling werken we in Ermelo aan het zijn van een netwerkgemeente. Op basis van onze missie en kernwaarden (samen, bevlogen, wendbaar en betrouwbaar) voor de organisatie, geven we verder invulling aan deze ontwikkeling binnen het bestuur, de ambtelijke organisatie en samen met de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We versterken door te verhelderen: zelforganisatie met focus

Omschrijving (toelichting)

We professionaliseren de organisatie verder door heldere sturing en duidelijke rollen met behoud van zelforganisatie. We versterken het ambtelijk-bestuurlijk samenspel.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Bestuur en Organisatie	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	2.265	1.122	1.109	1.032	1.027	1.027
Lasten	-19.571	-19.441	-18.947	-17.496	-17.337	-17.425
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-17.306**	**-18.319**	**-17.838**	**-16.464**	**-16.310**	**-16.398**
Saldo Bestuur en Organisatie	**-17.306**	**-18.319**	**-17.838**	**-16.464**	**-16.310**	**-16.398**

Vastgesteld beleid

- Ontwikkelagenda netwerkgemeente (2018)
- Visie intergemeentelijke samenwerking (2015)
- Visie op dienstverlening (2018)
- Participatiebeleid (2021)
- Organisatiebesluit (2024)

Openbare Orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Bovenlokaal veiligheidsbeleid

In het (tot 2026 verlengde) Integraal Veiligheidsplan 2020-2024 Harderwijk, Ermelo & Putten zijn de prioriteiten vastgelegd op bovenlokaal en lokaal niveau. De bovenlokale prioriteiten zijn:

1. Kwetsbare personen
2. Ondermijning
3. Cybercrime
4. Informatievoorziening
5. Vitale vakantieparken

Wat gaan we daarvoor doen?

We bereiden ons voor op langdurige crisis

Vanuit het project Weerbare samenleving en veerkracht bereiden wij de gemeentelijke organisatie en inwoners voor op een crisis zoals bijvoorbeeld langdurige stroomuitval.

We doen aan herstelgerichte handhaving op Vitale Vakantieparken

Het doel van handhaving is herstel naar een legale situatie.

We geven uitvoering aan het actieplan ondermijning

We geven uitvoering aan het in 2025 geactualiseerde actieplan ondermijning (waaronder bestrijding van zorgfraude en drugs- en mensenhandel). Dit doen wij samen met ketenpartners als gemeenten, politie, RIEC.

We pakken gezamenlijk cybercrime aan

Met de samenwerkende gemeenten wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak cybercrime.

We stellen een nieuw Integraal Veiligheidsplan op

In 2026 wordt een nieuw Integraal Veiligheidsplan opgesteld in samenwerking met Harderwijk en Putten.

We zoeken vanuit Vitale Vakantieparken aansluiting op natuurbrandbeheersing

Vanuit het thema Vitale Vakantieparken wordt aansluiting gezocht op het thema natuurbrandbeheersing.

Wat willen we bereiken?

Lokaal veiligheidsbeleid

De lokale prioriteiten zijn:

1. Overlast en geweld
2. Verkeersveiligheid
3. Jeugd & veiligheid (incl. alcohol en drugs)

Wat gaan we daarvoor doen?

We verstevigen de samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid

We werken verder aan de ingezette koers om de samenwerking tussen het sociaal domein en veiligheid te verstevigen. Door zowel op bestuurlijk niveau als in de keten nauw samen te werken en regie te voeren op complexe casuïstiek wordt de keten verstevigd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Openbare Orde en Veiligheid	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	40	53	60	60	60	60
Lasten	-3.644	-4.098	-3.934	-3.987	-4.035	-4.040
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.604**	**-4.045**	**-3.874**	**-3.927**	**-3.975**	**-3.980**
Saldo Openbare Orde en Veiligheid	**-3.604**	**-4.045**	**-3.874**	**-3.927**	**-3.975**	**-3.980**

Vastgesteld beleid

- Handhavingsbeleid en HandhavingsUitvoeringsProgramma (HUP) (jaarlijkse update)
- Preventie en handhavingsplan: Drank- en horecawet (2014)
- Drank- en Horecaverordening (2014)
- Beleidsregels verblijfsontzeggingen
- Beleid Nazorg ex-gedetineerden
- Drugsbeleid 2015 (inclusief Damocles 2019)
- Regionaal Risicoprofiel VNOG
- Regionaal Beleidsplan VNOG
- Regionaal Crisisplan / gemeentelijk rampenplan

- Organisatieplan brandweer cluster Veluwe West
- Plan van aanpak ondermijning
- Beleidskader cameratoezicht
- BIBOB-beleid
- Jaarprogramma milieu
- Algemene Plaatselijke Verordening

Financiën

Wat willen we bereiken?

Betere P&C documenten

We streven naar een planning & control cyclus die de samenhang borgt tussen 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat mag dat kosten?'. Dit moet voor overzicht en inzicht zorgen en alle geledingen (raad, college en ambtelijke organisatie) helpen bij de bestuurbaarheid van de organisatie. Het is daarbij essentieel dat de informatiewaarde en de leesbaarheid van de P&C documenten worden verbeterd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven de P&C documenten verbeteren

Het verbeteren van de P&C documenten is een continu proces. Samen met de auditcommissie van de raad evalueren wij de opgeleverde documenten op leesbaarheid en informatiewaarde. In 2026 zijn weer gemeenteraadsverkiezingen. Het nieuwe coalitieakkoord vormt de basis voor de beleidsmatige doelen ("wat willen we bereiken?") in de P&C cyclus van de komende raadsperiode.

Wat willen we bereiken?

Financiën op orde

Grip krijgen op de uitgaven.
Spaarzaam staat voor goed financieel beleid wat neerkomt op niet meer uitgeven dan beschikbaar is.
De meerjarenbegroting is sluitend en reëel.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begroten kritisch en realistisch

Om te voorkomen dat we onnodig belastingen heffen, begroten we niet meer lasten dan strikt noodzakelijk. Zowel bij de (primaire) begroting als bij de tussentijdse rapportages zijn we scherp op reëel begroten, zodat we bij de jaarrekening geen (onnodig) groot saldo presenteren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Financiën	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	77.957	79.451	82.353	84.433	85.763	88.558
Lasten	-1.438	-1.758	-2.522	-5.332	-8.752	-11.113
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**76.519**	**77.693**	**79.831**	**79.101**	**77.011**	**77.445**
Stortingen	-22.840	-4.883	-1.610	-1.328	-1.251	-1.210
Onttrekkingen	15.388	12.902	3.880	1.885	1.846	2.182
Mutaties reserves	**-7.452**	**8.019**	**2.270**	**557**	**595**	**972**
Saldo Financiën	**69.067**	**85.712**	**82.101**	**79.658**	**77.606**	**78.417**

Vastgesteld beleid

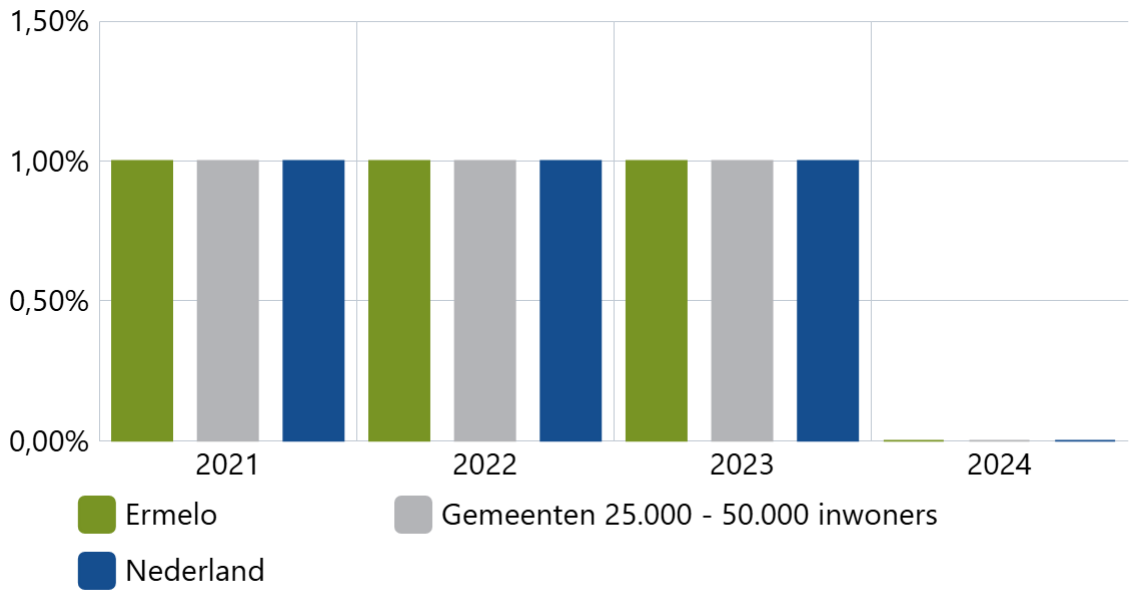
- Financiële verordening (2023)
- Notitie Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo (2023)
- Regeling Tarieven Wet Open Overheid (2023)
- Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Subsidiebeleidskader Ermelo (2021)
- Treasurystatuut (2023)
- Nota Waarderen, activeren en afschrijven (2023)
- Belastingverordeningen (jaarlijks)
- Controleverordening (2023)

Indicatoren programma Samen Werken voor Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op Waarstaatjegemeente.nl. We hebben hier dus geen directe invloed op.

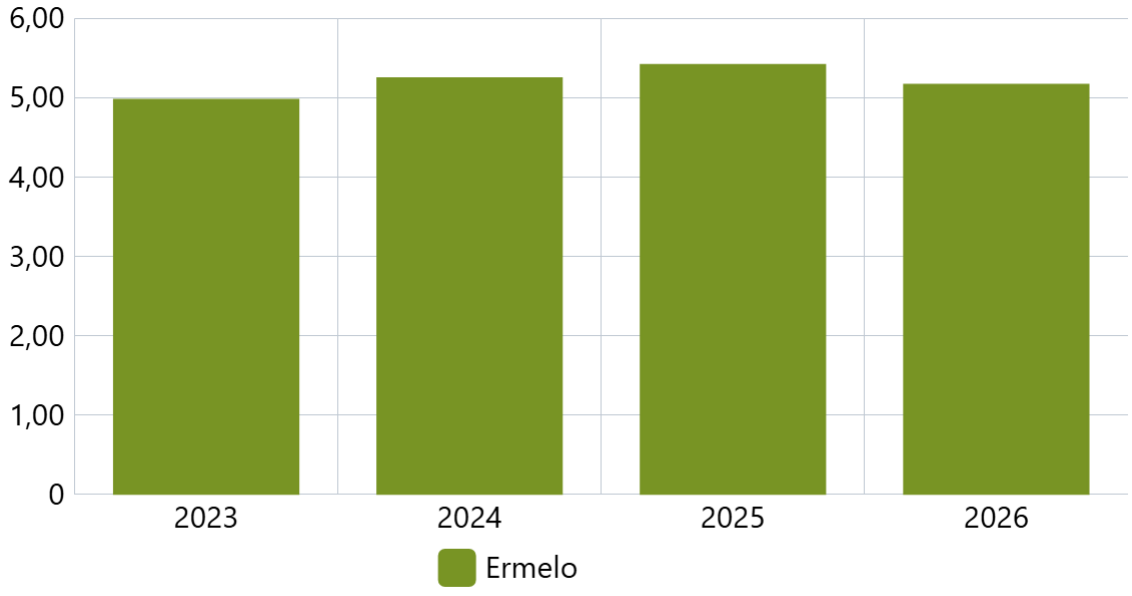
Jongeren met een delict voor de rechter

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	1,00%	1,00%	1,00%	0,00%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	1,00%	1,00%	1,00%	0,00%
Nederland	1,00%	1,00%	1,00%	0,00%

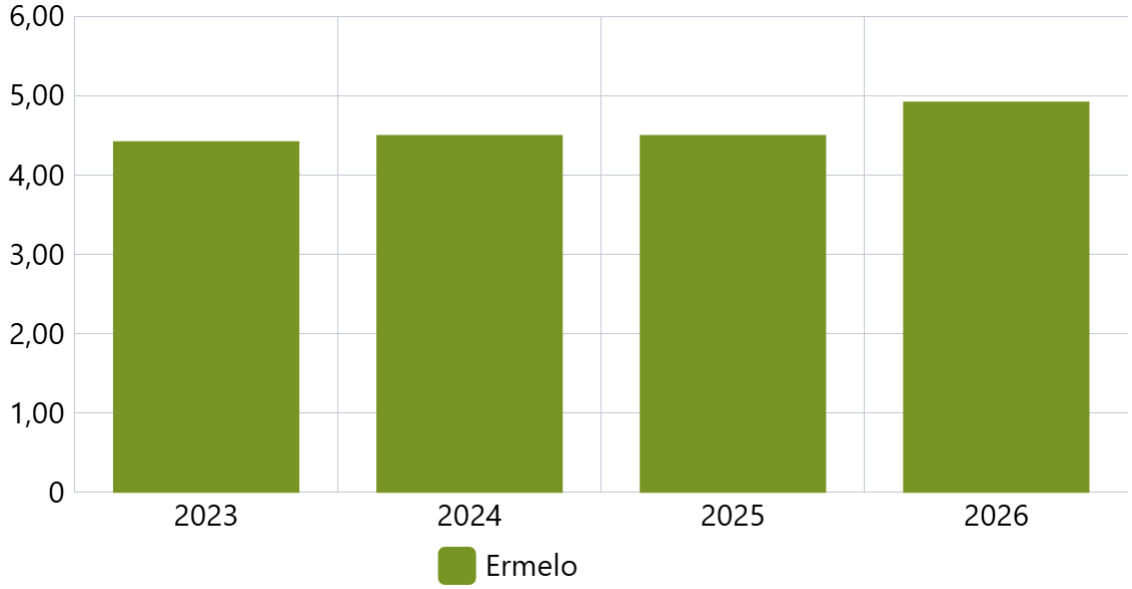
Formatie, fte per 1.000 inwoners

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	4,97	5,24	5,41	5,16

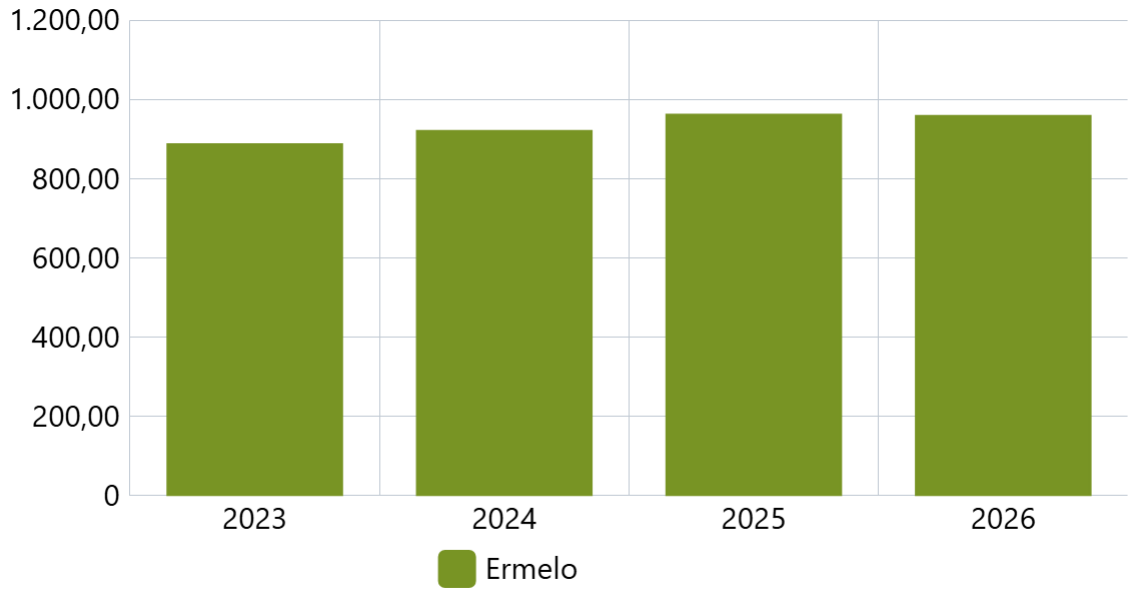
Bezetting, fte per 1.000 inwoners

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	4,41	4,49	4,49	4,91

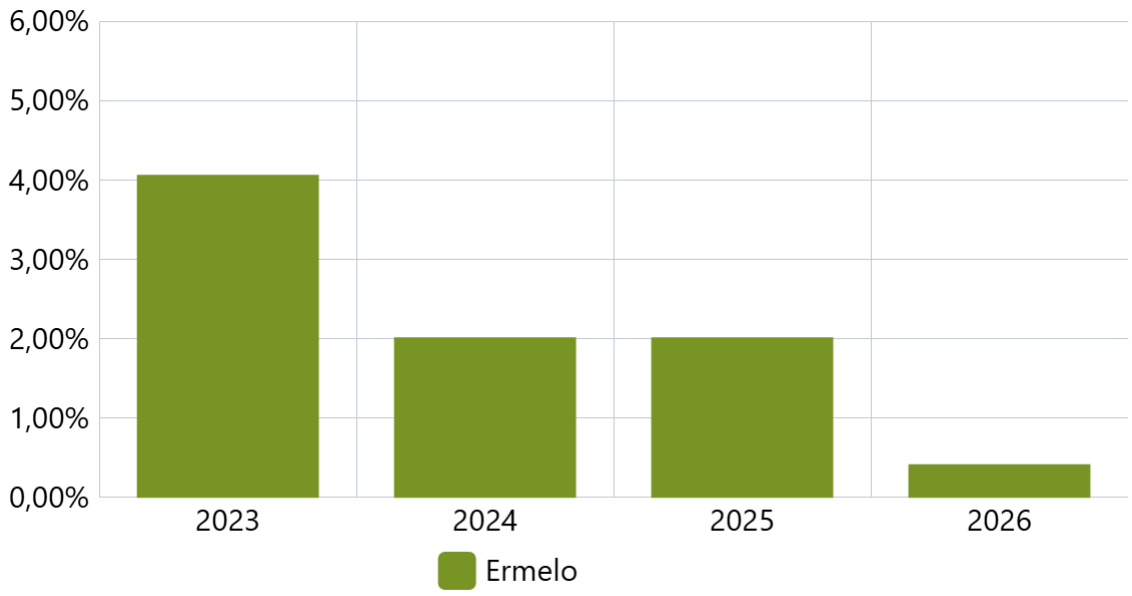
Apparaatskosten per inwoner

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	886,09	920,00	961,00	958,00

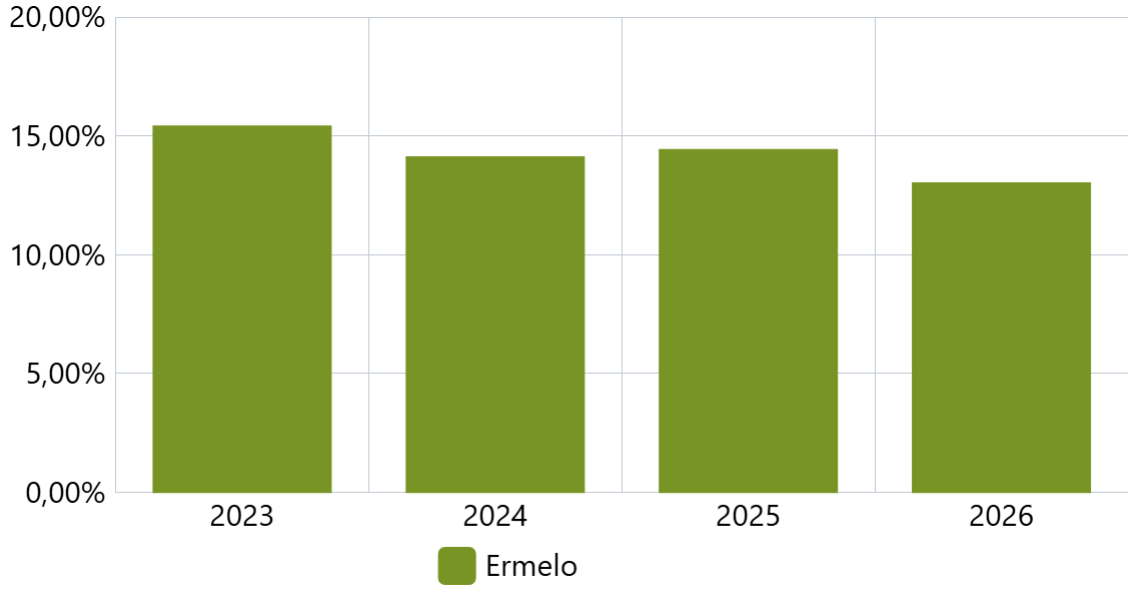
Externe inhuur, kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	4,05%	2,00%	2,00%	0,40%

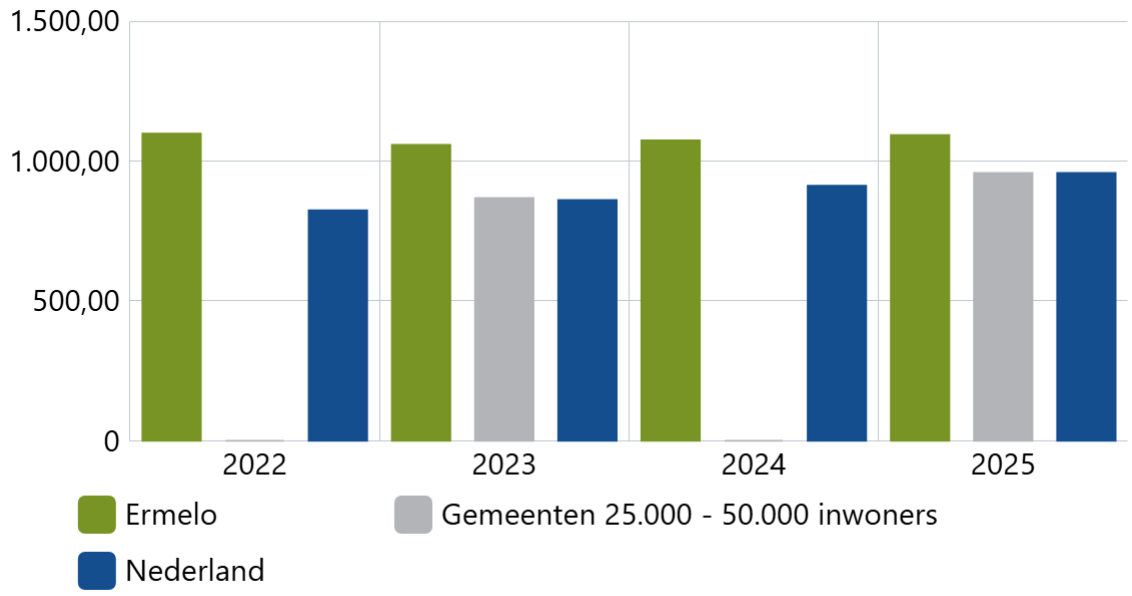
Overhead, % van de totale bedrijfsvoeringslasten

Bron: eigen gemeente o.b.v. de meerjarenbegrotingen

Organisatie	2023	2024	2025	2026
Ermelo	15,39%	14,10%	14,40%	13,00%

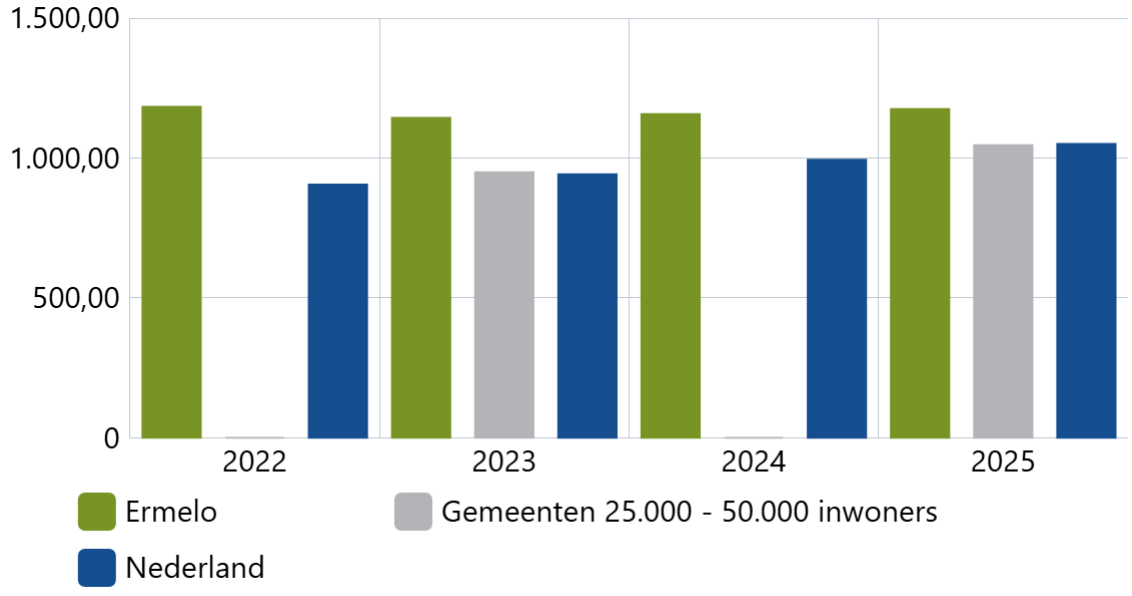
Gemeentelijke woonlasten, éénpersoonshuishouden

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	1.098,00	1.057,00	1.073,00	1.092,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	0,00	867,00	0,00	957,00
Nederland	823,00	860,00	911,00	957,00

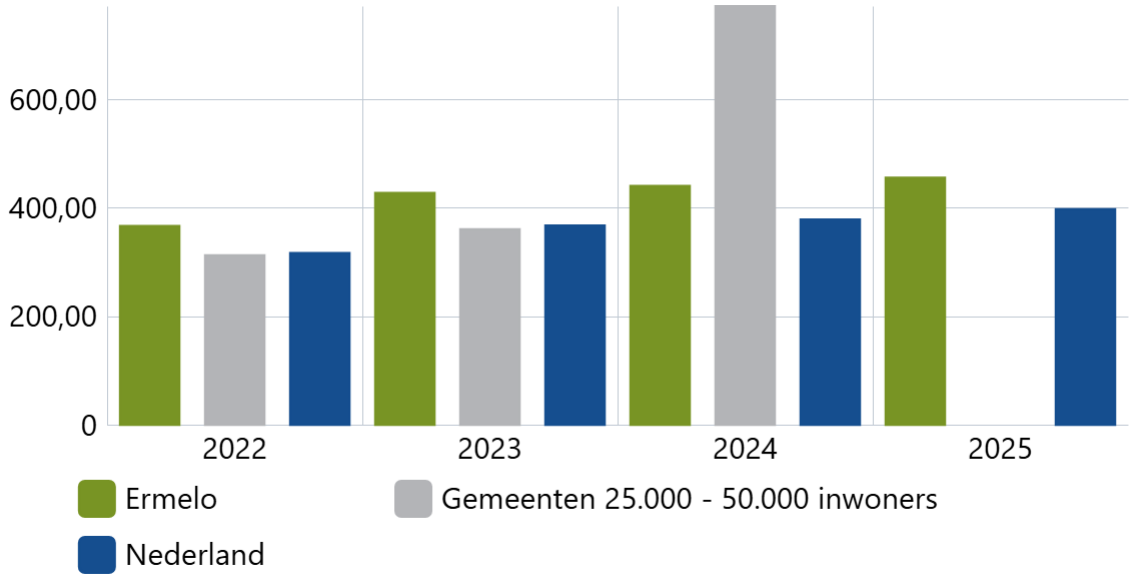
Gemeentelijke woonlasten, meerpersoonshuishouden

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	1.183,00	1.143,00	1.157,00	1.175,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	0,00	949,00	0,00	1.046,00
Nederland	905,00	942,00	994,00	1.050,00

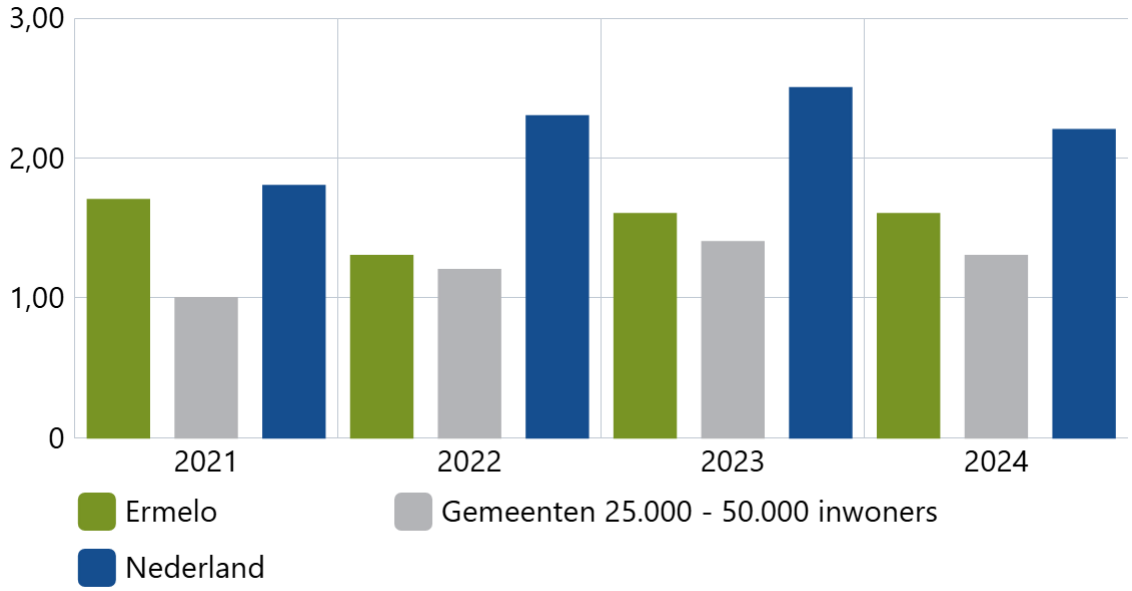
Gemiddelde WOZ waarde x € 1.000

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	367,00	428,00	441,00	456,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	313,00	361,00	772,00	-
Nederland	317,00	368,00	379,00	398,00

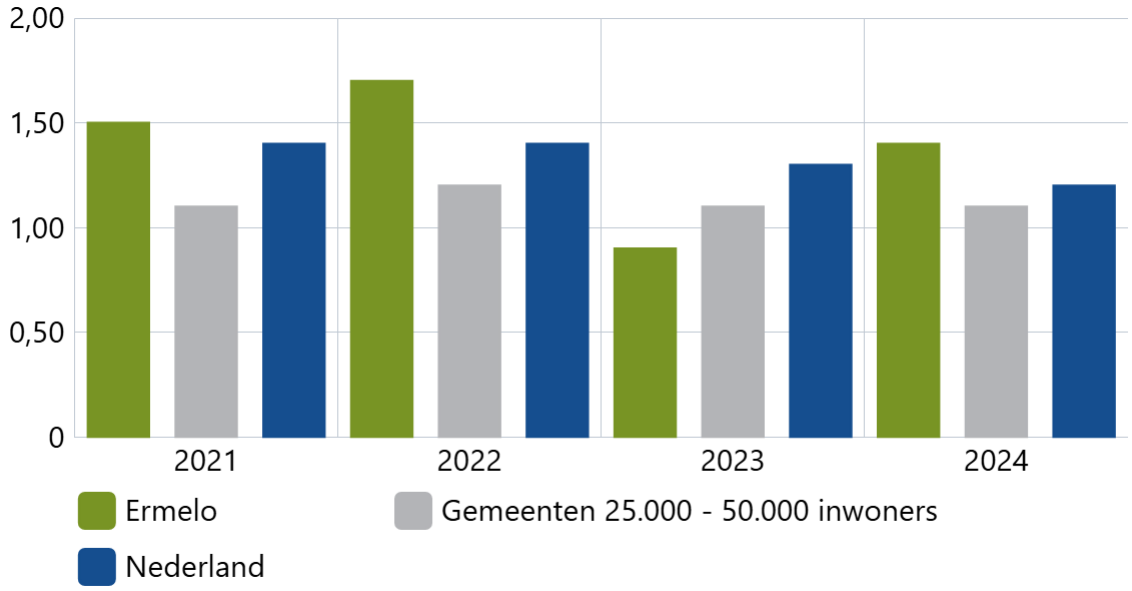
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	1,70	1,30	1,60	1,60
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	1,00	1,20	1,40	1,30
Nederland	1,80	2,30	2,50	2,20

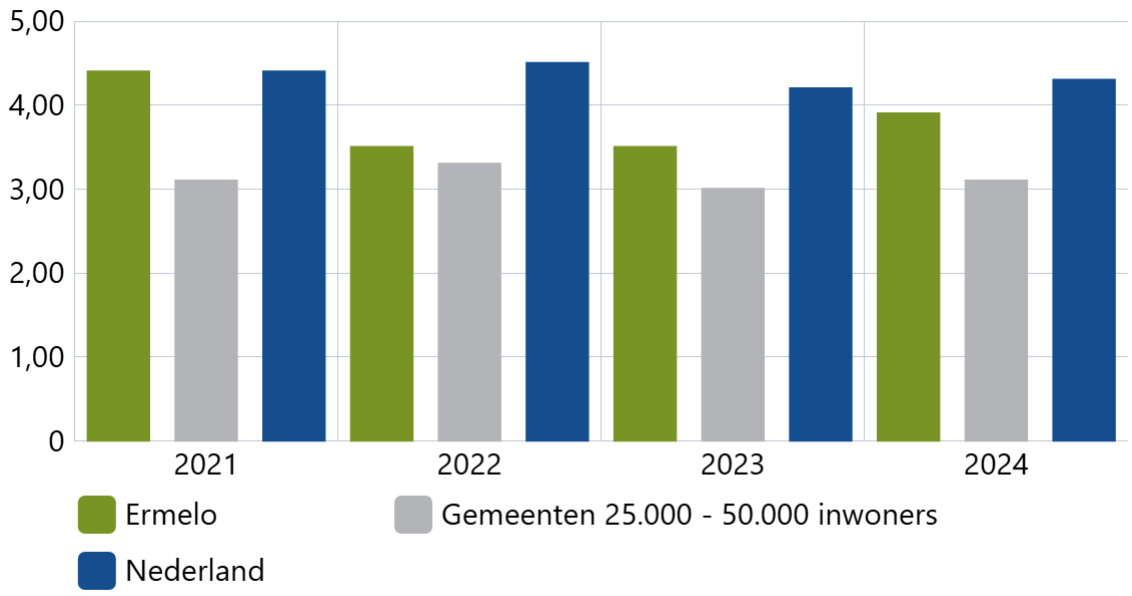
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	1,50	1,70	0,90	1,40
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	1,10	1,20	1,10	1,10
Nederland	1,40	1,40	1,30	1,20

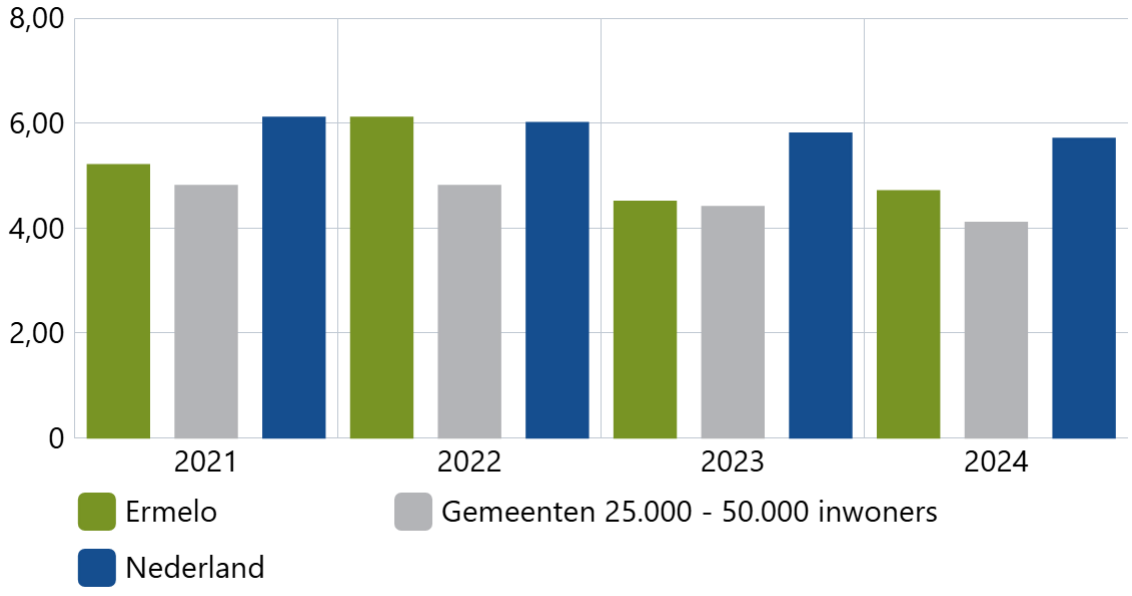
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	4,40	3,50	3,50	3,90
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	3,10	3,30	3,00	3,10
Nederland	4,40	4,50	4,20	4,30

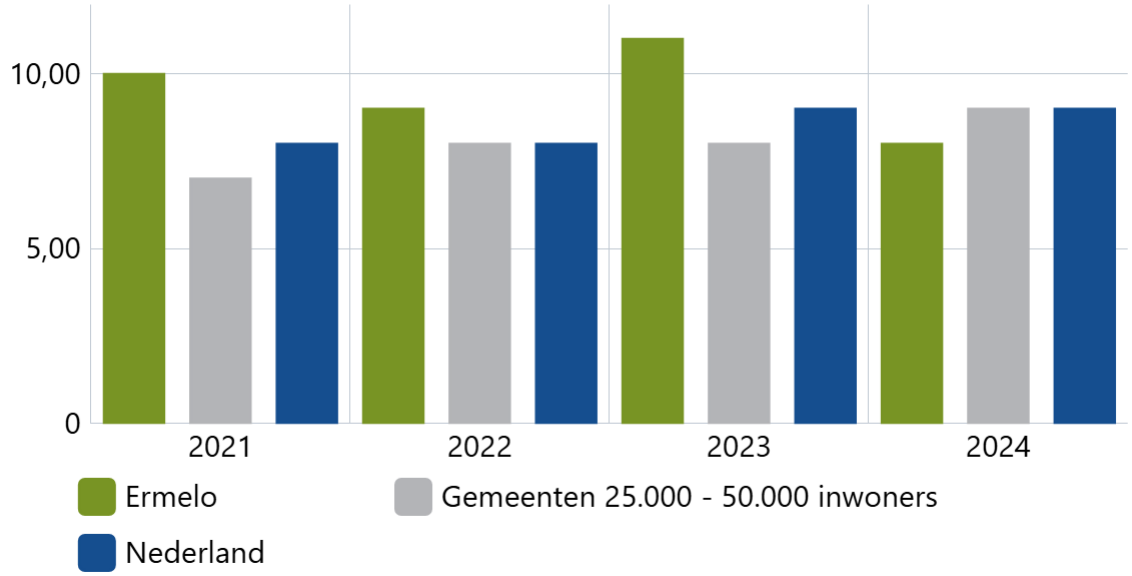
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	5,20	6,10	4,50	4,70
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	4,80	4,80	4,40	4,10
Nederland	6,10	6,00	5,80	5,70

Verwijzingen Halt per 1.000 jongeren

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	10,00	9,00	11,00	8,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	7,00	8,00	8,00	9,00
Nederland	8,00	8,00	9,00	9,00

Verbonden partijen programma Samen werken voor Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Werken voor Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Alliander N.V.
- Meerinzicht
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)
- Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)
- Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe
- Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)
- Vitens N.V.

Wat mag programma Samen Werken voor Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Werken voor Ermelo	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten						
Bestuur en Organisatie	**2.265**	**1.122**	**1.109**	**1.032**	**1.027**	**1.027**
Financien	**77.957**	**79.451**	**82.353**	**84.433**	**85.763**	**88.558**
Openbare Orde en Veiligheid	**40**	**53**	**60**	**60**	**60**	**60**
Totaal Baten	**80.262**	**80.626**	**83.522**	**85.525**	**86.850**	**89.645**
Lasten						
Bestuur en Organisatie	**-19.571**	**-19.441**	**-18.947**	**-17.496**	**-17.337**	**-17.425**
Financien	**-1.438**	**-1.758**	**-2.522**	**-5.332**	**-8.752**	**-11.113**
Openbare Orde en Veiligheid	**-3.644**	**-4.098**	**-3.934**	**-3.987**	**-4.035**	**-4.040**
Totaal Lasten	**-24.654**	**-25.297**	**-25.403**	**-26.815**	**-30.124**	**-32.578**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**55.608**	**55.329**	**58.119**	**58.710**	**56.726**	**57.067**
Stortingen						
Financien	**-22.840**	**-4.883**	**-1.610**	**-1.328**	**-1.251**	**-1.210**
Totaal Stortingen	**-22.840**	**-4.883**	**-1.610**	**-1.328**	**-1.251**	**-1.210**
Onttrekkingen						
Financien	**15.388**	**12.902**	**3.880**	**1.885**	**1.846**	**2.182**
Totaal Onttrekkingen	**15.388**	**12.902**	**3.880**	**1.885**	**1.846**	**2.182**
Totaal mutaties reserves	**-7.452**	**8.019**	**2.270**	**557**	**595**	**972**
Saldo Samen Werken voor Ermelo	**48.156**	**63.348**	**60.389**	**59.267**	**57.321**	**58.039**

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Op grond van de in 2016 herziene BBV (artikel 8.1 en 8.5) moet onder het programmaplan worden opgenomen een weergave van de algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

Bedragen (x 1.000)		Meerjarenbegroting			
		2026	2027	2028	2029
Algemene Dekkingsmiddelen:					
- Lokale heffingen, waarvan de	lasten	-441	-441	-441	-441
besteding niet gebonden is	baten	14.795	14.795	14.795	14.795
	saldo	14.354	14.354	14.354	14.354
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0
	baten	65.490	67.556	68.855	71.572
	saldo	65.490	67.556	68.855	71.572
- Dividend	lasten	-7	-7	-7	-7
	baten	423	423	423	423
	saldo	416	416	416	416
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	-902	-927	-1.532	-1.407
	baten	797	811	842	920
	saldo	-105	-116	-690	-487
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	-1.178	-3.963	-6.778	-9.264
	baten	1.109	1.109	1.109	1.109
	saldo	-69	-2.854	-5.669	-8.155
Overhead	lasten	-14.504	-13.119	-12.963	-13.045
	baten	299	257	253	253
	saldo	-14.205	-12.862	-12.710	-12.792
Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0
Onvoorzien	lasten	-1	-1	-1	-1
	baten	0	0	0	0
	saldo	-1	-1	-1	-1
Totaal		65.880	66.493	64.555	64.907

Programma Samen Leven in Ermelo

Kansrijk opgroeien

Wat willen we bereiken?

Gezond en veilig opgroeien

Alle jeugdigen kunnen gezond en veilig opgroeien in een kansrijke omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stimuleren een gezonde leefstijl voor kinderen en gezinnen

We gaan aan de slag met projecten en activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van gezond eten en bewegen, het terugdringen van middelengebruik en op het verbeteren van de mentale gezondheid van jongeren.

Wat willen we bereiken?

Toegeruste gezinnen

Het gezin en de omgeving van jeugdigen zijn voldoende toegerust om alledaagse problemen op te kunnen vangen (goed is goed genoeg/normaliseren).

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op meer collectieve voorzieningen voor meer ontmoeting tussen opvoeders

We gaan inzetten op collectieve voorlichtings- en informatiebijeenkomsten en ontmoetingsfuncties rondom opgroeien en opvoeden voor alle leeftijdsgroepen. We zien erop toe dat iedereen mee kan doen en gaan aan de slag met de uitvoering van het lokaal plan basisvaardigheden via gezin, onderwijs en ouderbetrokkenheid.

Wat willen we bereiken?

Goede en snelle hulp

Jeugdigen en/of hun ouders met een ondersteuningsvraag worden goed en snel geholpen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken toe naar een sluitende aanpak voor 18-/18+

We zien erop toe dat alle jongeren vanaf 16 jaar in de jeugdhulp een perspectiefplan krijgen. Binnen de brede toegang wordt gewerkt aan een soepele overgang van de ondersteuning voor jongeren die 18 jaar worden.

We zorgen voor goede en passende hulp voor jeugdigen en gezinnen vanuit de jeugdhulpregio en de regio huiselijk geweld

We werken samen binnen de jeugdhulpregio aan goede en beschikbare jeugdhulp, waarbij we toezien op kwaliteit, duur en kosten van ingezette jeugdhulp. Binnen de regio Huiselijk geweld zetten we in op samenhang en versterking van preventieve maatregelen om huiselijk geweld te voorkomen.

We zorgen voor goede en passende ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen vanuit het voorliggend veld

We zorgen voor goede en de juiste ondersteuning passend bij de ondersteuningsbehoefte, waarbij we lichte ondersteuning aan jeugdigen en/of opvoeders voorliggend inzetten (vanuit scholen, huisartsenpraktijken, binnen het CJG, jongerencoaching).

Wat willen we bereiken?

Gelijke kansen voor de jeugd

We streven ernaar dat jeugdigen opgroeien met gelijke kansen en hun talenten ontwikkelen op een manier die bij hen past (onderwijs, sport, cultuur).

Wat gaan we daarvoor doen?

We leveren het laatste nieuwbouw deel en de renovatie van Groevenbeek op

We bevinden ons in 2026 in de laatste fase van de uitvoeringsfase van de nieuwbouw en de renovatie, waarmee het project in zijn totaliteit in 2026 wordt afgerond.

We maken het mogelijk dat alle kinderen kennis maken met sport en cultuur

We stimuleren laagdrempelige sport- en cultuuractiviteiten voor jeugdigen en gezinnen, ook voor jeugdigen die opgroeien in armoede en/of die leven met een beperking of chronische ziekte. Er wordt een uitvoeringsagenda opgesteld op basis van de speelvisie, en de uitvoeringsagenda cultuuraanpak wordt uitgevoerd.

We voeren de bestaande onderwijshuisvestingsprojecten uit

We voeren de projecten uit het IHP uit; te weten 1) de voorbereiding van de verduurzaming van Speulderbrink in combinatie met de leefbaarheidsvisie Speuld 2) verdere planvorming nieuwbouw Kindcentrum De Klokbeker en Augustinusschool 3) realisatie van de uitbreiding van de PWA 4) uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek voor de toekomstige situatie van de Koningin Julianaschool en de Bernardschool.

We werken aan kansengelijkheid voor alle kinderen binnen het onderwijs

Samen met kinderopvang, onderwijs en maatschappelijke partners werken we aan gelijke kansen voor de jeugd in Ermelo door uitvoering te geven aan de ambities vanuit de Lokaal Educatieve Agenda (LEA): stimuleren schoolaanwezigheid, versterken doorgaande leerlijnen KO-PO-VO, versterken expertise binnen onderwijs ten behoeve van passend onderwijs.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Kansrijk opgroeien	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	1.722	690	745	745	745	745
Lasten	-17.980	-19.740	-18.718	-19.162	-19.136	-19.511
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-16.259**	**-19.050**	**-17.973**	**-18.417**	**-18.391**	**-18.766**
Saldo Kansrijk opgroeien	**-16.259**	**-19.050**	**-17.973**	**-18.417**	**-18.391**	**-18.766**

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 - 2029 (2023)
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer Ermelo 2022
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (2024)
- Visie Jeugdhulpregio Noord-Veluwe (2021)
- Regionale uitvoering Jeugdhulpregio Noord-Veluwe (2021)
- Kwaliteitskader Kinderopvang 2022
- Onderwijsvisie Ermelo (2023)

Op weg naar samenredzaamheid

Wat willen we bereiken?

Samenredzame buurten en wijken

Samenredzaamheid in buurten en wijken is versterkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We borgen, creëren en/of stimuleren ontmoetingsfuncties

We zetten in op samenredzame wijken, buurten en straten door ontmoetingsfuncties (waar wenselijk) te creëren, stimuleren en/of te borgen. Zo wordt er in de speelvisie invulling gegeven aan ontmoeting bij speelvoorzieningen, worden er duurzame afspraken gemaakt voor de toekomst van de buurtkamer in het Oranjepark en wordt er in Speuld samen met inwoners gekeken naar extra ruimte voor een buurtontmoetingsfunctie.

We stimuleren inwonersinitiatieven en sociale cohesie, mede op basis van data in de wijk

Inwonersinitiatieven worden ondersteund door het leefbaarheidsteam dat zich door middel van de ABCD methode doorontwikkeld in hun verbindende en signalerende rol op straat, buurt, wijk en dorpsniveau. Door middel van data krijgen we via het project microbuurtjes en de wijkanalyse van de GGD meer inzicht in de behoeften van de buurten.

Wat willen we bereiken?

Snelle en duurzame oplossingen voor ondersteuningsvragen

Ondersteuning is gericht op het zo snel, eenvoudig en duurzaam mogelijk oplossen van vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voorzien in toegankelijke en vindbare ondersteuning

Hulp en ondersteuning is lokaal beter vindbaar, toegankelijk en waar mogelijk in het voorveld georganiseerd door de ontwikkelingen binnen de Brede Toegang. Er worden nieuwe werkwijzen geïmplementeerd om de toegang te optimaliseren. Hierin is aandacht voor het kennisniveau van de medewerkers, hantering van werkwijzen en werkprocessen en effectief en efficiënt werken.

Wat willen we bereiken?

Een inclusieve samenleving

Gelijke kansen en een inclusieve samenleving bevorderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bevorderen gelijke kansen in een inclusieve samenleving

We willen dat alle inwoners mee kunnen doen in de samenleving, en geven daarom uitvoering aan het lokaal plan basisvaardigheden.

We stimuleren (positieve) gezondheid in de leefomgeving

We zetten lokaal in op regionale bewegingen zoals GEM, de fieldlab en de visie samenredzame gemeenschappen. We werken aan een sterke domeinoverstijgende samenwerking om het sociaal domein beter te positioneren binnen de fysieke leefomgeving (onder andere de omgevingsvisie 2.0).

We zetten sport en cultuur in ter bevordering van ontmoeting en gelijke kansen

We stimuleren laagdrempelige sport- en cultuuractiviteiten, voor alle inwoners. Er wordt een uitvoeringsagenda opgesteld op basis van de speelvisie, en de uitvoeringsagenda cultuuraanpak wordt uitgevoerd.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Op weg naar samenredzaamheid	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	1.974	1.754	1.840	1.822	1.822	1.822
Lasten	-9.044	-11.341	-11.346	-10.708	-10.301	-10.267
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-7.071**	**-9.587**	**-9.506**	**-8.886**	**-8.479**	**-8.445**
Saldo Op weg naar samenredzaamheid	**-7.071**	**-9.587**	**-9.506**	**-8.886**	**-8.479**	**-8.445**

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 - 2029 (2023)
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Verordening Adviesraad Sociaal Domein Ermelo (2016)

Bestaanszekerheid en perspectief op (on) betaald werk

Wat willen we bereiken?

Een grotere bestaanszekerheid

Vergroten van de bestaanszekerheid van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden inkomensondersteuning

We bieden inkomensondersteuning aan inwoners die het niet redden op eigen kracht. We hebben oog voor de kwetsbare groepen in Ermelo zoals jongeren en inwoners die chronisch ziek zijn en bieden doelgerichte ondersteuning aan om (sociale) uitsluiting te voorkomen.

We stimuleren financiële zelfredzaamheid/weerbaarheid

We zetten in op vroegsignalering om problematische schulden te voorkomen. We zorgen voor laagdrempelige schulddienstverlening aan de inwoners om bestaansonzekerheid te doorbreken en ondersteunen hen financieel zelfredzaam te worden.

We vangen Oekraïners op

Wij bieden een plek aan ontheemde Oekraïners binnen onze gemeente. Naast dat wij ze een veilige plek en leefgeld aanbieden is er ook aandacht voor zorg, onderwijs en werk. Naast de gemeentelijke opvangplekken worden er ook Oekraïners opgevangen bij inwoners van Ermelo.

De kinderen krijgen onderwijs, bij voorkeur op de bestaande basisscholen en voorgezet onderwijs. Zorg wordt vanuit het Rijk gefaciliteerd en psychische zorg wordt door ons waar nodig geleverd. Om dat alles in goede banen te leiden, maken wij gebruik van twee casemanagers van Welzijn Ermelo.

Wat willen we bereiken?

Werkzoekenden doen mee naar vermogen

Werkzoekenden doen naar vermogen mee in de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben een goed aanbod voor inwoners in het traject 'meedoen'

Niet iedereen met een uitkering is klaar voor werk. We vergroten het aanbod voor inwoners in het traject "meedoen", door succesvolle pilots te bestendigen en nieuwe pilots te starten.

We hebben een goed aanbod zodat iedereen naar vermogen kan meedoen in de maatschappij

Iedereen moet naar vermogen kunnen meedoen in de maatschappij. We zorgen voor makkelijke overgangen. Dit kan zijn vanuit een uitkeringssituatie richting werk, van dagbesteding naar (beschutte) werkplekken, of vanuit een baan met loonkostensubsidie richting een gewone baan. Of, als dat nodig is, kunnen inwoners terugvallen op onze dienstverlening.

We verstrekken de eenmalige vergoeding gedupeerden alleenverdienersproblematiek

Door een technische fout van de belastingdienst is er een groep inwoners die minder toeslagen ontvangt. Voor deze groep verstrekken we een eenmalige toelage om dit verschil op te vangen.

Wat willen we bereiken?

Goede ondersteuning aan werkzoekenden

Ondersteuning aan werkzoekenden biedt perspectief op (on)betaald werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

We faciliteren en bouwen verder aan het werkcentrum

Vanaf 2026 moet iedere regio een werkcentrum hebben, een plek waar werkenden, werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen met vragen over scholing, werk, en personeelsvraagstukken. Voor onze regio (EHZP) zal het fysieke werkcentrum starten in Harderwijk. De dienstverlening is een samenwerking van medewerkers van de gemeenten, UWV, Onderwijsinstellingen en Meerinzicht. Iedere organisatie die taken doet in het kader van werk doet dit vanuit de naam "werkcentrum". Inwoners van Ermelo kunnen vanaf 2026 terecht in Harderwijk en op afspraak in Ermelo.

We ondersteunen jongeren van school richting duurzaam werk

Vanaf 2026 treedt de wet 'van school naar duurzaam werk' in werking. Door deze wet kunnen we nog beter samenwerken tussen onderwijsinstellingen, het doorstroompunt en de gemeente om ervoor te zorgen dat jongeren niet uitvallen op school. Wanneer dit toch gebeurd zorgen we er gezamenlijk voor dat de jongeren de juiste vaardigheden leren om duurzaam aan de slag te gaan op de arbeidsmarkt.

We vergroten de mogelijkheden voor inwoners gedurende het inburgeringstraject om contacten op te doen in samenleving

Uit de evaluatie inburgering (oplevering in q3 2025) blijkt dat sommige inburgeraars (binnen alle routes, waaronder ook de onderwijsroute) de wens hebben om meer contacten op te doen in de eigen woonomgeving. Hierbij gaan we ze ondersteunen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	11.047	7.406	8.067	8.067	8.068	8.068
Lasten	-16.711	-15.002	-15.485	-15.369	-15.220	-15.124
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-5.664**	**-7.596**	**-7.418**	**-7.302**	**-7.152**	**-7.056**
Saldo Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk	**-5.664**	**-7.596**	**-7.418**	**-7.302**	**-7.152**	**-7.056**

Vastgesteld beleid

- Nota Sociaal Domein 2024 - 2029 (2023)
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Beleidskader Wet Inburgering 2021 - 2025 (2020)

Zelfstandig thuis

Wat willen we bereiken?

Een gezonde en veilige leefomgeving

Gezonde en veilige woonomgeving voor iedereen met passend woningaanbod voor alle inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

We integreren het sociaal domein in de Woonzorgvisie

Met het opstellen van de Woonzorgvisie pakken we het samenspel tussen wonen, veiligheid, welzijn en zorg samen met partners op om aandachtsgroepen passend te kunnen huisvesten én ondersteunen.

We integreren het thema zelfstandig thuis in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2.0

In het proces opstellen Omgevingsvisie 2.0 zetten we in op de vertaling van de volgende thema's in de leefomgeving;
- gezonde en veilige leefomgeving

- leefbaarheid
- bereikbaarheid en toegankelijkheid
- samenredzaamheid (cohesie en ontmoeting)

We ontwikkelen een regionale beleidsvisie maatschappelijke zorg

We ontwikkelen in Noord Veluwe verband een Regionale beleidsvisie maatschappelijke zorg 2026-2030 (Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang)

Wat willen we bereiken?

Tevreden zelfstandig wonende inwoners

Inwoners wonen naar tevredenheid zelfstandig thuis.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren algemene voorliggende voorzieningen

Een sterk netwerk aan algemene voorzieningen is essentieel. We blijven als gemeente voorliggende voorzieningen en algemene voorzieningen faciliteren en ondersteunen.

We verbeteren onze informatievoorziening

We zetten in op de doorontwikkeling van informatievoorziening en bewustwording ten behoeve van het bereiken van verschillende doelgroepen.

Wat willen we bereiken?

Inwoners worden gezond oud

Inwoners hebben regie over hun eigen leven en kunnen op een gezonde manier oud worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen ketenaanpakken in het sociaal domein

We nemen deel aan de regionale en lokale samenwerking tussen partners om de beweging van zorg naar welzijn in te zetten, waaronder de ketenaanpak valpreventie en de ontwikkeling van Welzijn op recept.

We versterken de eigen regie van inwoners

We werken samen met partners om vragen van inwoners goed te kunnen behandelen. Ook zetten we in op campagnes die inwoners voorlichten, zoals Praat vandaag over morgen.

Wat willen we bereiken?

Tijdige en passende ondersteuning

Inwoners met een ondersteuningsvraag worden tijdig, passend en nabij ondersteund zodat zij (zo lang mogelijk) zelfredzaam zijn.

Wat gaan we daarvoor doen?

We herijken het inkoopbeleid WMO

Ter voorbereiding op de afloop van de contracten met aanbieders van Wmo voorzieningen in 2027 zetten we de voorbereiding in voor een nieuwe periode. Dit werken we samen met de regio en in samenspel met uitvoeringsorganisaties uit. We geven inhoud aan een handelingskader sturing en bekostiging vanuit de visie en doelen Nota Sociaal Domein.

We integreren het thema zelfstandig thuis in de ontwikkeling van de brede toegang

We willen de ondersteuning van inwoners verbeteren bij de toegang en uitvoering. We richten vormen van ondersteuning voorliggend of collectief in waar dat kan en passend is. Met de implementatie van de brede toegang beogen we dat inwoners een integrale en laagdrempelige toegang tot alle vormen van hulp en ondersteuning kunnen krijgen. En daar waar mogelijk vroegtijdig signaleren en de hulpvraag met een brede blik benaderen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Zelfstandig thuis	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	1.677	487	664	986	986	986
Lasten	-9.545	-10.372	-11.203	-10.780	-10.763	-10.765
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-7.868**	**-9.885**	**-10.539**	**-9.794**	**-9.777**	**-9.779**
Saldo Zelfstandig thuis	**-7.868**	**-9.885**	**-10.539**	**-9.794**	**-9.777**	**-9.779**

Vastgesteld beleid

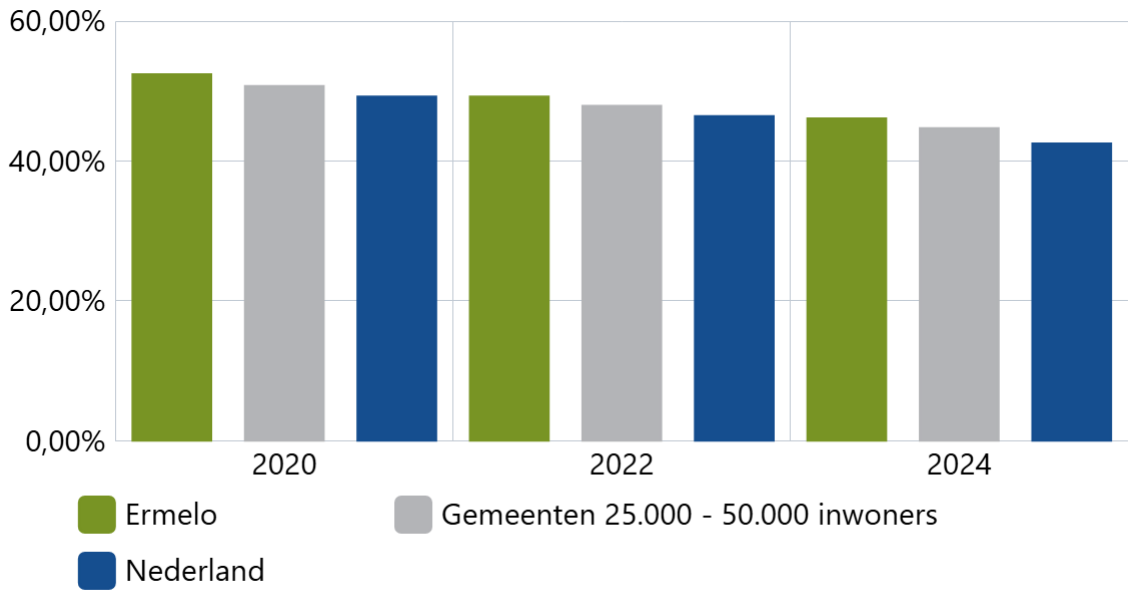
- Nota Sociaal Domein 2024 - 2029 (2023)
- Uitvoeringsagenda Sociaal Domein Ermelo 2024 - 2025
- Integrale verordening sociaal domein 2024 gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde (2024)
- Verordening tegemoetkoming aannemelijke meerkosten personen met een chronische ziekte of een beperking Ermelo (2022)
- Regioplan Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang (2023)
- Regiovisie Huiselijk Geweld 2024-2028 (nog vast te stellen 2024)

Indicatoren programma Samen Leven in Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op Waarstaatjegemeente.nl. We hebben hier dus geen directe invloed op.

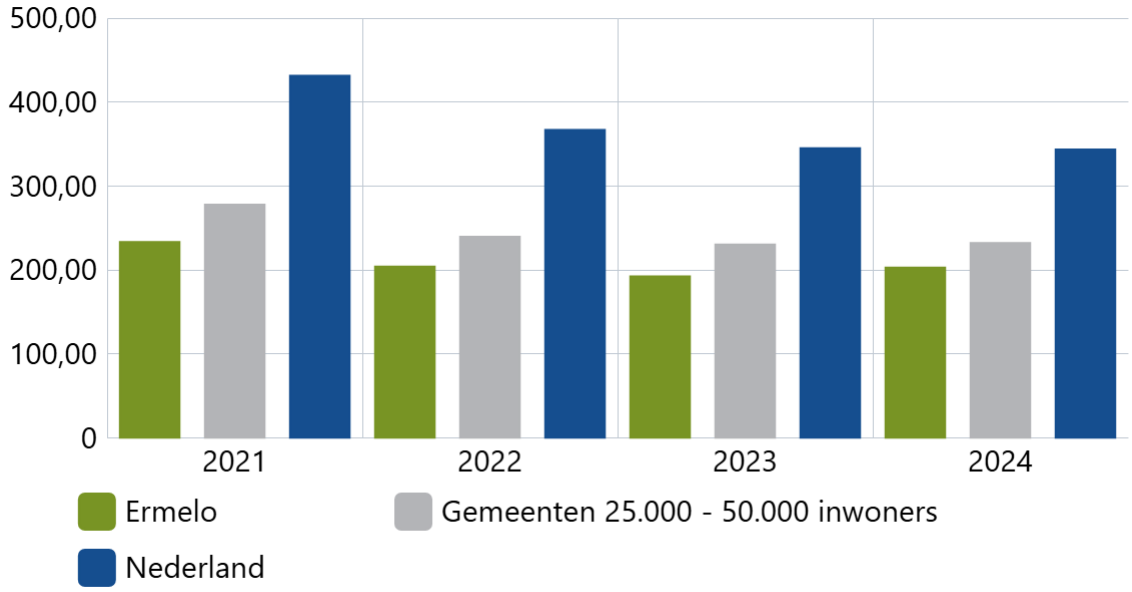
Niet-sporters

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2020	2022	2024
Ermelo	52,40%	49,20%	46,10%
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	50,70%	47,90%	44,70%
Nederland	49,20%	46,40%	42,50%

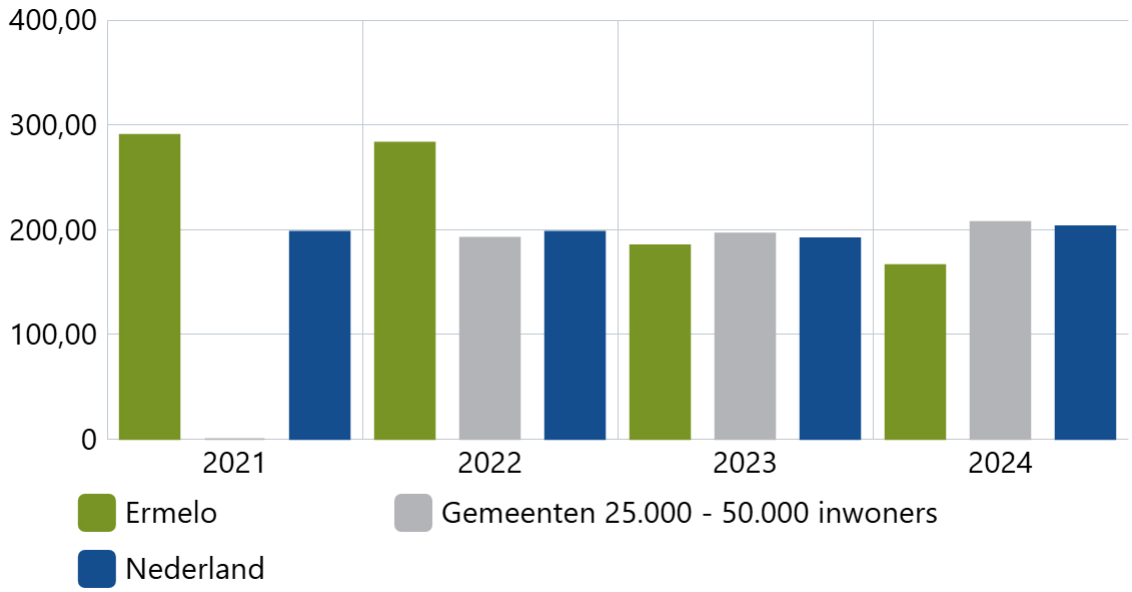
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	233,20	203,80	192,30	202,80
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	277,70	239,40	230,30	232,10
Nederland	431,20	366,70	344,80	343,60

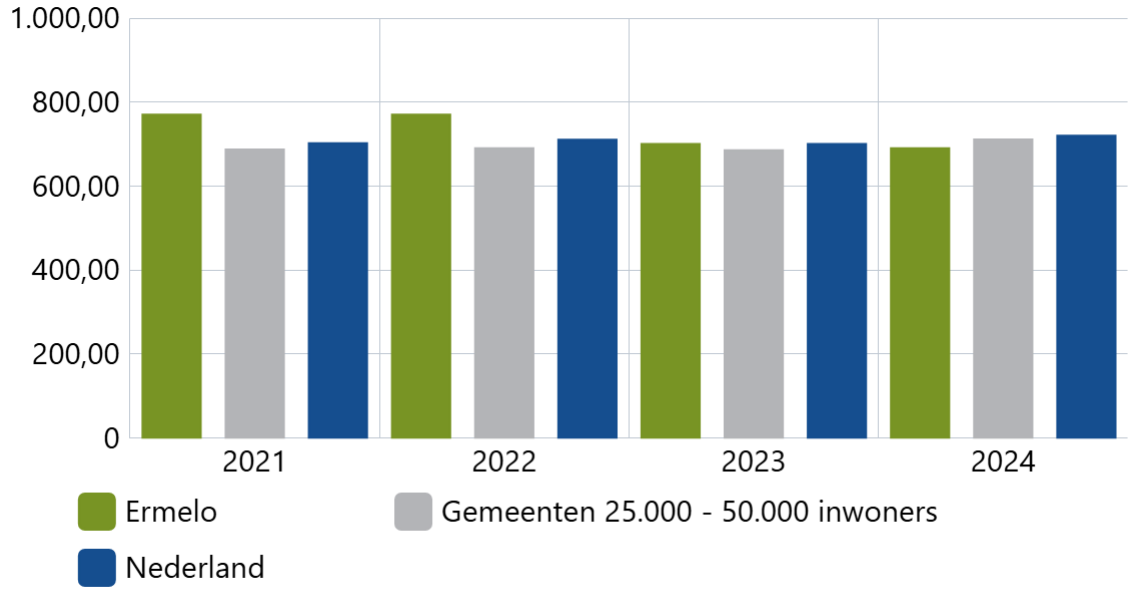
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	290,30	282,90	184,80	165,90
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	0,00	192,00	196,10	207,10
Nederland	197,70	197,70	191,50	203,10

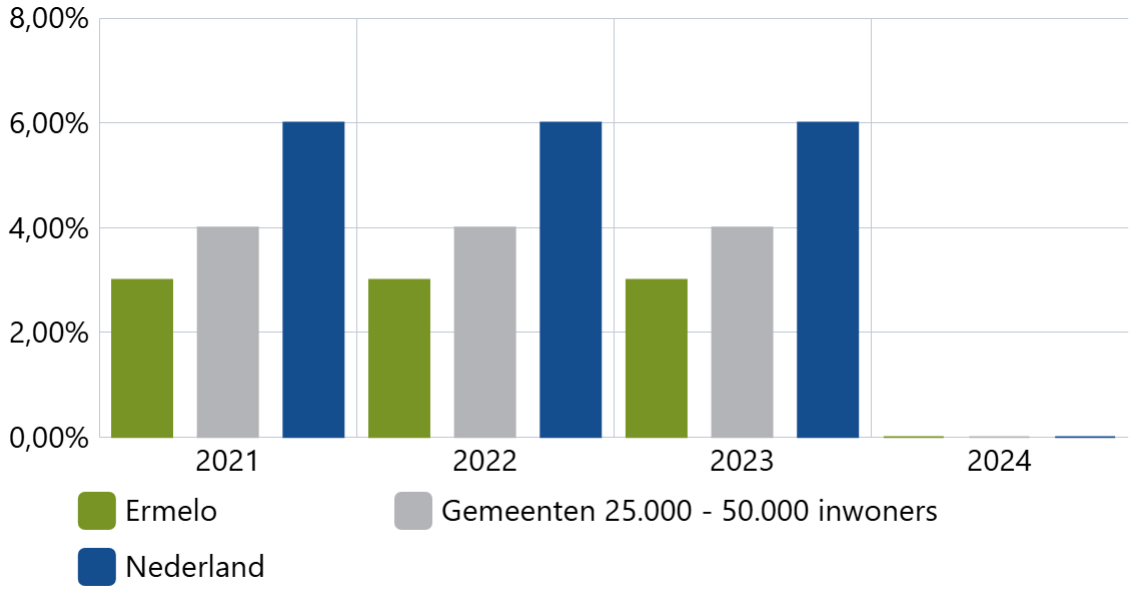
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	770,00	770,00	700,00	690,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	687,00	690,00	685,00	711,00
Nederland	702,00	710,00	700,00	720,00

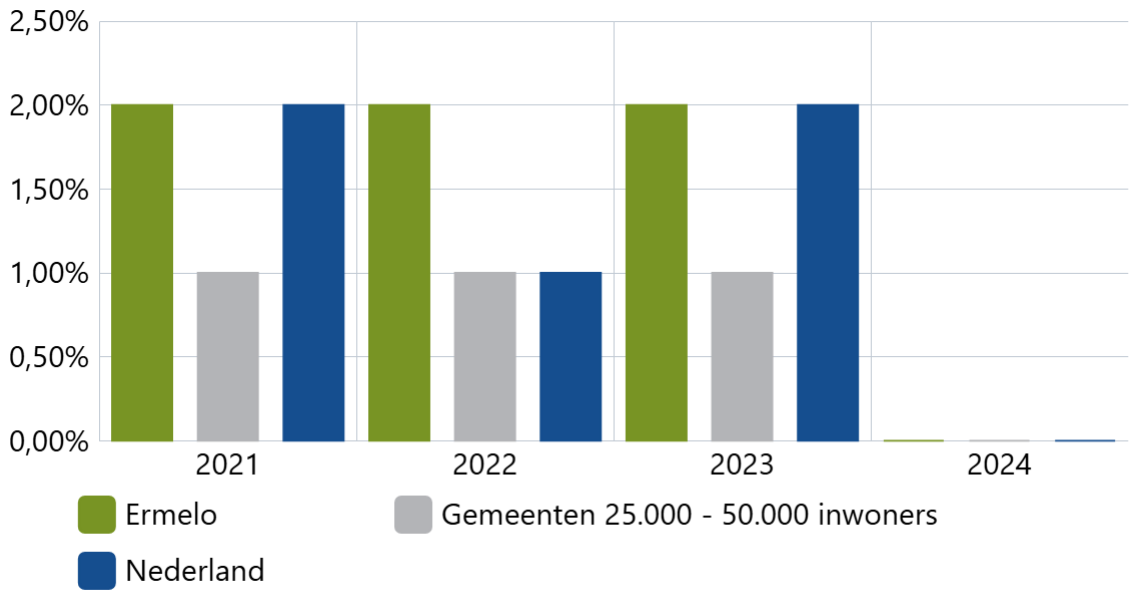
Kinderen in uitkeringsgezin

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	3,00%	3,00%	3,00%	0,00%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	4,00%	4,00%	4,00%	0,00%
Nederland	6,00%	6,00%	6,00%	0,00%

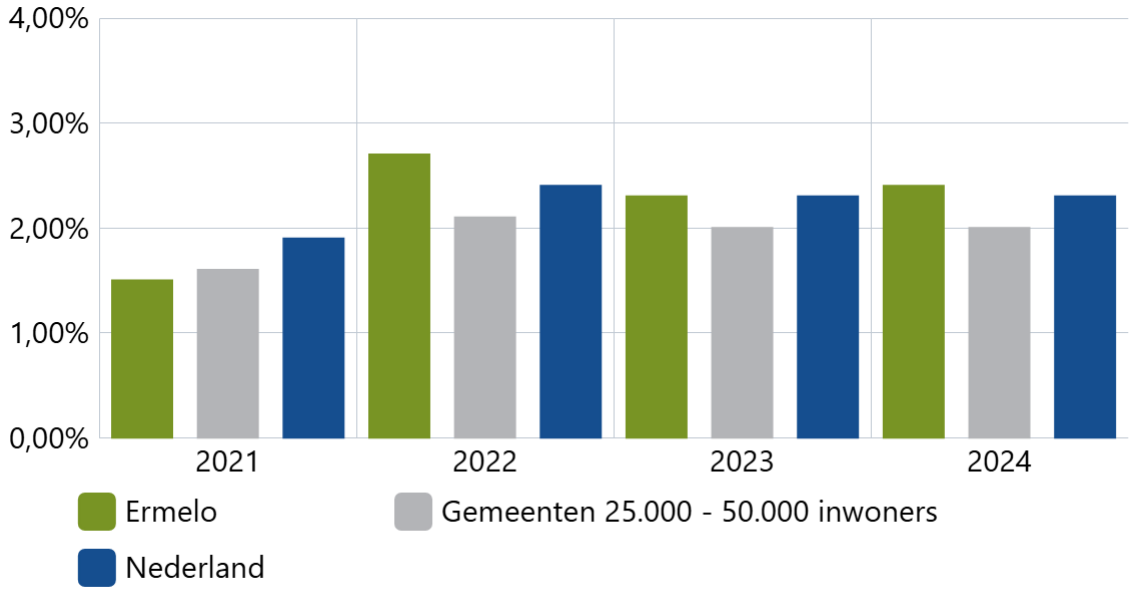
Werkloze jongeren

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	2,00%	2,00%	2,00%	0,00%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	1,00%	1,00%	1,00%	0,00%
Nederland	2,00%	1,00%	2,00%	0,00%

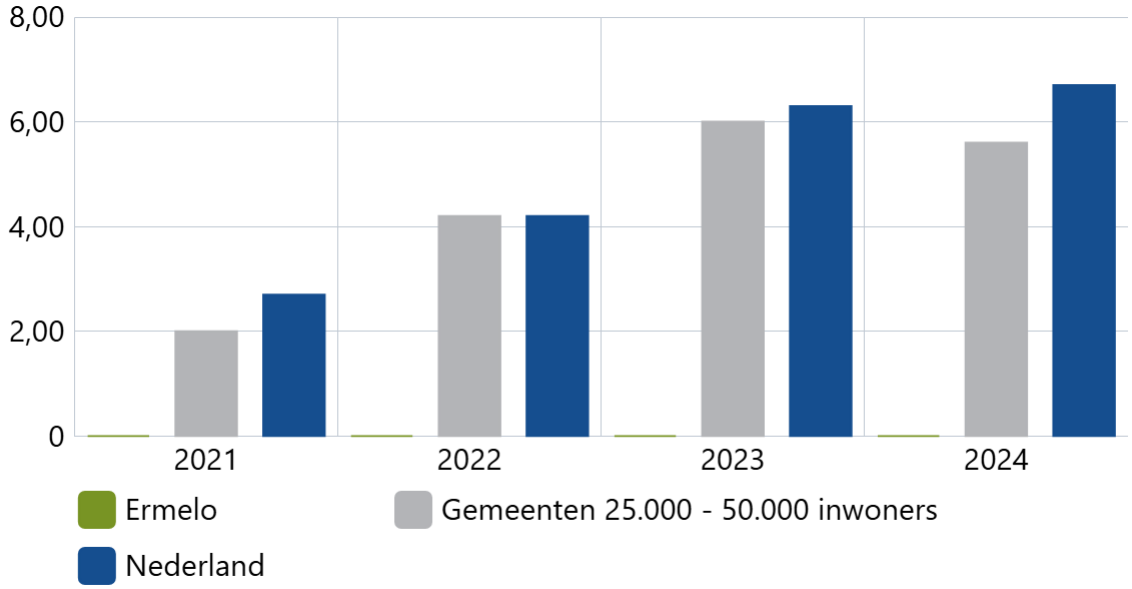
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	1,50%	2,70%	2,30%	2,40%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	1,60%	2,10%	2,00%	2,00%
Nederland	1,90%	2,40%	2,30%	2,30%

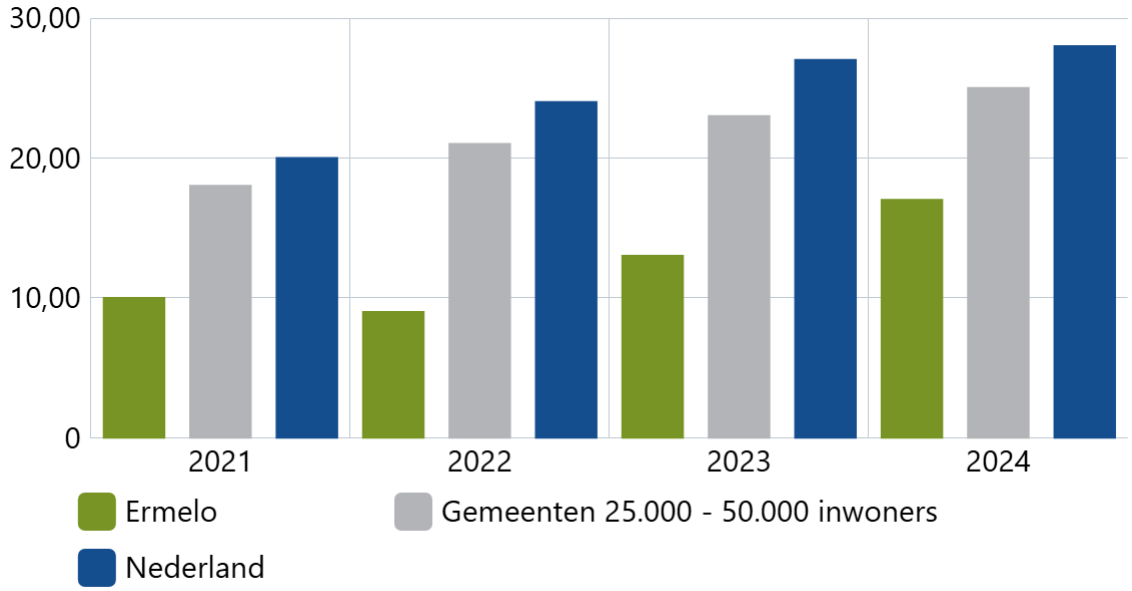
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	0,00	0,00	0,00	0,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	2,00	4,20	6,00	5,60
Nederland	2,70	4,20	6,30	6,70

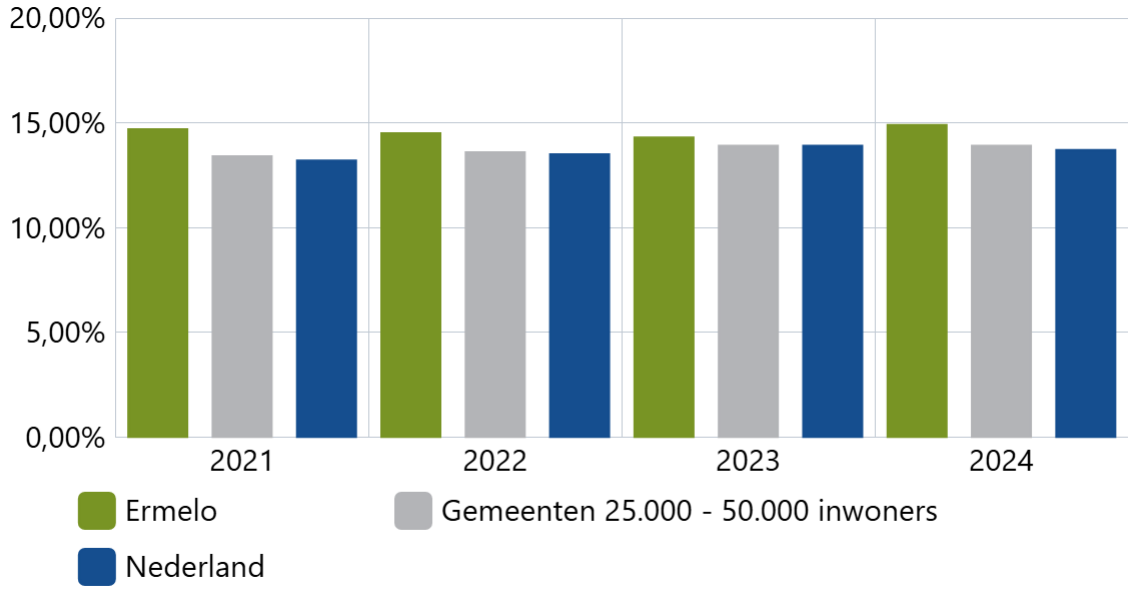
Relatief verzuim per 1.000 inwoners

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	10,00	9,00	13,00	17,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	18,00	21,00	23,00	25,00
Nederland	20,00	24,00	27,00	28,00

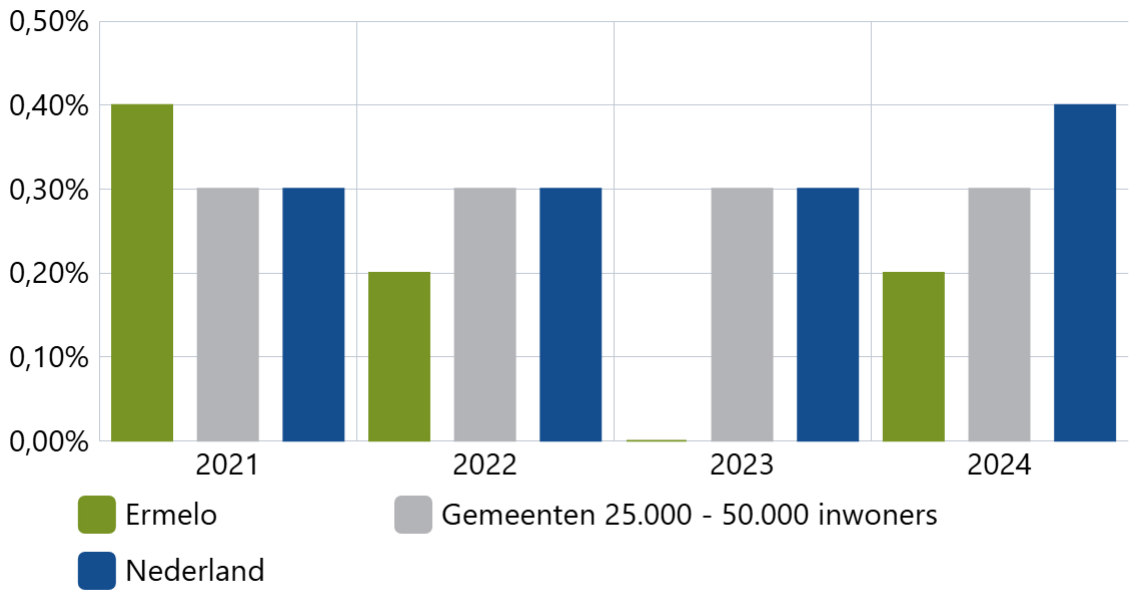
Jongeren met jeugdhulp in % van alle jongeren tot 18 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	14,70%	14,50%	14,30%	14,90%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	13,40%	13,60%	13,90%	13,90%
Nederland	13,20%	13,50%	13,90%	13,70%

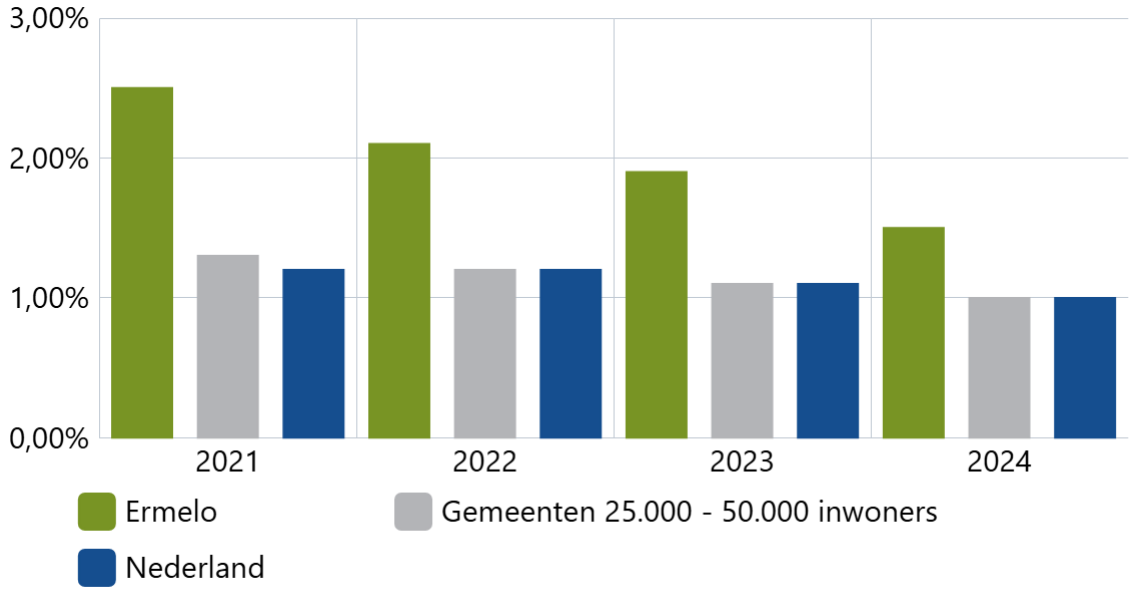
Jongeren met jeugdreclassering

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	0,40%	0,20%	0,00%	0,20%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%
Nederland	0,30%	0,30%	0,30%	0,40%

Jongeren met jeugdbescherming

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	2,50%	2,10%	1,90%	1,50%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	1,30%	1,20%	1,10%	1,00%
Nederland	1,20%	1,20%	1,10%	1,00%

Verbonden partijen programma Samen Leven in Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Leven in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)
- Inclusief Groep N.V.
- Interactie
- Meerinzicht (MIZ)

Wat mag programma Samen Leven in Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Leven in Ermelo	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten						
Kansrijk opgroeien	**1.722**	**690**	**745**	**745**	**745**	**745**
Op weg naar samenredzaamheid	**1.974**	**1.754**	**1.840**	**1.822**	**1.822**	**1.822**
Perspectief op (on)betaald werk	**11.047**	**7.406**	**8.067**	**8.067**	**8.068**	**8.068**
Zelfstandig thuis	**1.677**	**487**	**664**	**986**	**986**	**986**
Totaal Baten	**16.420**	**10.337**	**11.316**	**11.620**	**11.621**	**11.621**
Lasten						
Kansrijk opgroeien	**-17.980**	**-19.740**	**-18.718**	**-19.162**	**-19.136**	**-19.511**
Op weg naar samenredzaamheid	**-9.044**	**-11.341**	**-11.346**	**-10.708**	**-10.301**	**-10.267**
Perspectief op (on)betaald werk	**-16.711**	**-15.002**	**-15.485**	**-15.369**	**-15.220**	**-15.124**
Zelfstandig thuis	**-9.545**	**-10.372**	**-11.203**	**-10.780**	**-10.763**	**-10.765**
Totaal Lasten	**-53.281**	**-56.455**	**-56.752**	**-56.019**	**-55.420**	**-55.667**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-36.862**	**-46.118**	**-45.436**	**-44.399**	**-43.799**	**-44.046**
Saldo programma Samen Leven in Ermelo	**-36.862**	**-46.118**	**-45.436**	**-44.399**	**-43.799**	**-44.046**

Programma Samen Wonen in Ermelo

Verkeer en Vervoer

Wat willen we bereiken?

Een bereikbare en groene omgeving

We geven uitvoering aan de mobiliteitsvisie. We willen zorgen voor een veilige, duurzaam ingerichte, groene en vitale omgeving waarbij de bereikbaarheid hoog is.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan het nieuwe wegenbeheerplan en aan de voorstellen die voortvloeien uit de besluitvorming over fietsstraten

Eind 2025 wordt het nieuwe wegenbeheerplan vastgesteld. Afhankelijk van de uitkomsten zal uitvoering gegeven worden aan vernieuwing van recreatieve fietspaden. Ook wordt er in 2025 een voorstel ingediend voor fietsstraten. Afhankelijk van de uitkomsten zal uitvoering worden gegeven aan de uitvoering hiervan.

We geven uitvoering aan integrale pilot projecten

De Torenlaan en de Dr Holtropstraat zijn twee pilotprojecten, waarbij we streven naar meer vergroening. Vergroening draagt bij aan een klimaatbestendige omgeving doordat het de afkoppelcapaciteit van een gebied vergroot. Daarnaast resulteert het in een vermindering van hittestress in de bebouwde omgeving en een structurele verlaging van onderhoudskosten. Ook creëert groen een prettiger sfeer dan asfalt.

We zetten in op duurzaamheid

Er wordt verder gewerkt aan de volgende speerpunten: Duurzaamheid, innovaties en klimaatbestendigheid. Er wordt ingezet op het gebruik van duurzame materialen en innovaties. Denk hierbij aan de inzet van duurzame geluidreducerende of waterpasserende klinkers. Dergelijke innovaties worden middels pilotprojecten uitgeprobeerd.

Wat willen we bereiken?

Duurzame en veilige openbare verlichting

We geven uitvoering aan het uitvoeringsprogramma openbare verlichting. We willen zorgen voor een veilige, duurzaam ingerichte omgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan het nieuwe beleidsplan openbare verlichting

Eind 2025 wordt het nieuwe beleidsplan aangeboden aan de raad. Afhankelijk van de uitkomsten na behandeling in de raad zal uitvoering gegeven worden aan verschillende thema's.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Verkeer en Vervoer	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	227	202	511	511	511	511
Lasten	-4.030	-4.895	-5.478	-5.445	-5.505	-5.558
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.802**	**-4.693**	**-4.967**	**-4.934**	**-4.994**	**-5.047**
Saldo Verkeer en Vervoer	**-3.802**	**-4.693**	**-4.967**	**-4.934**	**-4.994**	**-5.047**

Vastgesteld beleid

- Mobiliteitsvisie 2022-2030
- Uitvoeringsprogramma 2024-2032
- Nota parkeernormen Ermelo
- Beleidsregels uitwegen Ermelo
- Kwaliteit fietsvoorzieningen
- Ermelo Bewust verlichten
- Verlengd Wegenbeheerplan t/m 2025

Ruimtelijke Ordening

Wat willen we bereiken?

Een ontwikkeld Veldwijk

De ontwikkeling Veldwijk bestaat uit verschillende deelgebieden:

Deelgebied A, C en D: willen we ontwikkelen tot een gebied waar het goed en fijn wonen is. Daarom wordt er door de ontwikkelaar een plan ontwikkeld voor de bouw van de woningen en de aanleg van het openbaar gebied. De gemeente begeleidt en toetst dit plan.

Deelgebied B: Hier willen we mogelijk maken dat er een Zorgpark voor GGz-Centraal wordt gecreëerd met plek voor de huidige bewoners van het zorgpark én toekomstige bewoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begeleiden het proces van deelgebied A

Er wordt gewerkt aan vergunningen binnen dit deelgebied en er vindt begeleiding plaats van de aanleg van de openbare ruimte.

We begeleiden het proces voor deelgebied C en D

We begeleiden en toetsen het opstellen van een stedenbouwkundig plan en aanpassing omgevingsplan door de ontwikkelaar.

We toetsen de plannen voor deelgebied B

Om de ontwikkeling van het zorgpark af te ronden, worden er nog aanvragen gedaan voor de bouw van zorggebouwen. Deze gaan we toetsen. Daarnaast legt de eigenaar de openbare ruimte aan. Ook deze plannen worden getoetst.

Wat willen we bereiken?

Vitale Vakantieparken

Regionaal blijven we samenwerken met tien andere gemeenten en de provincie in het programma Vitale Vakantieparken Veluwe.
Lokaal werken we aan revitalisering van de verblijfsrecreatieve sector langs twee sporen:

1. Het ontwikkelspoor: we geven ondernemers waar mogelijk ruimte voor innovatie en groei en ondersteunen hen bij diverse vraagstukken.
2. Het transformatiespoor: we onderzoeken de mogelijkheden van een transformatie naar andere functies voor parken zonder recreatief toekomstperspectief.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen initiatieven van vakantieparkeigenaren

We ondersteunen parkeigenaren bij hun plannen voor uitbreiding of een transformatie naar andere functies.

We ronden het project Brandveiligheid en Natuurversterking af

Het project Brandveiligheid en Natuurversterking is opgezet vanuit Vitale Vakantieparken Veluwe en wordt gesubsidieerd vanuit de Regio Deal Veluwe. Het project richt zich op het verbeteren van de brandveiligheid en versterken van de natuurwaarden in het cluster Drieërweg en loopt in principe tot eind 2025.

We stellen een visie op voor cluster Strokel

We ontwikkelen beleid met kaders voor een transformatie naar wonen voor de recreatieparken binnen het cluster Strokel. Op dit moment is het project niet geprioriteerd, de daadwerkelijke startdatum is dus afhankelijk van prioritering door het college.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk ingevulde Markt 2.0

We willen dat de Markt een aantrekkelijke invulling krijgt. Hierin wordt voorzien door de uitbreiding van winkelruimte, parkeerruimte en de opwaardering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Tevens worden woningbouwmogelijkheden onderzocht.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan Markt 2.0

In 2025 is het ontwerp voltooid en aanbesteed. In 2026 worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd afhankelijk van de parkeerdruk en bouwactiviteiten aan de zuidoostzijde van de Markt.

Wat willen we bereiken?

Een geactualiseerde Nota Grondbeleid

We actualiseren de nota uitgangspunten grondbeleid, zodat we een goed instrument in handen hebben om onze beleidsvoornemens te realiseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

De afweging over de inzet van de verschillende instrumenten en de te volgen grondpolitiek worden bij elk ruimtelijk project gemaakt

Voor de projecten Hart van Horst en De Boskamer zal daar uiterlijk in 2026 een besluit over worden genomen.

Wat willen we bereiken?

Woningbouw in het Hart van Horst

Voor het gebied Hart van Horst zetten we in op het realiseren van woningbouw aanvullend op het ontwikkelingsperspectief Horst en Telgt. Dit traject volgt uit de eerder opgestelde visie voor Horst en Telgt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken de clusterlocatie Hart van Horst verder uit

We werken aan de nadere uitwerking van een stedenbouwkundige invulling en ontwikkelstrategie om deze locatie tot ontwikkeling te kunnen brengen.

Wat willen we bereiken?

Een bouwrijpe Boskamer

In gebied de Boskamer willen we de gronden en opstallen saneren, waar mogelijk in samenwerking met grondeigenaren. Hierbij onderzoeken we welke functies in de toekomst mogelijk zijn, zoals wonen en werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een ruimtelijk ontwikkelplan voor de Boskamer op

In 2025 is een herstart gemaakt, gericht op de transformatie van De Boskamer naar een woonbuurt. Na het vaststellen van een haalbaarheidsnotitie wordt toegewerkt naar een stedenbouwkundig/ruimtelijk plan, wat de opmaat vormt naar een omgevingsplan.

Wat willen we bereiken?

Een geïmplementeerde Omgevingswet

We zetten ons in om de Omgevingswet goed te implementeren. Dit duurt meerdere jaren. We richten ons nu op de middellange- en lange termijn. Het gaat hier om het opstellen/actualiseren van de vier kerninstrumenten (omgevingsvisie, omgevingsprogramma's, omgevingsplannen en omgevingsvergunning). We onderzoeken hoe we deze logisch met elkaar kunnen verbinden. Bij al onze acties staan de verbeterdoelen van de wet centraal (integraliteit, lokaal maatwerk, gebruiksgemak en snelheid). Naast 'de techniek' vraagt de wet gemeenten om anders te werken ('houding en gedrag'). Bij het behandelen van initiatieven stimuleren we participatie en werken we vanuit een grondhouding waarbij we kijken hoe we deze kunnen faciliteren. Het werkproces 'Verkennen en begeleiden initiatieven' gebruiken we hiervoor als handvat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We evalueren het nieuwe werkproces en de werking van de ruimtecoaches

Er zullen periodiek evaluaties plaatsvinden over hoe het proces verloopt en de inzet van de ruimtecoach. Door te evalueren willen we inzicht krijgen over of en welke verbeteringen eventueel nodig zijn.

We werken aan de Omgevingsvisie 2.0 en het Omgevingsplan

In 2025 is het traject Omgevingsvisie 2.0 gestart. Streven is de eerste fase in 2025 / begin 2026 af te ronden. Beoogd resultaat is een op de verbeterdoelen van de Omgevingswet gestoelde nieuwe werkwijze van omgevingsbeleid maken en uitvoeren en een antwoord op de vraag Wat willen we als Ermelo zijn in 2050. Dit vormt de basis voor fase 2: het actualiseren van de omgevingsvisie. Tevens wordt gestart met het implementeren van de nieuwe werkwijze. Het traject Omgevingsplan Ermelo wordt na de eerste twee wijzigingen voor het Centrum en Verblijfsrecreatie verder vervolgd.

We zetten een beleidshuis op en implementeren een nieuwe werkwijze

In het kader van het traject Omgevingsvisie 2.0 wordt een Ermeloos beleidshuis vastgesteld en geïmplementeerd. Een beleidshuis geeft met de inzet van instrumenten als de omgevingsvisie en programma's structuur aan het opstellen, vastleggen en uitvoeren van het omgevingsbeleid en biedt duidelijkheid over de rolverdeling tussen raad en college. Hier wordt duidelijk welk beleid binnen het ruimtelijk domein geldt, binnen welk kerninstrument dit een plaats krijgt en hoe wijzigingen doorwerken ('PDCA-cyclus'). Het beleidshuis wordt hiermee een centraal sturingsinstrument voor raad, college en organisatie.

Wat willen we bereiken?

Een gebiedsvisie voor Buitengebied-Oost (Speuld en omstreken)

We zetten in op het realiseren en uitvoeren van een gebiedsvisie voor het Buitengebied-Oost. Het doel van deze visie is het behouden en versterken van de leefbaarheid in het gebied. Op deze manier haken we samen met de betrokkenen in het gebied in op de huidige ontwikkelingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan Uitvoeringsprogramma Gebiedsvisie Speuld

In 2025 is de gebiedsvisie Speuld door de raad vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van 3 jaar. Projecten die in 2026 worden opgestart zijn onder andere uitvoering geven aan de woningbouwambitie en bijbehorend beleid actualiseren en het onderzoek naar een multifunctionele ruimte uitvoeren.

Wat willen we bereiken?

Gebiedsperspectief voor GEUS

We ontwikkelen voor het gebied Garderen, Elspeet, Uddel en Speuld (GEUS) een goed toekomstperspectief. Het gebied bevindt zich in en rondom Natura 2000 gebied en er is sprake van intensieve veehouderij. Gezamelijk met de ondernemers denken we na over wat er moet gebeuren met de bestemming en de invulling van de ruimte en pakken we de uitvoering op. Hierin werken we samen met betrokken overheidspartijen (Barneveld, Nunspeet, Apeldoorn, provincie Gelderland en het waterschap).

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de ontwikkelstrategie GEUS

Bij vaststelling van de Gebiedsvisie GEUS in 2025 is een lijst met prioritaire projecten vastgesteld. Met het gebiedsteam GEUS en de stakeholders in het gebied wordt daar uitvoering aan gegeven.

Wat willen we bereiken?

Behouden lokaal erfgoed

We zetten ons in om het lokale erfgoed te behouden en beleefbaar te maken. Dit op basis van de Beleidsnotitie Monumentenzorg die in 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Wat gaan we daarvoor doen?

We brengen nieuw erfgoed in kaart

In 2026 brengen we nieuwe potentiële gemeentelijke monumenten in kaart. Op basis van deze inventarisatie worden nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen en opgenomen in het omgevingsplan.

Wat willen we bereiken?

Een visie voor de Zandkamp

Voor het gebied de Zandkamp ontwikkelen we een visie. Deze ontwikkeling heeft een nauwe relatie met een onderzoek naar de toekomst van de gemeentewerf.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bereiden besluitvorming voor om tot een nieuwe locatie voor de gemeentewerf te komen

Het college heeft eind 2024 het raadsvoorstel voor realisatie van de gemeentewerf op de locatie Zandkamp teruggehaald. In 2025 wordt onderzoek gedaan naar een locatie voor een gezamenlijke gemeentewerf met de gemeente Harderwijk. Verwacht wordt dat in 2026 duidelijkheid bestaat over de locatie voor de gemeentewerf en daarmee of er een visie voor de Zandkamp komt of niet.

Wat willen we bereiken?

Sociale woningbouw bij de Wethouder Balverszaal

De Wethouder Balverszaal is niet meer in gebruik, waardoor deze locatie in aanmerking komt voor sociale woningbouw.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken samen met UWOON aan de uitvoering van het plan Balverszaal

De vergunningen worden naar verwachting in 2025 verleend. In de loop van 2026 wordt vervolgens gestart met de sloop van de Balverszaal en de voorbereidingen voor de bouw van 41 appartementen.

Wat willen we bereiken?

Een ontwikkeld Callunaterrein

Op het terrein van het Callunaterrein wordt ruimte gemaakt voor de huisvesting van scholen en de realisatie van woningen. De oude sportaccommodaties (die momenteel leeg zijn) worden hierbij gesloopt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken de plannen voor het Callunaterrein verder uit

De toekomstige mogelijkheden voor de locatie zijn in beeld gebracht en de raad heeft kaders meegegeven. De vervolgstap is het nader uitwerken van de planvorming. Hieronder valt het uitwerken van het ontwerp voor gebouwen en openbare ruimte, het uitvoeren van onderzoeken en het opstellen van een nieuw omgevingsplan. Parallel hieraan loopt het participatietraject. Na afronding hiervan kunnen, afhankelijk van de ontwikkelingen rondom stikstof, voorbereidingen getroffen worden voor de tender.

Wat willen we bereiken?

Woningbouw op het Pretoriusplein

Op het Pretoriussplein staat een dependance van de school: 'De Klokbeker'. Deze dependance verdwijnt door de bouw van een nieuwe school op het Callunaterrein, waardoor er mogelijkheden zijn om hier woningbouw te realiseren. Bij de planvorming zoeken we aansluiting bij andere ontwikkelingen in Ermelo Zuid-West (zoals de Wethouder Balverszaal en het Pretoriussplein).

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten het voorbereiden van woningbouw op het Pretoriusplein tijdelijk stil

Pretoriusplein is een potentiële locatie in de regionale aanpak van tijdelijke woningbouw. Op dit moment zijn nieuwe ontwikkelingen op het Pretoriusplein echter niet toegestaan door het genomen voorbereidingsbesluit van de provincie. Door dit besluit zijn nieuwe ontwikkelingen tot Q4 2026 niet toegestaan. Daarnaast is het project momenteel niet geprioriteerd ivm capaciteitsgebrek bij o.a. het team RO.

Wat willen we bereiken?

Locaties voor grootschalige woningbouw

We verkrijgen inzicht in locaties waar op termijn grootschalige woningbouw (meer dan 50 woningen) mogelijk is en maken daarvoor een plan.

Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen (kansrijke) woningbouw op binnen de mogelijkheden van de omgevingsvisie 2.0

We brengen de claim op de ruimte integraal in beeld in het kader van de Omgevingsvisie. Afhankelijk van dat proces brengen we in beeld wat mogelijke ontwikkelingsstrategieën zijn ook voor woningbouw. We gebruiken tegenwoordig meer de term kansrijke in plaats van grootschalige woningbouw.

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijk Raadhuisplein

We streven naar een aantrekkelijk Raadhuisplein, waarbij tevens woningbouwmogelijkheden worden onderzocht.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ronden de vergunningverlening voor de woningbouw Raadhuisplein af

Begin 2026 hopen we de vergunningprocedure af te hebben afgerond. Medio 2026 kan dan gestart worden met de sloop en nieuwbouw van een appartementencomplex voor 16 seniorenwoningen met op de begane grond ruimte voor organisaties met een maatschappelijke functie.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Ruimtelijke Ordening	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	1.308	1.060	624	378	378	378
Lasten	-2.737	-5.322	-2.653	-2.094	-1.754	-1.757
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-1.429**	**-4.262**	**-2.029**	**-1.716**	**-1.376**	**-1.379**
Saldo Ruimtelijke Ordening	**-1.429**	**-4.262**	**-2.029**	**-1.716**	**-1.376**	**-1.379**

Vastgesteld beleid

- Beleid afweging woningbouw
- Omgevingsvisie Ermelo (2022)
- Verordening Toekomstigbestendige wonen lening gemeente Ermelo
- Structuurvisie Landgoed Veldwijk en Hoge Riet

- Masterplan Oranjepark
- Visie Ontwikkelingsperspectief Horst en Telgt (2021)
- Functieveranderingsbeleid (2022)

Kwaliteit openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Een groen Ermelo

De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen op basis van de groenvisie. De groenvisie (2017) gaat in op de zes waarden van het groen in Ermelo:

1. De identiteit van onze leefomgeving;
2. Het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners en bezoekers;
3. Het behouden en versterken van biodiversiteit;
4. Het realiseren van een duurzame en klimaatbestendige gemeente;
5. Het bevorderen van een betrokken en leefbare samenleving;
6. Een gezonde lokale economie en de rol van groen daarin.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2026 ronden we het beheerplan Groen af

Opstellen en vaststellen groenbeheerplan, op basis van de uitgangspunten en beschikbaar gestelde middelen in de Kadernota en Begroting 2026.

We beheren en onderhouden ons groenareaal en het bomenbestand

We zetten in op het duurzaam beheren van de bomenstructuur en verbeteren van de kwaliteit van het bomenbestand. Met ons boombeheer voldoen we aan de wettelijke zorgplicht. Het beheer en onderhoud van het landschappelijk en stedelijk openbaar groen is vooral gericht op instandhouding. Sinds 2018 wordt het stedelijk groen in het centrum op “A”-niveau onderhouden en het overige groen van Ermelo op "B"-niveau.

Wat willen we bereiken?

Een florerende heide

In de langetermijnvisie wordt geschetst dat de aanpak van het heidebeheer in Ermelo op basis van voortschrijdende inzichten verschillende fasen heeft doorlopen. Met de huidige kennis en inzichten zijn in de visie voor de komende 25 jaar de speerpunten in het beheer geformuleerd. Naast deze speerpunten worden de maatregelen voortgezet die in de afgelopen beheerperiode succesvol zijn gebleken. Aan de hand hiervan is een beheerplan opgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het beheerplan heide uit

We geven uitvoering aan het begrazingsplan voor het Houtdorper Speulderveld (opgesteld in opdracht van de raad). We streven naar balans tussen natuur en recreatiedruk / toerisme (we ronden de werkzaamheden omtrent de recreatiezonering af). We streven naar het openhouden van het heidegebied. Met onze maatregelen is het doel de biodiversiteit te bevorderen. Effecten van verzuring, verbossing, droogte en hitte trachten we zoveel mogelijk te beperken.

Wat willen we bereiken?

Beheren en uitbreiden van de begraafplaats

We streven naar behoud van de bijzondere en groene sfeer op de begraafplaats. We houden bij het beheer meer rekening met de verschillen in ontwerp en sfeer in de verschillende delen van de begraafplaats. Het groen op de begraafplaats is onderdeel van de openbare ruimte waar ook biodiversiteit meer zichtbaar gemaakt kan worden. Op basis van grafuitgifte in het verleden, de sterfteprognose en de vrije capaciteit op de gemeentelijke begraafplaats Koningsvaren, is het noodzakelijk om ruimte te creëren voor minimaal 1.125 graven voor bepaalde tijd. Algemene graven en graven voor onbepaalde tijd zijn voldoende aanwezig.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan het beheerplan en de visie begraafplaats

De begraafplaats Koningsvaren wordt duurzaam beheerd aan de hand van de visie begraafplaats (2010-2025) en het beheerplan (2020-2024). De in 2023 ingezette renovatie van diverse groenvakken wordt voortgezet. We bewaken het kwaliteitsniveau en wanneer dit niet meer houdbaar is gaan we over naar renovatie en vervanging.

We realiseren extra graven

In 2025 is gestart met voorbereiding bestek en aanbesteding, in 2026 is de realisatie gepland.

Wat willen we bereiken?

Stabiele gemeentelijke bossen

Het hoofddoel van het bosbeheer in Ermelo is het kwalitatief en kwantitatief duurzaam in stand houden van het gehele bosareaal dat in bezit is van de gemeente. In het beheer wordt gestreefd naar een stabiel bos waarin de verschillende functies; natuur, recreatie, cultuurhistorie en houtoogst optimaal tot hun recht komen en voor toekomstige generaties geborgd zijn. E.e.a. is uitgewerkt in het beheerplan Bossen 2019-2023.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het beheerplan bossen uit

We geven verdere uitvoering aan het beheerplan bossen. Duurzaam bosbeheer is beheren op, en voor, de lange termijn zonder de actuele (maatschappelijke) vraagstukken en uitdagingen uit het oog te verliezen. Daarnaast zetten we in op natuurbrandrisicobeheersing.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	1.219	1.201	979	979	979	979
Lasten	-4.473	-4.285	-4.225	-4.123	-4.141	-4.209
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.254**	**-3.084**	**-3.246**	**-3.144**	**-3.162**	**-3.230**
Saldo Kwaliteit	**-3.254**	**-3.084**	**-3.246**	**-3.144**	**-3.162**	**-3.230**

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
openbare ruimte						

Vastgesteld beleid

- Landschapsontwikkelingsplan Ermelo - Putten 2011-2021 (2011)
- Groenvisie (2018)
- Beheerplan Bossen 2019-2023
- Visie begraafplaats 2010-2025
- Beheerplan begraafplaats 2020-2024

Wonen

Wat willen we bereiken?

Eerlijk verdeelde woningvoorraad

We maken, in overleg met de regiogemeenten en samenwerkingspartners, afspraken over een eerlijke verdeling van de woningvoorraad. We onderzoeken daarbij hoe Ermeloërs passend kunnen worden gehuisvest. De woningcorporaties in de regio Noord-Veluwe hebben al lange tijd een gezamenlijke huisvestingsverordening resulterend in een gezamenlijk woonruimte verdeelsysteem, urgentieregeling en bezwarenregeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

We implementeren de nieuwe huisvestingsverordening

In 2026 gaat de nieuwe huisvestingsverordening in werking (onder voorbehoud van besluitvorming door de raad in 2025). Hierin zijn concrete afspraken gemaakt over de verdeling van sociale huur- en koopwoningen. In 2026 wordt hier uitvoering aan gegeven.

Wat willen we bereiken?

Specifieke doelgroepen huisvesten

We willen dat specifieke doelgroepen voldoende kans maken op een woning, passend bij hun behoefte.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen de woonzorgvisie vast

In 2026 bieden we een woonzorgvisie voor vaststelling aan de raad aan. In deze visie omschrijven we hoe wettelijk aangewezen aandachtsgroepen passend gehuisvest worden. Enerzijds kijken we hierbij naar concrete aantallen (kwantitatief) en anderzijds kijken we ook naar waar huisvesting aan moet voldoen (kwalitatief). De woonzorgvisie wordt integraal opgenomen in het volkshuisvestingsprogramma, waarbij gekeken wordt naar concrete locaties.

Wat willen we bereiken?

Nieuwe (sociale) woningbouw

In het Hybride-akkoord 2022-2026 hebben we de ambitie vastgelegd om tot 2030 minstens 1.000 woningen te realiseren, waarvan de helft sociale woningbouw. In de woondeal is deze ambitie bijgesteld naar de realisatie van 1.508 woningen in de periode 2022 tot en met 2030. Voor de periode na 2030 brengen we

nieuwe woningbouwlocaties in kaart. De nieuwe woningen komen bij voorkeur in of zijn direct verbonden met de huidige bebouwde kom van Ermelo.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de geactualiseerde woondeal

In de geactualiseerde woondeal (uit 2025) is een woningbouwambitie opgenomen van 1.400 woningen tot en met 2034. Hier wordt in 2026 verder uitvoering aangegeven, onder andere door te bouwen op de locaties Veldwijk en De Horsterhoeve.

We nemen kaders voor grootschalige woningbouw en hoogbouw op in de Omgevingsvisie 2.0

Toekomstige kansrijke woningbouwlocaties worden in 2026 vastgesteld en opgenomen in de omgevingsvisie. Er wordt in de omgevingsvisie aangegeven wat we onder hoogbouw verstaan, en op welke locaties hoogbouw passend is.

We stellen een volkshuisvestingsprogramma op

Het volkshuisvestingsprogramma wordt in 2026 uitgewerkt. In dit programma omschrijven we hoe het woningbouwprogramma aansluit bij de toekomstige behoefte. Er wordt vastgesteld op welke concrete locaties er gebouwd gaat worden op de korte tot middellange termijn (4 tot 6 jaar). Ten slotte wordt vastgesteld voor welke doelgroepen er wordt gebouwd. Het volkshuisvestingsprogramma wordt een programma onder de omgevingsvisie.

We stimuleren vormen van tijdelijke bewoning

In 2026 geven we uitvoering aan de beleidsregel tijdelijke bewoning. We behandelen vergunningen voor de tijdelijke bewoning van bijgebouwen en de realisatie van nieuwe tijdelijke woningen, waaronder pré-mantelzorgwoningen. Daarnaast onderzoeken we of de realisatie van flexwoningen haalbaar is. We kijken hierbij onder andere naar de locaties Calluna en Pretoriusplein.

Wat willen we bereiken?

Prestatieafspraken met woningcorporaties en stakeholders

We streven ernaar om het aanbod van sociale huurwoningen toe te laten nemen en om bestaande sociale huurwoningen te verbeteren. Hiervoor maken afspraken met de woningcorporatie en andere betrokken stakeholders, waaronder de huurdersorganisatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan de samenwerkingsafspraken

In 2026 geven we uitvoering aan de samenwerkingsafspraken (prestatieafspraken) met woningcorporatie Uwoon en huurdersbelangenorganisatie De Groene Draad. Om de uitvoering te monitoren stellen we in 2026 een tussentijdse evaluatie op.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Wonen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	1.394	1.595	1.266	1.366	1.366	1.366
Lasten	-1.903	-2.366	-2.352	-2.297	-2.324	-2.269
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-509**	**-771**	**-1.086**	**-931**	**-958**	**-903**
Saldo Wonen	**-509**	**-771**	**-1.086**	**-931**	**-958**	**-903**

Vastgesteld beleid

- Woonvisie Ermelo 2030 (2021)
- Beleid + verordening sociale woningbouw (2022)
- Huisvestingsverordening (2024)
- Verordening Starterslening Ermelo (2021)
- Nota Grondbeleid (2024)
- Regionale woondeal (2022)
- Woonzorgvisie (2024-2025)

Duurzaamheid en Milieu

Wat willen we bereiken?

Goede riolering en waterzuivering

We zetten in op goede riolering en waterzuivering waarbij gezondheidsrisico's worden afgedekt en de kosten worden beperkt. Klimatologische veranderingen vragen om aanpassingen. De plannen met betrekking tot de openbare ruimte en infrastructuur worden hierop voorbereid en aangepast. We streven daarnaast naar een integrale aanpak. De riolering en (her)inrichting van de weg en natuur worden waar mogelijk tegelijk aangepakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan van start met de uitvoering van de Torenlaan en de voorbereiding van de Dr. Holtropstraat

In 2026 wordt gestart met de uitvoering van de Torenlaan.

We gaan verder met de uitvoering van het PWR (Programma Water en Riolering)

Planvorming, studie en realisatie van diverse maatregelen conform PWR. O.a. renovatie gemalen, grootschalige putrenovatie transportriool Harderwijkerweg, afkoppelen Torenlaan, aanleg waterberging Boskamer, reiniging en inspectie.

Wat willen we bereiken?

We besparen energie en vergroten de duurzame opwekking

In 2030 is een vraagreductie van 366 TJ (15%) gerealiseerd.

In 2030 is er 814 TJ (39%) aan duurzaam opwekvermogen gerealiseerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen het warmteprogramma op en voeren projecten voor energiereductie uit

In het warmteprogramma werken we uit welke stappen we de komende 10 jaar zetten richting een duurzaam verwarmde gebouwde omgeving. Het isoleren van woningen versnellen we met behulp van het isolatieprogramma voor bewoners in de doelgroep van de Rijksuitkering 'Lokale aanpak isolatie'. Voor woningen buiten deze doelgroep ontwikkelen we een aanbod en handelingsperspectief.

In 2026 wordt de behandeling bij de Raad van State van het Windpark Horst en Telgt verwacht.

Wat willen we bereiken?

We maken ons energienet toekomstbestendig

In 2030 zijn er in Ermelo meerdere pilots op het gebied van opslag/conversie.

In 2030 hebben we samen met onze ketenpartners de grootste knelpunten opgepakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een (regionale) energievisie op en werken samen om het elektriciteitsnet te verzwaren

We willen binnen EHPZ-verband een energievisie opstellen. Hieruit zal ook de lokale energievisie worden gedestileerd. In de energievisie komt vraag, aanbod en infrastructuur (transport, opslag en conversie) samen. We werken samen met Liander aan het verzwaren van het middenspanning- en laagspanningsnet.

Wat willen we bereiken?

We gebruiken minder grondstoffen, verminderen restafval en zetten in op hergebruik

50% besparing gebruik grondstoffen in 2030.

Restafval per inwoner daalt verder tot onder de 50 kg per jaar in 2030.

In 2030 is 25% van gemeentelijk inkoop circulair.

In 2030 zijn er in Ermelo meerdere pilots op het gebied van opslag/conversie.

In 2030 kent iedere sector een bedrijf dat bezig is met circulaire economie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We herzien het afvalbeleid en voeren projecten op het gebied van circulariteit uit

In het afvalbeleid werken we uit op welke manieren we grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk blijven gebruiken. We voeren inwonerscampagnes om afvalreductie te stimuleren. Als gemeente vervullen wij een voorbeeldfunctie op het gebruik van grondstoffen; we maken een actieplan om circulair in te kopen. In de gemeente hebben we plekken waar grondstoffen opgeslagen kunnen worden voor hergebruik.

Wat willen we bereiken?

We maken Ermelo zo veel mogelijk klimaatadaptief

In 2030 hebben we zoveel mogelijk wateroverlastgevoelige locaties voorzien van oplossingen.

In 2030 zijn alle hittestressgevoelige locaties voorzien van verkoelende maatregelen.

In 2030 zijn er meerdere succesvolle initiatieven om droogte te beperken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan verder met de voorbereiding en uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen

We nemen maatregelen waardoor de Markt water-robuust wordt ingericht.

We stellen het Masterplan openbare ruimte op, waarin we integraal kijken naar hitte, droogte en wateroverlast en werken maatregelen uit.

We voeren de stimuleringsregeling klimaatadaptatie voor bewoners uit. We gaan onderzoeken wat de kansen zijn om Veldzicht versneld te gaan afkoppelen (samen met waterschap). We gaan regionaal aan de slag met

het verder in beeld brengen van de grondwateropgave vanuit het principe "water en bodem sturend" (plus signaleringskaarten). Grote grondwateronttrekkingen worden in beeld gebracht om inzicht te krijgen op kansen om het watergebruik te beperken.

Wat willen we bereiken?

We streven naar een biodivers en natuurvriendelijk Ermelo

In 2030 willen we geen afname van soorten en populaties.
In 2030 is een natuurvriendelijk inrichting en beheer de standaard.
In 2030 is het kronendak in Ermelo toegenomen.
In 2030 hebben we minimaal 6 lokale initiatieven gestimuleerd om de biodiversiteit te versterken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen veldwerk voor het soortenmanagementplan (SMP) en voeren de projecten op het gebied van biodiversiteit uit

Het veldwerk ten behoeve van het Soortenmanagementplan zal worden opgestart. Met dit onderzoek wordt in kaart gebracht waar nest- en verblijfplaatsen van de vleermuizen, mussen en gierzwaluwen zich bevinden, en welke groene en blauwe structuren in de gemeente voor hen een belangrijke functie hebben.

Met behulp van de ontwikkelde kansenkaart biodiversiteit hebben we een 0- meting waarmee we de huidige staat van de openbare ruimte kunnen blijven monitoren. De kansen die uit de kansenkaart naar voren komen worden geïmplementeerd in de beheerplannen.

Wat willen we bereiken?

We werken met interne en externe stakeholders voor klimaatneutraal Ermelo in 2050

De communicatie en participatie is gericht op het vergroten van bewustwording, vergroten van betrokkenheid, stimuleren van gedragsverandering en tonen van leiderschap

Wat gaan we daarvoor doen?

We versnellen de verduurzaming door bewoners, bedrijven en andere stakeholders.

We stellen een digitaal duurzaamheidsloket beschikbaar met de mogelijkheid om energieadvies, energiecoaches en tuincoaches aan te vragen.

We breiden het duurzaamheidsdashboard verder uit en werken aan de externe publicatie van het dashboard.

We stellen de Toekomst bestendig lenen woning beschikbaar.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Duurzaamheid en Milieu	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	6.485	9.906	6.410	6.509	6.567	6.694
Lasten	-8.294	-13.087	-8.494	-8.067	-8.124	-8.187
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-1.809**	**-3.181**	**-2.084**	**-1.558**	**-1.557**	**-1.493**
Saldo Duurzaamheid en Milieu	**-1.809**	**-3.181**	**-2.084**	**-1.558**	**-1.557**	**-1.493**

Vastgesteld beleid

- Visie en uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2024-2028 (september 2024)
- RES Noord Veluwe 1.0 (2021)
- Transitie Visie Warmte (2020)
- Visie klimaatadaptatie (2020)

Indicatoren programma Samen Wonen in Ermelo

Toelichting indicatoren

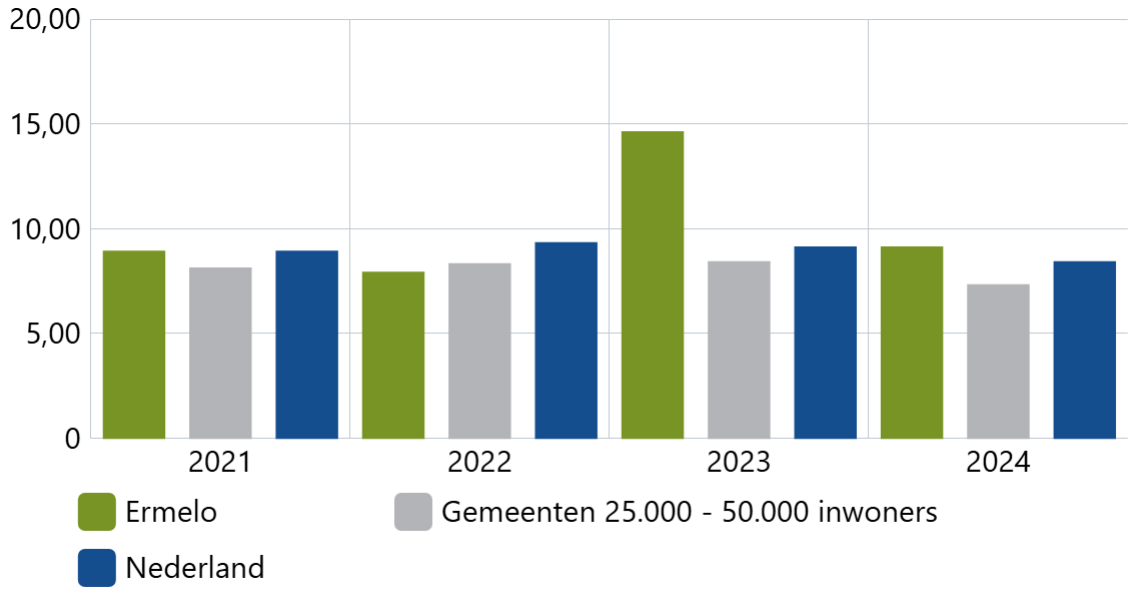
Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op Waarstaatjegemeente.nl. We hebben hier dus geen directe invloed op.

Aantal inwoners

Bron: CBS - bevolkingsstatistiek

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	27.258	27.496	27.856	28.131
Nederland	17.590.672	17.811.291	17.942.942	18.077.662

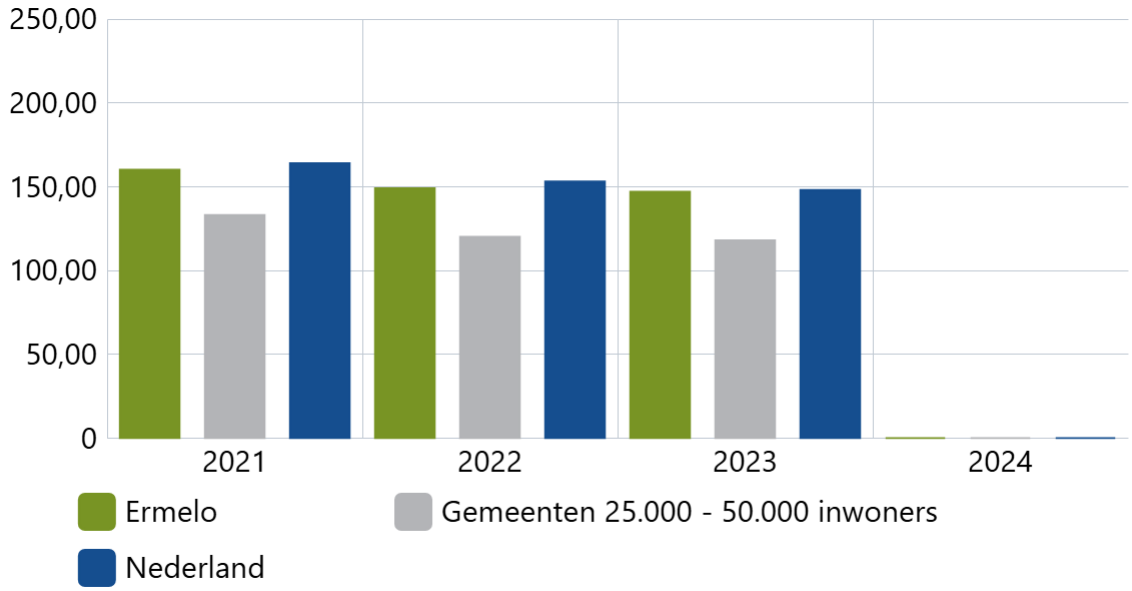
Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	8,90	7,90	14,60	9,10
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	8,10	8,30	8,40	7,30
Nederland	8,90	9,30	9,10	8,40

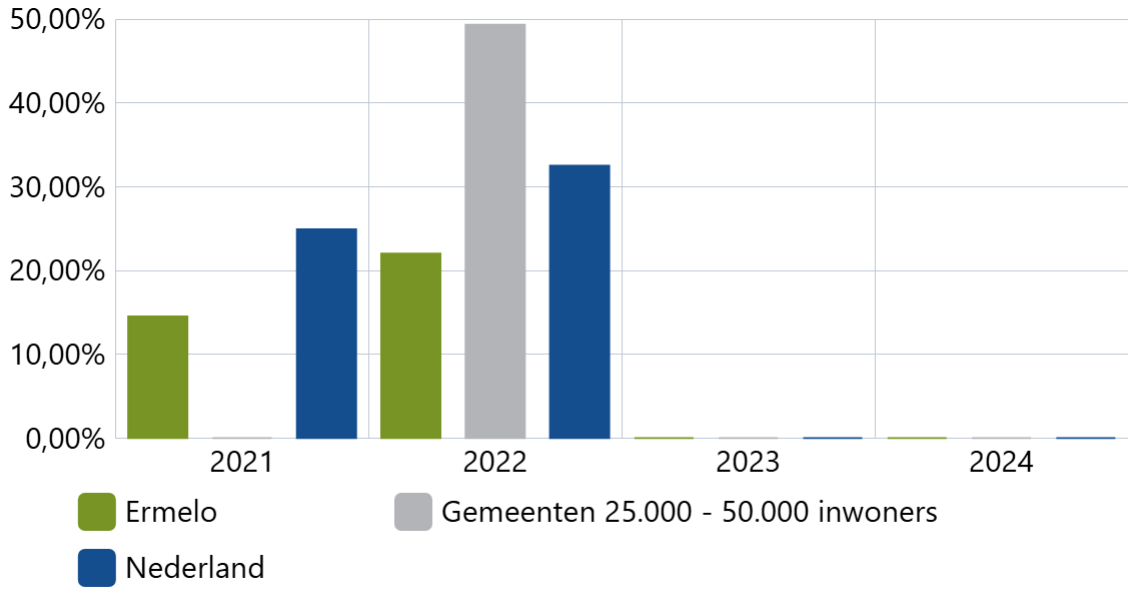
Omvang huishoudelijk restafval in kg per inwoner

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	160,00	149,00	147,00	0,00
Gemeenten 25.000 – 50.000 inwoners	133,00	120,00	118,00	0,00
Nederland	164,00	153,00	148,00	0,00

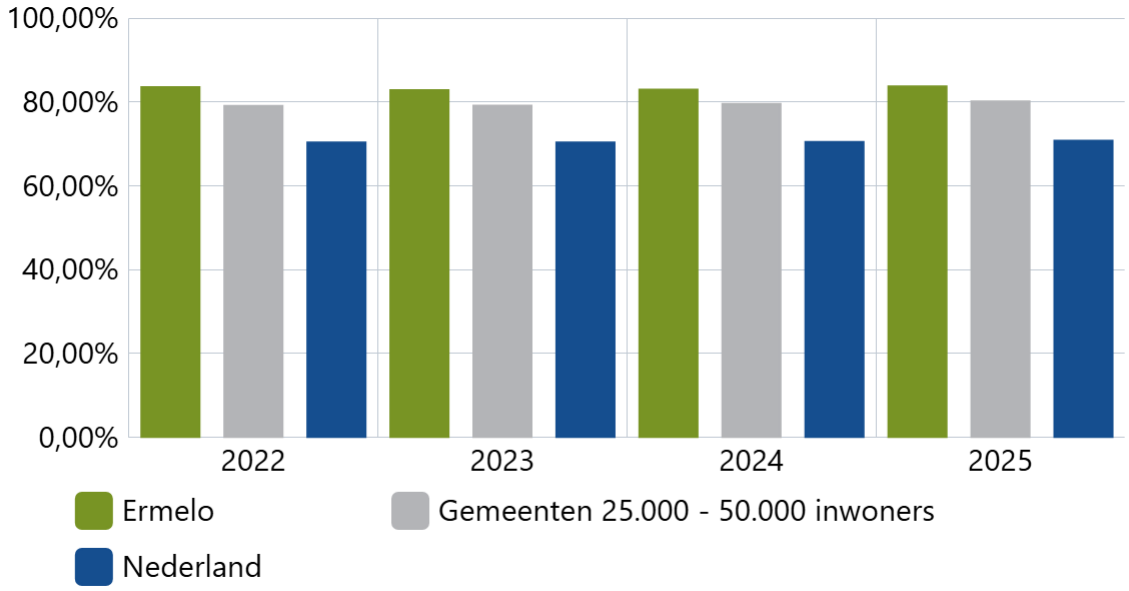
Hernieuwbare elektriciteit

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	14,50%	22,00%	0,00%	0,00%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	0,00%	49,30%	0,00%	0,00%
Nederland	24,90%	32,50%	0,00%	0,00%

Demografische druk

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2022	2023	2024	2025
Ermelo	83,50%	82,80%	82,90%	83,70%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	79,00%	79,10%	79,50%	80,10%
Nederland	70,30%	70,30%	70,40%	70,70%

Verbonden partijen programma Samen Wonen in Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Wonen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Afvalsturing Friesland N.V.

Wat mag programma Samen Wonen in Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Wonen in Ermelo	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten						
Duurzaamheid en Milieu	**6.485**	**9.906**	**6.410**	**6.509**	**6.567**	**6.694**
Kwaliteit Openbare Ruimte	**1.219**	**1.201**	**979**	**979**	**979**	**979**
Ruimtelijke Ontwikkeling	**1.308**	**1.060**	**624**	**378**	**378**	**378**
Verkeer en Vervoer	**227**	**202**	**511**	**511**	**511**	**511**
Wonen	**1.394**	**1.595**	**1.266**	**1.366**	**1.366**	**1.366**
Totaal Baten	**10.633**	**13.964**	**9.790**	**9.743**	**9.801**	**9.928**
Lasten						
Duurzaamheid en Milieu	**-8.294**	**-13.087**	**-8.494**	**-8.067**	**-8.124**	**-8.187**
Kwaliteit Openbare Ruimte	**-4.473**	**-4.285**	**-4.225**	**-4.123**	**-4.141**	**-4.209**
Ruimtelijke Ontwikkeling	**-2.737**	**-5.322**	**-2.653**	**-2.094**	**-1.754**	**-1.757**
Verkeer en Vervoer	**-4.030**	**-4.895**	**-5.478**	**-5.445**	**-5.505**	**-5.558**
Wonen	**-1.903**	**-2.366**	**-2.352**	**-2.297**	**-2.324**	**-2.269**
Totaal Lasten	**-21.436**	**-29.955**	**-23.202**	**-22.026**	**-21.848**	**-21.980**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-10.804**	**-15.991**	**-13.412**	**-12.283**	**-12.047**	**-12.052**
Saldo programma Samen Wonen in Ermelo	**-10.804**	**-15.991**	**-13.412**	**-12.283**	**-12.047**	**-12.052**

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Economie

Wat willen we bereiken?

Nieuw bedrijventerrein

We werken aan de economische ambitie om een bedrijventerrein langs de A28 te ontwikkelen. Voorwaarde hiervoor is dat een nieuw Ermeloos bedrijven terrein wordt opgenomen in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW).

Wat gaan we daarvoor doen?

Na vaststelling van het RPW wordt de routekaart vervolgd

De initiatieffase wordt gestart. Hierin worden eerst de kwantitatieve en kwalitatieve uitgangspunten geformuleerd. Hiervoor wordt ook uitvoering gegeven aan Motie 22 Kadernota 2025 "Motie indicatief financieel haalbaarheidsonderzoek transformatie bedrijventerrein Kerkdennen" en Motie 21 Kadernota 2025 "Versnelling woningbouw door participatie en innovatie". Daarna volgt de ruimtelijke en financiële verkenning van het Bedrijventerrein A28. Het resultaat wordt ter afweging voorgelegd aan de raad om te komen tot een concept locatie.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Economie	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	73	25	28	31	35	35
Lasten	-353	-401	-309	-304	-307	-304
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-280**	**-376**	**-281**	**-273**	**-272**	**-269**
Saldo Economie	**-280**	**-376**	**-281**	**-273**	**-272**	**-269**

Vastgesteld beleid

Visiedocument is in ontwikkeling, zal naar verwachting in 2025 in werking treden.

Bedrijvigheid

Wat willen we bereiken?

Regionaal Programma Werken

Het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) is gaandeweg 2023 en 2024 ontwikkeld i.s.m. de provincie en de gemeenten Harderwijk en Putten. De A28-ambitie, de ruimtelijke vervangingsvraag gegeven de transformatie van bedrijventerrein Kerkdennen naar wonen en de opname van Tonselse Veld in dat RPW vormen de kern van de Ermelose insteek in dat ontwikkelproces. De Ermelose ruimtelijk-economische ambitie zal ook een vertaalslag vinden in het Regio Arrangement en nog te ontwikkelen lokaal economisch beleid.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven uitvoering aan het Regionaal Programma Werklocaties

Na de besluitvorming van het RPW in Gedeputeerde Staten zal de uitvoering worden opgepakt, te beginnen met de ontwikkeling van een Afwegingskader Regionale Meerwaarde aan de hand van een op te stellen economisch regioprofiel. Een lokale prioriteit hierbij is de ontwikkeling van een Lokaal Programma Werklocaties (LPW).

We stellen een economische visie vast

We stellen een economische visie met uitvoeringsprogramma vast.

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Bedrijvigheid	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Lasten	-144	-152	-151	-162	-402	-414
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-144**	**-152**	**-151**	**-162**	**-402**	**-414**
Saldo Bedrijvigheid	**-144**	**-152**	**-151**	**-162**	**-402**	**-414**

Vastgesteld beleid

Het visiedocument regionale werklocaties is in ontwikkeling. Hiervoor is dekking vanuit twee aangenomen moties:

- Versnelling woningbouw door Participatie en Innovatie.
- Motie indicaties financieel haalbaarheidsonderzoek transformatie bedrijventerrein Kerkdennen.

Toerisme en Recreatie

Wat willen we bereiken?

Een gastvrij Ermelo

Op basis van de Visie toerisme en recreatie 2025-2030: 'Trots op vrije tijd: wonen, ontspannen, verblijven, recreëren, ondernemen en beleven in een gastvrij Ermelo' willen we de economische en maatschappelijke waarde van toerisme en recreatie behouden en versterken. Onze ambitie is gericht op het bevorderen van ontspannen, verblijven en recreëren in de veelzijdige en gastvrije gemeente Ermelo. We werken daarvoor aan aan de vijf
speerpunten:

1. Groen-blauwe recreatieve verbindingen versterken en positioneren;
2. Aantrekkelijke recreatieve routestructuren;
3. Een sterke vrijetijdssector;
4. Heldere profilering en excellente gastvrijheid;
5. Stevige samenwerking in de regio.

Wat gaan we daarvoor doen?

We continueren het Gastvrij Café

Met de werkgroep bestaande uit VVV ErmeloBuitenleven, VERON, Museum Het Pakhuis en gemeente Ermelo continueren we het Gastvrij Café als platform om kennisdeling, samenwerking en ontmoeting tussen verschillende partijen uit de gastvrijheidssector te bevorderen.

We geven uitvoering aan de Visie Toerisme en Recreatie

In 2024 zijn de Visie toerisme en recreatie 2025-2030 en bijbehorend uitvoeringsprogramma vastgesteld. Ze vormen de verdere de basis voor werkzaamheden op het gebied van toerisme en recreatie in 2025 en verder.

We maken afspraken met VVV ErmeloBuitenleven

We implenteren nieuwe meerjarenafspraken met VVV ErmeloBuitenleven. We beleggen dorpsmarketing.

We verbeteren recreatieroutes

Er wordt toegwerkt naar de herziening van het recreatieve fietsknooppuntennetwerk.
We zetten in op goede voorzieningen langs routes.

We werken aan het recreatieperspectief van GEUS

We participeren en adviseren in de recreatieve ontwikkelingen in GEUS en bij de uitwerking van de vastgestelde gebiedsvisie, o.a. een nieuwe fietsroute, uitwerking belevingsgebied Veluws Verleden, Veluwse ontvangstlocatie, etc.

We werken de plannen van het Regiodeal-project Veluwepoort aan Zee uit

Na toekenning van subsidie door provincie Gelderland, gaan we vanaf 2026 aan de slag met het maken van ontwerpen voor beoogde deelresultaten uit het project Veluwepoort aan Zee: ontvangstlocaties, entreegebieden, recreatieve routes met daaromheen een groene en gastvrije openbare ruimte, bewegwijzering en herkenningspunten.

We zetten in op duurzaam gedrag van recreanten en toeristen

We ontwikkelen een publiekscampagne. De campagne richt zich op het bewust maken van recreanten en toeristen op natuurbehoud en hen te stimuleren zich respectvol en verantwoordelijk te gedragen.

Wat willen we bereiken?

Gastheergemeente

Ermelo is gastheergemeente voor de regionale beleidstaak op het gebied van toerisme en recreatie. Deelnemende gemeenten zijn Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Door onderlinge afstemming willen we dat het toeristisch product in de verschillende gemeenten op elkaar aansluit, elkaar aanvult en elkaar versterkt. Toeristen en recreanten ondernemen immers activiteiten in de hele regio, en blijven niet binnen de grenzen van één gemeente. Zo wordt er gewerkt aan het verder versterken van de regio en het bieden van een optimale beleving aan toeristen en recreanten. Dit gebeurt specifiek op de thema's van bezoekersmanagement, kwalitatief en hoogwaardig aanbod (versterken i.p.v. vergroten) en samen de krachten bundelen (lokaal/regionaal).

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven invulling aan belevingsgebieden op de Noord-Veluwe

We geven verdere invulling aan de belevingsgebieden voor de Noord-Veluwe. Dit zijn; Veluwse natuurgeheimen, Veluws verleden, Veluwse kust, Ambachtelijke Veluwe, Smakelijke Veluwe en het Derde Waterverhaal.

We stellen een jaarverslag en jaarplan op voor de 'Beleidstaak toerisme en recreatie Noord-Veluwe'
We stellen elk jaar een jaarplan op, waarin de doelen, ambities, concrete projecten en activiteiten voor de regio Noord-Veluwe staan beschreven.

We stellen een nieuwe bestuursovereenkomst op voor de regio Noord-Veluwe.
Als gastheergemeente stellen we voor het samenwerkingsverband Toerisme en Recreatie Noord-Veluwe een nieuwe bestuursovereenkomst op voor de jaren 2026 tot en met 2030.

We vertegenwoordigen als gastheergemeente de Veluwebrede samenwerking; de VeluweAlliantie
Als gastheergemeente vertegenwoordigen we de Noord-Veluwe in de Veluwebrede samenwerking; de VeluweAlliantie. De samenwerking geeft uitvoering aan de Veluwe Agenda 2030 en het Noord-Veluwe jaarplan is hierop afgestemd. Samen met de Veluwegemeenten werken we aan een duurzame en toekomstbestendige toerisme- en recreatiesector op de Veluwe en een excellente gastvrijheid.

We werken aan de pilot Vrijwillige Veluwe-vignetten
We werken samen met het Routebureau Veluwe, VeluweAlliantie en de gemeenten aan de pilot vrijwillige Veluwevignetten voor mountainbikes en ruiters.

Wat mag het kosten?
Bedragen x €1.000

Toerisme en Recreatie	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten	619	111	112	136	136	136
Lasten	-687	-1.179	-752	-900	-700	-673
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-68**	**-1.068**	**-640**	**-764**	**-564**	**-537**
Saldo Toerisme en Recreatie	**-68**	**-1.068**	**-640**	**-764**	**-564**	**-537**

Vastgesteld beleid

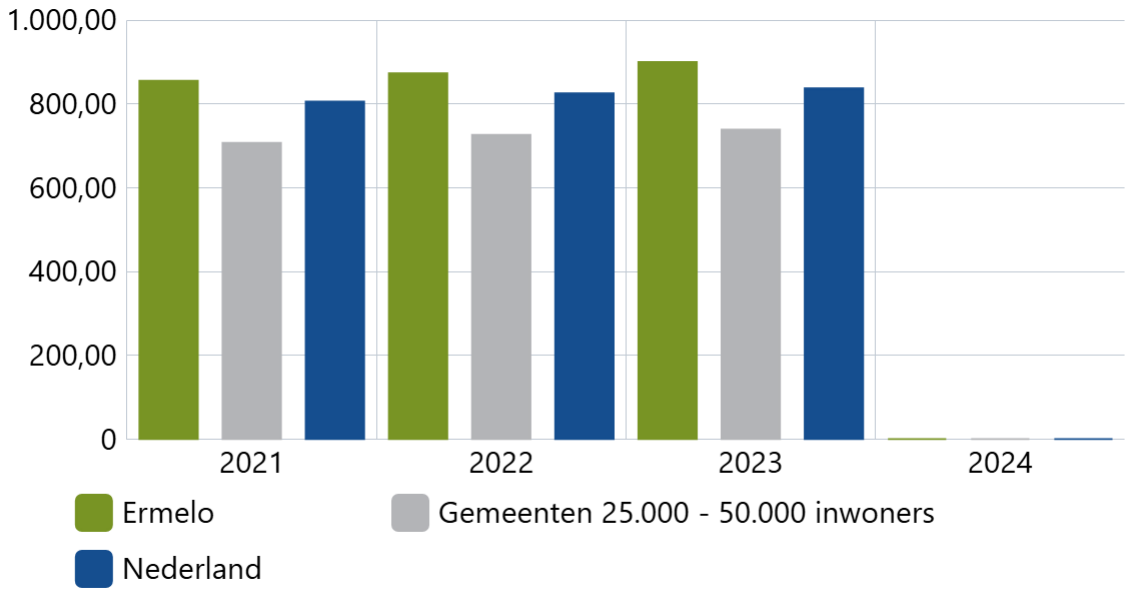
- Visie toerisme en recreatie: 2025-2030. Trots op vrije tijd. Wonen, ontspannen, verblijven, recreëren, ondernemen en beleven in een gastvrij Ermelo
- Uitvoeringsprogramma visie toerisme en recreatie 2025-2030
- Veluwe Agenda 2030 (wordt herzien)
- Jaarplan 2024 regionale beleidstaak toerisme en recreatie Noord Veluwe
- Vitale Vakantieparken: Toekomstvisie op de verblijfsrecreatie
- Omgevingsvisie recreatiecluster Horst
- Programma Transformatiebeleid recreatieterreinen buitengebied

Indicatoren programma Samen Ondernemen in Ermelo

Toelichting indicatoren

Ermelo heeft geen eigen indicatoren opgenomen in de begroting. We beperken ons tot 'de basisset uniforme beleidsindicatoren' zoals wettelijk voorgeschreven door de BBV. Hiervoor zijn we afhankelijk van de actualiteit van de gegevens op Waarstaatjegemeente.nl. We hebben hier dus geen directe invloed op.

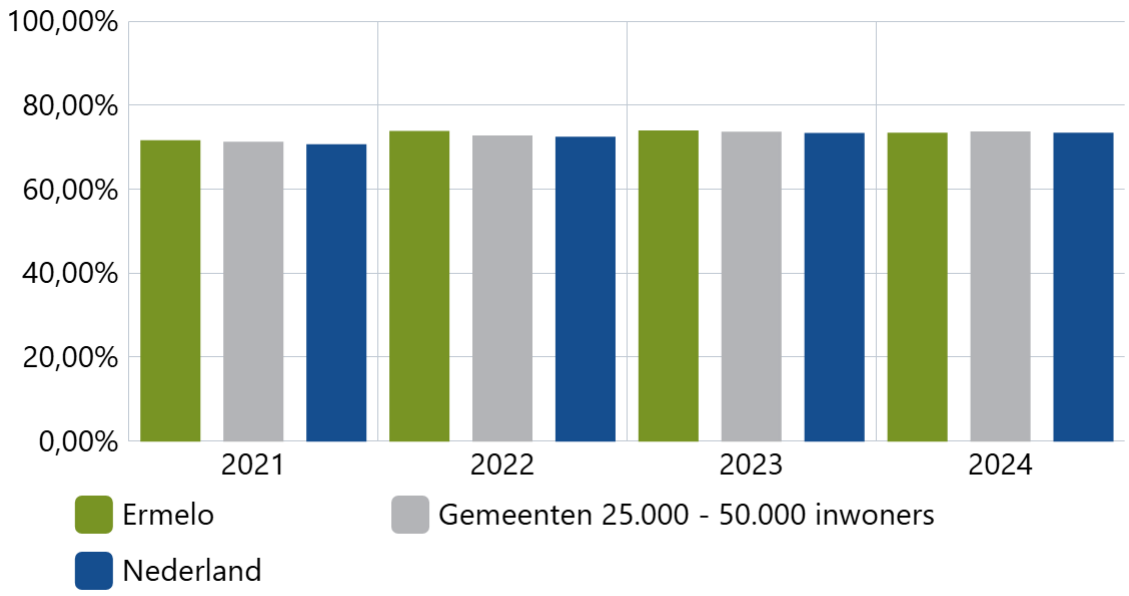
Banen per 1.000 inwoners van 15 - 64 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	854,70	872,90	899,70	0,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	706,90	725,90	738,40	0,00
Nederland	805,10	824,70	836,60	0,00

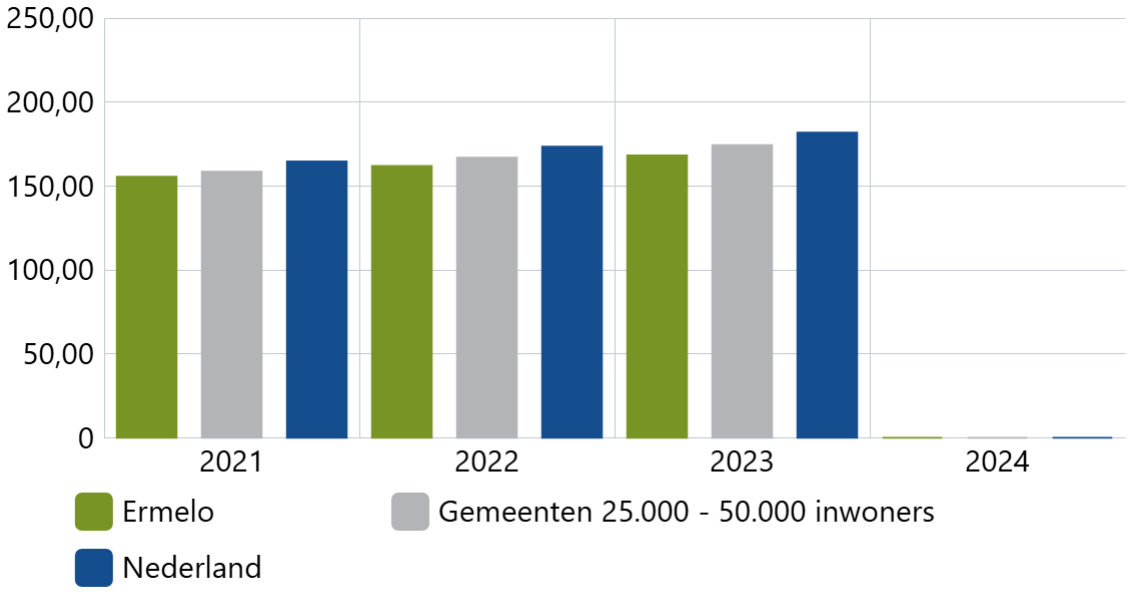
Netto arbeidsparticipatie

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	71,40%	73,60%	73,70%	73,20%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	71,00%	72,50%	73,40%	73,50%
Nederland	70,40%	72,20%	73,10%	73,20%

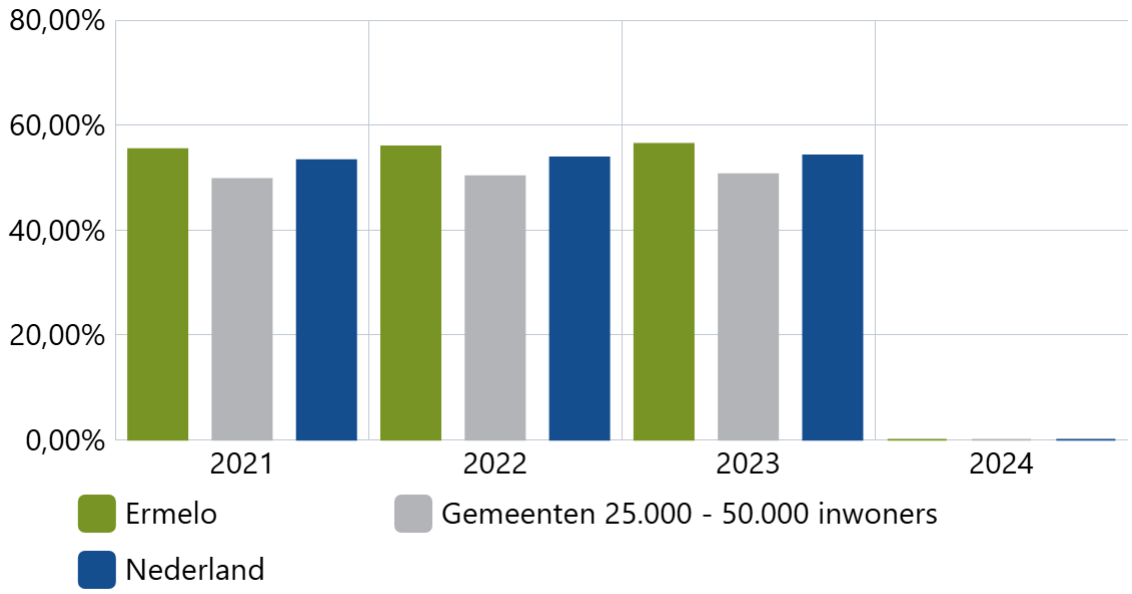
Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners van 15 t.m. 64 jaar

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	155,50	161,90	168,10	0,00
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	158,50	166,80	174,20	0,00
Nederland	164,50	173,30	181,80	0,00

Functiemenging (de verhouding tussen banen en woningen, varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken))

Bron: waarstaatjegemeente.nl 14-08-2025

Organisatie	2021	2022	2023	2024
Ermelo	55,40%	55,90%	56,40%	0,00%
Gemeenten 25.000 - 50.000 inwoners	49,70%	50,20%	50,60%	0,00%
Nederland	53,30%	53,80%	54,20%	0,00%

Verbonden partijen programma Samen Ondernemen in Ermelo

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Ondernemen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Coöperatie Gastvrije Randmeren
- Leisurelands
- Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.

Wat mag programma Samen Ondernemen in Ermelo kosten?

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Samen Ondernemen in Ermelo	Realisatie 2024	Begroting 2025	Primitieve begroting 2026	Primitieve begroting 2027	Primitieve begroting 2028	Primitieve begroting 2029
Baten						
Economie	**73**	**25**	**28**	**31**	**35**	**35**
Toerisme en Recreatie	**619**	**111**	**112**	**136**	**136**	**136**
Totaal Baten	**692**	**136**	**140**	**167**	**171**	**171**
Lasten						
Bedrijvigheid	**-144**	**-152**	**-151**	**-162**	**-402**	**-414**
Economie	**-353**	**-401**	**-309**	**-304**	**-307**	**-304**
Toerisme en Recreatie	**-687**	**-1.179**	**-752**	**-900**	**-700**	**-673**
Totaal Lasten	**-1.183**	**-1.732**	**-1.212**	**-1.366**	**-1.409**	**-1.391**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-491**	**-1.596**	**-1.072**	**-1.199**	**-1.238**	**-1.220**
Saldo programma Samen Ondernemen in Ermelo	**-491**	**-1.596**	**-1.072**	**-1.199**	**-1.238**	**-1.220**

Paragrafenverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Algemeen

Op grond van artikel 10 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), is het college van burgemeester en wethouders verplicht de gemeenteraad inzicht te geven in ten minste:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarbij de mate van kostendekkendheid inzichtelijk wordt gemaakt;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Ermelo's beleid

Op grond van artikel 212 van de Gemeentewet is de raad verplicht om bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast te stellen. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Deze Financiële Verordening is per 2023 geactualiseerd.

Verder is het beleid in Ermelo inzake lokale belastingen en heffingen opgenomen in de volgende nota's:

- Belastingverordeningen (jaarlijks)
- Beleidsregels aanwijzen belastingplichtige
- Reglement automatische incasso 2024
- Beleidsregels ambtshalve verminderingen 2016
- Leidraad invordering 2025
- Programma Water en Riolering (PWR 2025-2029)

Daarnaast zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd uit het Hybride-akkoord 2022-2026 **Zorgzaam, spaarzaam en duurzaam**.

- Wij laten de OZB (woningen en niet woningen) met maximaal het inflatiepercentage stijgen. Uitgangspunt hierbij is de meicirculaire. We streven naar minder verhoging om de inwoners te compenseren voor de (te) grote verhogingen van de afgelopen jaren.
- Wij houden rekening met de reële WOZ-waardes bij het innen van de OZB.

Concreet betekent dit dat wij de belastingen laten stijgen met het inflatiepercentage van 2,75%.

Het restant van de taakstelling op Toeristen- en Forensenbelasting uit de Kadernota 2024 is overeenkomstig het adviesrapport ingevuld en verwerkt in deze begroting.

De geraamde inkomsten

In de Begroting 2026 is rekening gehouden met de volgende bedragen voor leges en belastingontvangsten:
Belastingontvangsten en heffingen 2026 vs 2025

Naam heffing of leges (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2025
Belastingsoort: ongebonden		
OZB eigenaar (woning)	7.583	7.117
OZB eigenaar (niet woning)	2.746	2.226

OZB gebruiker (niet woning)	1.796	1.872
Toeristenbelasting	823	554
Watertoeristenbelasting	20	0
Forensenbelasting	1.742	1.656
Taakstelling Toeristen- en Forensenbelasting	0	800
Reclamebelasting	50	51
subtotaal	14.760	14.276
Belastingsoort: gebonden		
Verbrede rioolheffing*	3.019	2.925
Afvalstoffenheffing*	2.555	2.560
Begraafrechten	445	433
Leges vergunningen en kabels	131	131
Leges omgevingsvergunningen/welstand	1.040	964
Leges burgerzaken	422	407
Marktgelden	13	10
Leges openbare orde en veiligheid	36	85
subtotaal	7.661	7.515
Totaal	22.421	21.791

*Voor aftrek van de kwijtscheldingen. De structurele raming kwijtscheldingen 2026 bedraagt € 170.000 waarvan € 100.000 Rioolheffing en € 70.000 Afvalstoffenheffing.

Onroerend Zaak Belasting

Landelijk Beleid

Maatstaf OZB: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

Onderdeel van de algemene uitkering is de verdeelmaatstaf OZB. Dit betreft een negatieve correctiepost op de algemene uitkering welke wordt bepaald door de omvang van de totale WOZ-waarde in de gemeente en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid van het Rijk om dat effect te corrigeren door middel van een aanpassing van deze rekentarieven. Dit rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de OZB-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB). Dit leidt in de Meicirculaire 2025 van het Gemeentefonds tot nieuwe rekentarieven. Hiermee is rekening gehouden in deze begroting.

Vastgesteld gemeentelijk beleid

- De OZB woningen is een algemene belasting.
- De OZB woningen wordt geheven van eigenaren.
- Voor OZB woningen eigenaren wordt geen vrijstellingen verleend.
- Deze percentages gelden als stijging van de geraamde opbrengst t.o.v. vorig jaar.

- De OZB woningen eigenaren 2026 is gebaseerd op de WOZ-waarde van 1 januari 2025.
- Areaal-uitbreidingen leiden tot een hogere opbrengst, maar worden niet in de tarieven gecompenseerd.
- Er is geen sprake van kwijtschelding voor OZB woningen.
- Het OZB tarief wordt op basis van de formule A * B = C berekend. Waarbij A de WOZ waarde van het woningareaal is, B het belastingtarief en C de benodigde omvang van de totaalontvangst belastinggelden. Om een zo nauwkeurig mogelijk belastingtarief te kunnen bepalen is de kennis van de waarde van de woningen essentieel. Vandaar dat het tarief op een zo laat mogelijk moment in het jaar ter vaststelling wordt aangeboden.
- Bij de voorlopige berekening wordt voor voor de waarde ontwikkeling van de woningen uitgegaan van de uitgangspunten uit de Meicirculaire 2025. Dit betekent voor woningen een percentage van 10,5%. Voor niet-woningen bedraagt de gemiddelde waarde ontwikkeling op basis van de meicirculaire 2%.
- Een bijkomend effect van waardestijging van de woningen is een daling van opbrengsten vanuit het Gemeentefonds. In eerste instantie zal de gemeente voor deze hogere WOZ-waarde extra gekort worden in de algemene uitkering. Omdat dit bij alle gemeenten gebeurt blijft een stuk van de algemene uitkering onverdeeld. Dit wordt dan in tweede instantie alsnog aan de gemeenten uitgekeerd, echter niet in dezelfde verhouding als waarmee gekort is. Is de waardestijging in de gemeente conform het landelijk gemiddelde dan zal het effect op de algemene uitkering redelijk budgettair neutraal zijn, is de stijging hoger dan het landelijk gemiddelde dan gaat de gemeente er op achteruit, is de stijging lager dan het landelijk gemiddelde dan gaat de gemeente er op vooruit. Het effect van deze vermindering is lastig te bepalen, vandaar dat in deze meerjarenbegroting hiermee geen rekening is gehouden.

Maatregelen 2026:

- De geraamde opbrengst OZB woningen eigenaren 2026 wordt geraamd op de opbrengst 2025 verhoogd met een inflatiecorrectie 2,75%.
- De tariefstelling voor OZB voor woningen 2026 wordt gebaseerd op de WOZ-waarde per 1 januari 2025.

Onroerende zaak belasting niet-woningen (eigenaar en gebruiker)

Vastgesteld Beleid

- De OZB niet-woningen is een algemene belasting.
- De OZB niet-woningen wordt geheven van eigenaren en gebruikers.
- Voor OZB niet-woningen wordt geen kwijtschelding verleend.
- Voor OZB niet-woningen bestaan wettelijke vrijstellingen.
- De leegstand van niet-woningen wordt niet gecompenseerd door hogere tarieven.
- Areaal-uitbreidingen leiden tot een beperkte hogere opbrengst, maar worden niet in de tarieven gecompenseerd.

Maatregelen 2026:

- De opbrengsten 2026 OZB niet-woningen (eigenaren en gebruikers) worden gebaseerd op de opbrengst OZB 2025, verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,75%.
- De OZB niet-woningen 2026 is gebaseerd op de WOZ-waarde per 1 januari 2025.
- Het tarief wordt vastgesteld en berekend op de te realiseren opbrengst in de begroting.

Afvalstoffenheffing

Vastgesteld Beleid

- De Afvalstoffenheffing is een specifieke (bestemmings)heffing; een vergoeding voor de kosten van ophalen en verwerken van huishoudelijk afval.
- De Afvalstoffenheffing wordt geheven van gebruikers van woningen.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de te compenseren btw in het btw compensatiefonds, de overhead, de rentelast en de stand van de voorziening Afvalstoffenheffing.
- Voor Afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk. Dit leidt tot een inkomstenderving. Deze inkomstenderving wordt gecompenseerd door hogere tarieven Afvalstoffenheffing.
- Voor Afvalstoffenheffing is een tegemoetkoming medisch afval mogelijk. De inkomstenderving is opgenomen in het bedrag vermeld bij kwijtschelding. Deze inkomstenderving wordt gecompenseerd door hogere tarieven Afvalstoffenheffing.

Maatregelen 2026:

- De begrote baten en lasten zijn gebaseerd op de baten en lasten 2026 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2,75%.
- De tarieven Afvalstoffenheffing 2026 worden eenmalig verlaagd met € 40 op basis van de motie verlaging woonlasten 2025 en 2026.
- De vastrechttarieven Afvalstoffenheffing met 1% boven trendmatig te verhogen om te sparen voor de vervanging van ondergrondse containers vanaf 2030.
- De tarieven Afvalstoffenheffing 2026 worden bij de belastingmaatregelen 2026 definitief bepaald.

Riool- en Waterzorgheffing

Vastgesteld Beleid

- De Riool- en Waterzorgheffing is een specifieke heffing; een vergoeding voor de kosten van onder andere de inzameling en het transport van afval- en hemelwater.
- De Riool- en Waterzorgheffing is een gebruikersheffing.
- De Riool- en Waterzorgheffing is gebaseerd op het PWR (Programma Water en Riolering).
- De actualisatie van het huidige PWR is in de raad 2024 vastgesteld.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de te compenseren btw, de overhead, de rentelast en de stand van de voorziening Egalisatie riolering.
- Voor Riool- en Waterzorgheffing is kwijtschelding mogelijk. Dit leidt tot een inkomstenderving. De inkomstenderving wordt gecompenseerd door hogere tarieven Riool- en Waterzorgheffing.
- De kosten van waterschouwingen zijn opgenomen in het tarief Riool- en Waterzorgheffing.
- De Riool- en Waterzorgheffing is gebaseerd op een tariefschijvensysteem.
- De tarieven worden naar boven afgerond op hele euro's.

Maatregelen 2026:

- De begroting 2026 van de Riool- en Waterzorgheffing, alsook de voorlopige tarieven 2026 wordt vooralsnog geraamd op de baten en lasten van de Riool- en Waterzorgheffing 2025, verhoogd met de inflatiecorrectie 2,75%.
- In het kader van de ombuigingen is het voorstel om de tarieven vanaf de 3e staffel met 80% te laten stijgen (dit levert naar verwachting € 300.000 extra op).

- De tarieven Riool- en Waterzorgheffing zullen gebaseerd worden op deze begroting en de (financiële) consequenties volgend uit de PWR. Deze tarieven zullen bij de belastingmaatregelen 2026 definitief worden bepaald.

Het bovenstaande leidt tot de navolgende tarieven Riool- en Waterzorgheffing:

Klasse-indeling	Voorgesteld tarief 2026 in €
0 - 100 m3	206
100 - 250 m3	233
250 - 500 m3	455
500 - 1.000 m3	920
1.000 - 2.000 m3	1.384
2.000 - 5.000 m3	2.776
5.000 - 10.000 m3	4.169
10.000 - 25.000 m3	8.347
25.000 - 50.000 m3	16.704
50.000 m3 en meer	33.417

Toeristenbelasting

Vastgesteld Beleid

- De Toeristenbelasting is een algemene belasting.
- De Toeristenbelasting wordt geheven op overnachtingen door niet ingezetene in de gemeente en is daarmee feitelijk een verblijfsbelasting.
- De Toeristenbelasting is een bedrag per persoon per nacht.
- Voor Toeristenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.
- Van Toeristenbelasting kan vrijstelling worden verleend.
- Het tarief Toeristenbelasting wordt altijd naar boven afgerond op hele eurocenten.

Maatregelen 2026:

- In 2025 is het onderzoek naar de opzet van de Toeristenbelasting in combinatie met de Forensenbelasting, de belastingplichtigen, heffingsmaatstaven en tarief in het kader van de taakstelling dat moet resulteren in een meeropbrengst van in totaal € 800.000 afgerond.
- De tarieven 2026, te baseren op de tarieven 2025 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,75%.
- De tariefwijzigingen voor de Toeristenbelasting vanaf het jaar 2026 af te ronden op € 0,05.
- Het voorstel is om de verordening Toeristenbelasting uit te breiden met een Watertoeristenbelasting.
- De definitieve tarieven worden bij de belastingmaatregelen 2026 bepaald.

Forensenbelasting

Vastgesteld Beleid

- De Forensenbelasting is een algemene belasting.

- De Forensenbelasting wordt geheven bij niet-ingezetenen die meer dan 90 dagen per jaar beschikken over een gemeubileerde woning.
- De tarieven Forensenbelasting worden afgerond en sinds 2020 altijd naar boven afgerond op hele euro's, dit heeft tot gevolg dat de daadwerkelijke stijging, als gevolg van afronding, uitkomt boven het de door de raad vastgestelde percentage.
- Voor Forensenbelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Maatregelen 2026:

- In 2025 is het onderzoek naar de opzet van de Toeristenbelasting in combinatie met de Forensenbelasting, de belastingplichtigen, heffingsmaatstaven en tarief in het kader van de taakstelling dat moet resulteren in een meeropbrengst van in totaal € 800.000 afgerond.
- In lijn met de uitkomsten vanuit het onderzoek de tarieven 2026 te baseren op de tarieven 2025 en deze eenmalig te verhogen met 2,5% en vervolgens te corrigeren voor inflatie met 2,75%.
- Voor te stellen om met ingang van het belastingjaar 2026 de tariefwijzigingen voor de Forensenbelasting af te ronden op hele euro's waarbij bedragen tot en met € 0,49 naar beneden en bedragen van € 0,50 en hoger naar boven worden afgerond.
- De definitieve tarieven worden bij de belastingmaatregelen 2026 bepaald.

Reclamebelasting

Vastgesteld Beleid

- De Reclamebelasting is een algemene belasting, maar wordt geheven in afspraak met de ondernemers.
- De Reclamebelasting is gebaseerd op de WOZ-waarde van 1 januari 2025 van het object waaraan één of meerdere reclameobjecten zijn aangebracht of geplaatst in het gebied dat in de verordening is vastgesteld.
- Het tarief is per € 1.000 WOZ-waarde € 0,83 met een minimum van € 300 en een maximum van € 600.
- De jaarlijkse opbrengst van € 50.000 wordt minus de perceptiekosten, beschikbaar gesteld aan het Ondernemersfonds.

Maatregelen 2026:

- Vooralsnog geen nieuwe of aangepaste voorstellen.
- Het Convenant met de ondernemers loopt af. Dit betekent dat nader onderzocht wordt of de samenwerking op dezelfde wijze voortgezet zal worden. Verwacht wordt dat dit onderzoek in 2025 is afgerond.

Begraafrechten

Vastgesteld Beleid

- De begraafrechten zijn een specifieke heffing (een dienst of gebruik van gemeentelijke bezittingen tegen vergoeding); een vergoeding voor onder andere het gebruik van de begraafplaats en diensten in verband met de begraafplaats.
- De exploitatie van de begraafplaats is niet kostendekkend, zoals door de raad besloten. Dit heeft te maken met:
    - de fictieve bespaarde rente over de voorzieningen begraafplaats wordt beschikbaar gesteld;
    - de dekking van kosten uit de algemene middelen;

- het maximeren van € 200.000 aan onderhoudskosten in de tarieven / alles boven dit bedrag komt ten laste van de algemene middelen.

Maatregelen 2026:

- De tarieven begraafplaats 2026, te baseren op het tarief 2025 en deze te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,75%.
- De begrote lasten stijgen eveneens met een inflatiecorrectie van 2,75%.

Marktgelden

Vastgesteld Beleid

- De marktgelden zijn een specifieke heffing (een dienst of gebruik van gemeentelijke bezittingen tegen vergoeding); een vergoeding voor de kosten van het innemen van een standplaats en de aansluiting op de elektriciteitskasten, inclusief btw.
- De marktgelden worden geheven van de gebruikers van de weekmarkt en standplaatshouders.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, hetgeen thans niet gerealiseerd wordt. Dit wordt thans onderzocht.
- De huidige tarieven zijn gebaseerd op een raadsbesluit van 27 november 2019.

Maatregelen 2026:

- Bij de vaststelling van de Kadernota 2026 is het ombuigingsvoorstel A26 - Verhogen kostendekking Markt aangenomen. Om hier invulling aan te geven, wordt voorgesteld de tarieven in 2026, 2027 en 2028 jaarlijks gemiddeld met 44% te verhogen.
- De begroten baten en lasten van de marktgelden te verhogen met een inflatiecorrectie van 2,75%.
- Op basis van de nog te actualiseren Marktgeldverordening en de Marktverordening alsnog de mate van kostendekkendheid te bepalen.

Overige legestarieven

Vastgesteld Beleid

- De leges zijn een specifieke heffing (een dienst of gebruik van gemeentelijke bezittingen tegen vergoeding); een vergoeding voor, door of vanwege de gemeente verstrekte diensten, waaronder de Nederlandse identiteitskaart.
- Uitgangspunt is volledige kostendekkendheid, tenzij nadrukkelijk door de raad anders is besloten. Deze besluiten zijn genomen voor: gehandicaptenparkeerkaart en organisatiekeurmerk CBF.
- Op niveau van de verordening mogen de leges de 100% kostendekkendheid niet overstijgen.
- Voor leges is geen kwijtschelding mogelijk.

Maatregelen 2026:

- De begrote baten en lasten van de leges met 2,75% te verhogen met als gevolg dat de tarieven in 2026 met 2,75% stijgen ten opzichte van de tarieven in 2025.
- De nieuwe tarieven worden met de legesverordening ter vaststelling voorgelegd.

Kostendekkendheid Tarieven

Naast belastingen, heft de gemeente bestemmingsheffingen, rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet

overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt.

Als onderdeel van de BBV 2017 is het voor de paragraaf Lokale heffingen verplicht een overzicht op hoofdlijnen op te nemen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk gemaakt wordt:

- Hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.
- Wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen.
- Hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Voor de cijfermatige berekening van de kostendekkendheid van de heffingen wordt aangesloten bij de in de "Notitie overhead" van de commissie BBV opgenomen tabel. Deze berekening moet vervolgens worden aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Een beleidskeuze die ten grondslag ligt aan de tarieven is dat in principe een kostendekkendheid van 100% wordt nagestreefd. Voor de leges burgerzaken zijn de diverse tarieven gemaximeerd vanuit het Rijk, wat impact heeft op de kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de marktgelden wordt nog nader onderzocht. Tegelijkertijd wordt de marktverordening herzien.

Door wijzigingen in de BBV heeft gemeente Ermelo de Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven opgesteld en vastgesteld bij de Kadernota 2018. Aanleiding hiervoor is de gewijzigde verslagtechnische toerekening van rente aan taakvelden en producten. De notitie rentebeleid kostendekkende tarieven wordt betrokken bij de berekening van de tarieven met ingang van 2018. In 2023 is de Notitie Rentebeleid ingetrokken. Dit is gedaan omdat het BBV aanvullende regels heeft gesteld en andere punten uit het rentebeleid in andere beleidsstukken zijn geregeld. Derhalve was de Notitie Rentebeleid overbodig geworden.

De kostendekkendheid van de tarieven wordt berekend door het totaal van de netto-kosten per taakveld (exclusief omslagrente) en de toegerekende overhead, inclusief omslagrente en de toegerekende rente op basis van de visie rentetoerekening af te zetten tegen de opbrengst van de heffingen per taakveld.

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid in beeld gebracht voor afvalstoffen, riolering, begraafplaats, bouwen, marktgelden, burgeraangelegenheden alsmede openbare orde en veiligheid:

Berekening van kostendekkendheid van een heffing: (bedragen x € 1.000)	Afvalstoffen	Riolering	Begraven	Omgevings-vergunningen /Welstand	Marktgelden	Burgerzaken	Openbare orde en veiligheid
Kosten taakveld(en), excl. (omslag)rente	2.344	2.002	683	997	72	780	166
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-274	-34	-48	0	-3	0	0
Netto kosten taakveld	2.070	1.968	635	997	69	780	166
Toe te rekenen kosten:							
Overhead incl. (omslag)rente	95	406	107	0	0	0	0
Toe te rekenen rente	1	58	1	0	0	0	0
BTW	405	587	0	0	0	0	0
Totale kosten	2.571	3.019	743	997	69	780	166
Opbrengst heffingen*	2.571	3.019	445	1.040	13	422	36

Dekkingspercentage	100,0%	100,0%	59,9%	104,3%	18,8%	54,1%	21,7%

*) De kosten voor kwijtschelding maken in deze tabel onderdeel uit van de lasten. In tegenstelling tot het staatje van de opbrengsten heffingen is de kwijtschelding niet verrekend met de opbrengsten. Met andere woorden deze opbrengst is bruto.

- Voor de Afvalstoffenheffing betreft dit de heffing inzake het vastrecht + verzamelcontainers, alsmede de Afvalstoffenheffing variabel (Diftar).
- Voor de Rioolheffing betreft dit de heffing bij woningen alsmede de niet-woningen.
- Voor de begraafplaats betreft dit de leges lijkbezorging, reiniging graven en instandhouding graven. De berekende kostendekkendheid betreft het gemiddelde van de tarieven.
- De invoering van de omgevingswet leidt tot veranderingen binnen het onderwerp omgevingsvergunningen. Vooralsnog is in de begroting uitgegaan van gelijkblijvende opbrengsten. In het najaar 2025 worden de leges voor de nieuwe producten bekend.

Woonlasten per gemeente

Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de Onroerende Zaak Belasting (OZB), de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Een eventuele heffingskorting wordt hiervan afgetrokken. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met een huurwoning uit de Afvalstoffenheffing en soms Rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook OZB. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgehaald.

In Ermelo bedroegen voor 2025 de woonlasten voor een éénpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 1.092 en voor meerpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 1.175. Ter vergelijking in Gelderland bedraagt dit gemiddeld € 966 resp. € 1.055. Landelijk bedragen voor 2025 de woonlasten gemiddeld € 1.053 voor een meerpersoonshuishouden, waarbij het de hoogste lasten € 2.117 (Bloemendaal) bedragen en de laagste € 680 (Ameland).

Bijlage Woonlasten per gemeente (OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing; woning met gemiddelde waarde; na aftrek heffingskorting; euro per jaar per huishouden)

	Eigenaar-bewoner			Huurder		
Bruto woonlasten 2025	**Woonlasten eenpersoons-huishouden**	**Woonlasten meerpersoons-huishouden**	**Rangnummer meerpersoons-huishoudens**	**Woonlasten eenpersoons-huishouden**	**Woonlasten meerpersoons-huishouden**	**Rangnummer meerpersoons-huishoudens**
Landelijk gemiddeld	964	1.053		376	480	
Gelderland gemiddeld	966	1.055		330	431	
Ermelo	1.092	1.175	279	352	435	132
Harderwijk	911	962	88	423	474	164
Zeewolde	1.114	1.206	296	456	548	230
Hoogste tarief	1.860	2.117	346	861	880	346
Laagste tarief	596	680	1	17	34	1

Bron: Coelo atlas lokale lasten 2025

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen. Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen hun grenzen een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen dan andere gemeenten. Gemeenten die binnen hun grenzen veel hooggewaardeerd onroerend goed hebben, ontvangen een relatief lage uitkering. Zij hebben dus hogere woonlasten, of minder bestedingsruimte.

De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. Deze netto woonlasten zijn gedefinieerd als de woonlasten die er zouden zijn als de belastingcapaciteit niet zou worden verevend. De extra OZB-opbrengst die gemeenten met dure woningen nu nodig hebben om de lagere algemene uitkering te compenseren is van de woonlasten afgetrokken. Bij gemeenten met lage woningwaarden is het profijt van de verevening bij de woonlasten opgeteld. Ameland heeft de laagste netto woonlasten (€ 680), de hoogste netto woonlasten heeft Bloemendaal (€ 2.117). Het gemiddelde in Nederland bedraagt € 1.053.

Kwijtschelding

Particulieren die aan bepaalde voorwaarden voldoen kunnen, afhankelijk van de persoonlijke financiële omstandigheden, in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Geen kwijtschelding wordt echter verleend voor de leges en niet voor de OZB.

Bij de invoering van Diftar is besloten om personen, die medisch afval hebben (bijvoorbeeld: incontinentie-, stoma of dialysemateriaal), tegemoet te komen in de Afvalstoffenheffing. Hiervoor dient een schriftelijk verzoek te worden ingediend, voorzien van een medische verklaring van bijvoorbeeld de huisarts, of een rekening waaruit blijkt dat medisch materiaal gebruikt wordt.

In de jaarrekening wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen.

In de Begroting 2026-2029 is voor kwijtschelding structureel de volgende ramingen opgenomen:

Kwijtschelding	2026	2027	2028	2029
Kwijtscheldingen Rioolheffing	-100	-100	-100	-100
Kwijtschelding vastrecht + verzamel container	-47	-47	-47	-47
Kwijtschelding variabel (DifTar)	-23	-23	-23	-23
Totaal	-170	-170	-170	-170

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemene informatie

Risicobeleid van Ermelo

De gemeente Ermelo wil voorkomen dat elke niet begrote, financiële tegenvaller direct dwingt tot bezuinigingen, zonder dat hiertoe een onnodig hoge, financiële buffer wordt aangehouden. Daarom wordt bij de meerjarenbegroting geïnventariseerd welke grote financiële risico's de gemeente loopt, waarvoor geen beheersmaatregelen of voorzieningen zijn getroffen en geen verzekering is afgesloten.

Het beleid is erop gericht om de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit tenminste 1,0 te laten zijn zoals ook vastgesteld in de Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2023.

Indien een risico daadwerkelijk leidt tot budgettaire gevolgen, dan zijn daarvoor in de huidige begroting in beginsel geen directe dekkingsmiddelen beschikbaar. Dit betekent dat in eerste instantie dekking gevonden moet worden binnen andere posten van de lopende begroting. Mocht dit niet mogelijk zijn, dan vormt de Algemene risicoreserve de eerste buffer om de financiële gevolgen op te vangen. Het optreden van een risico kan ook structurele financiële gevolgen met zich meebrengen. Als maximaal risico bij structurele kosten hanteren we de som van twee jaar. De aanname is dat er binnen twee jaar maatregelen worden getroffen, waarmee het risico wordt opgeheven. We nemen alleen risico's op die binnen de begrotingsperiode vallen (dus in de komende vier jaar).

Vastgesteld beleid inzake Weerstandsvermogen

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicobeheersing (2023)
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Ermelo (2023)
- Financiële Verordening (2023)

De gemeente is voornemens om het risicobeleid in de gemeente te verbeteren. Daarbij zal aandacht besteed worden aan het beter in beeld brengen van de risico's zelf, maar ook aan het implementeren van risicobeheersing.

Risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

Financiële risico's

In onderstaande tabel worden de voornaamste financiële risico's weergegeven en toegelicht. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico optreedt en de inschatting van de financiële gevolgen.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Risico nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Kans x gevolg
R238	Niet alle in de meerjarenbegroting opgenomen ombuigingen worden (volledig) gerealiseerd. Voor 2026 en 2027 staan in totaal voor € 4,5 miljoen aan ombuigingen begroot.	Geld – Ermelo kent al vele jaren ombuigingen en ook via de Kadernota 2026 was het voor een sluitende begroting noodzakelijk om aanvullende bezuinigingen op te nemen. De realisatie daarvan vraagt veel capaciteit en doorzettingsvermogen van zowel de organisatie als de politiek. Gezien zowel het grote aantal, als de omvang van de ombuigingen, dienen we rekening te houden met het feit dat deze wellicht niet allemaal (volledig) gaan worden gerealiseerd.	20%	max. € 4.500.000	€ 900.000
R235	De ingroeikorting na evaluatie herverdeling gemeentefonds 2023 in 2026 blijft zoals oorspronkelijk ingevoerd.	Geld – De gemeente wordt ook na de evaluatie in 2026 geconfronteerd met een korting van circa € 425.000 per jaar op de algemene uitkering (conform de herverdeling gemeentefonds per 2023).	50%	max. € 850.000	€ 425.000
R237	Er is sprake van tekorten bij partijen (deels) in eigendom.	Geld – Als aandeelhouder moet de gemeente het tekort aanvullen.	50%	max. € 500.000	€ 250.000
R236	Niet alle vacatures kunnen worden vervuld waardoor meer ingehuurd moet worden.	Geld – De inhuurkosten overschrijden de vacaturemiddelen.	30%	max. € 750.000	€ 225.000

R191	Bij een verbonden partij treedt een risico op welke niet door de verbonden partij zelf kan worden afgedekt.	Geld – De verbonden partij is genoodzaakt een beroep te doen op de gemeente voor aanvullende middelen.	30%	max. € 500.000	€ 150.000
R19	Voortijdige functiebeëindiging van een wethouder (óf wachtgelder).	Geld – Het uitbetalen van wachtgeld, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een levenslang nabestaandenpensioen aan de achterblijvende partner.	30%	max. € 480.000	€ 144.000
R230	Als gevolg van gewijzigde btw wetgeving wordt voor sport onvoldoende compensatie ontvangen.	Geld – Er treedt een nadeel op in de begroting.	10%	max. € 1.000.000	€ 100.000
R139	Een instelling kan niet voldoen aan haar betalingsverplichting op een door de gemeente Ermelo gewaarborgde geldlening.	Geld – Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Ermelo om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	10%	max € 580.000	€ 58.000
R231	Bij een door de gemeente gesubsidieerde partij treedt een calamiteit op welke niet binnen de eigen begroting kan worden opgevangen.	Geld – Met als gevolg dat de gemeente een aanvullende subsidie moet verstrekken wat leidt tot een nadeel in de gemeentebegroting.	20%	max. € 250.000	€ 50.000
Totaal				**€ 9.410.000**	**€ 2.302.000**

Deze tabel is als volgt te lezen: het totaal van de risico's bedraagt maximaal € 9.410.000. Daarnaast is een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet. Door de kans te vermenigvuldigen met het risico ontstaat een totaal gewogen risico inschatting. Deze bedraagt € 2.302.000. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's versus weerstandsvermogen

Beschikbare Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de gemeente Ermelo beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De weerstandscapaciteit bestaat uit:

- Algemene risicoreserve
- Algemene reserve (vrij besteedbaar)
- Reserve grondexploitatie (vrij besteedbaar)
- Bestemmingsreserves waarvan de middelen nog vrij besteedbaar zijn én nog geen beleid vastgesteld is

Ratio weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

Het ratio weerstandsvermogen wordt in de meerjarenbegroting voor de eerste jaarschijf berekend.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	2026
Weerstandscapaciteit (vermogen)	
Algemene risicoreserve	2.302
Algemene reserve vrij besteedbaar	9.963
Vrij aanwendbare deel bestemmingsreserves	8.312
Reserve grondexploitatie vrij besteedbaar	5.598
Totaal Weerstandscapaciteit	26.175
Benodigde weerstandscapaciteit	2.302
Ratio weerstandsvermogen	11,4

De wetgever heeft voor het weerstandsvermogen geen absolute norm gesteld. Het weerstandsvermogen is een belangrijk onderdeel van het provinciale toezicht. De provincie Gelderland hanteert in haar rol als toezichthouder bij de duiding van het weerstandsvermogen de categorieën A, B en C. Daarbij valt de normstelling van gemeente Ermelo (1,0) in het provinciaal toezicht in de minst risicovolle categorie A.

Algemene financiële kengetallen

Algemene informatie

Kengetallen geven de verhouding tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans aan en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van Ermelo. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te kunnen vangen. Zij geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Het verloop van de uitkomsten en de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie is hierbij ook van belang.

De financiële kengetallen die op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten worden vermeld in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn; Netto schuldquote, Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, Solvabiliteitsratio, Grondexploitatie, Structurele exploitatieruimte en Belastingcapaciteit.

Financiële kengetallen

Streefkengetallen

Het beheersen van de ontwikkelingen van de financiële kengetallen is een belangrijk onderdeel van het risicomanagement en het financieel beleid. Gemeente Ermelo heeft bij het vaststellen van de 'Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing gemeente Ermelo 2023' streefwaarden bepaald voor de financiële kengetallen. De financiële positie van de gemeente is aanleiding dit te doen. Door deze kengetallen meer te integreren in de financiële besluitvorming kan beter richting gegeven worden aan de financiële houdbaarheid van de gemeente.

De algemene financiële kengetallen voor Ermelo met daarbij de streefwaarden zien er als volgt uit:

Kengetallen	Streef-kengetallen	Jaarstukken 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029		Categorie-verklaring
Netto schuldquote	A	25%	A	60%	A	57%	A	60%	A	68%	A	66%	A	A=<90%, B= 90-130%, C = >130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	A	19%	A	51%	A	50%	A	53%	A	61%	A	59%	A	A=<90%, B= 90-130%, C = >130%
Solvabiliteitsratio	B	44%	B	38%	B	38%	B	39%	B	36%	B	37%	B	A= >50%, B= 20-50%, C=<20%
Grondexploitatie	A	0%	A	0%	A	0%	A	0%	A	0%	A	0%	A	A=<20%, B=20-35% C=>35%
Structurele exploitatieruimte	A	1%	A	0,92%	A	1%	A	2%	A	1%	A	1%	A	A=>0% B= 0% C=<0%
Belastingcapaciteit	C	116%	C	116%	C	112%	C	112%	C	111%	C	111%	C	A=<95% B= 95-105% C=>105%

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Ermelo ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren.
Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsrisico
Dit ratio geeft inzicht in de mate waarin Ermelo in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het ratio wordt bepaald door het eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves en resultaat uit het overzicht van baten en lasten) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. Eerder aangetrokken leningen en de verwachting tot het aantrekken van nieuwe leningen alsmede de verdere daling van het eigen vermogen leiden tot een verslechterd solvabiliteitsratio.

Grondexploitatie
Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamd)

baten. Voor de berekening van dit kengetal wordt het totaal van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de begroting of rekening en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte Ermelo heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit
De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar ten opzichte van het landelijk gemiddelde in het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar, uitgedrukt in een percentage. Hoe lager dit percentage is, hoe meer vrije belastingcapaciteit een gemeente heeft. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, Rioolheffing en Reinigingsheffing). Naast de OZB wordt gekeken naar de Riool- en Afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld. Er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt.

Uitkomsten
We zijn nog steeds een financieel gezonde gemeente, maar uit de kengetallen blijkt wel dat de financiële positie de komende jaren onder druk komt te staan.
De samenhang van de financiële kengetallen met de verschillende onderwerpen is terug te vinden bij het onderdeel financiële positie.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemene informatie
Wegen, riolering, water, groen en gebouwen vormen gezamenlijk de kapitaalgoederen van de gemeente Ermelo. Deze kapitaalgoederen zijn van belang voor het functioneren van de gemeente op het terrein van veiligheid, vervoer, recreatie, onderwijs en overige gemeentelijke diensten. Om de kapitaalgoederen zo lang en zo goed mogelijk te kunnen blijven gebruiken moeten zij onderhouden worden. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.
In deze paragraaf worden het vastgestelde beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties van het onderhoud aan de kapitaalgoederen gebundeld in één overzicht.

Aandachtsgebied: Wegen
De gemeente Ermelo beheert de verkeersinfrastructuur waarbij evenwicht is tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefomgeving en kosten.

Onder de categorie "wegen" wordt gerekend

- Wegen (inclusief wegmeubilair en civieltechnische kunstwerken)
- Fietspaden
- Voetpaden

- Onverharde paden
- Openbare verlichting.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenbeheersplan Ermelo 2018-2022 (de geldigheidsduur van het wegenbeheerplan is door de raad op 13 februari 2024 verlengd tot en met 2025 (e24000296). In 2025 wordt het wegenbeheerplan behandeld.	2018	Nee
Mobiliteitsvisie 2021-2030	2022	Ja
Beleidsplan Bewust verlichten 2021-2025	2021	Ja
Parkeerbeleidsplan	2016	Ja
Beleidsnota onverharde wegen	2016	Ja
Kwaliteit fietsvoorzieningen Ermelo	2013	Ja
Notitie Gladheidsbestrijding	2018	Ja
MOP Civiele Kunstwerken (2022-2025). In 2025 wordt het MOP geactualiseerd.	2022	Ja
Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvisie (2024-2032)	2023	Ja
Wegenlegger	2022	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Het vigerende Wegenbeheersplan 2018-2022 wordt in de 2e helft van 2025 geactualiseerd. In juli 2025 heeft de Raad bij de kadernota de financiering voor het wegenonderhoud vastgesteld. De Raad heeft besloten de Ermelose wegen te blijven onderhouden op kwaliteitsniveau B en het centrumgebied op kwaliteitsniveau A en de financiële middelen hier op af te stemmen. Deze kaders worden opgenomen in het nieuwe Wegenbeheerplan 2025-2030, die voor eind 2025 ter besluitvorming wordt aangeboden aan het college. In het Wegenbeheersplan staan beleidskaders en speerpunten met betrekking tot duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid.

Het beleidsplan Bewust Verlichten 2021-2025 beschrijft hoe de gemeente Ermelo de openbare ruimte duurzaam, bewust en gericht wil verlichten. Het bijbehorende beheerplan geeft inzicht in de technische staat van de huidige verlichting, de beheersuitgangspunten en de benodigde onderhoudsmaatregelen voor de periode 2021-2025 en verder. Uitgangspunt voor het beheerplan is het handhaven van het huidige onderhoudsniveau. Eind 2025 wordt deze geactualiseerd.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verkeer	-49	-47	-224	-122	-79	-52
Groot onderhoud	-982	-877	-1.606	-1.606	-1.606	-1.606
Regulier Onderhoud	-303	-274	-390	-390	-390	-390
Schoon- en berijdbaar houden	-273	-253	-277	-277	-277	-277

Wegmeubilair	-34	-40	-40	-40	-40	-40
Openbare Verlichting	-23	-59	-62	-62	-62	-62
Waterlossingen	-12	-17	-17	-17	-17	-17
Taakstelling verkeer en vervoer conform Kadernota 2024		-280				
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied wegen	-1.676	-1.287	-2.616	-2.514	-2.471	-2.444

Aandachtsgebied: Riolering en waterhuishouding

De gemeente Ermelo heeft een drietal wettelijke watertaken. Het gaat om de watertaken voor afvalwater, regenwater en grondwater. Het Programma Water en Riolering (PWR) is het nieuwe beleidsplan Water en Riolering en gaat over de vraag hoe de gemeente Ermelo omgaat met deze drie gemeentelijke watertaken. Deze watertaken zijn vanuit het oogpunt van volksgezondheid, leefbaarheid, klimaatadaptatie en milieubescherming een van de kerntaken van elke gemeente. Het PWR is een van de programma's in het kader van de omgevingswet.

Onder de categorie "riolering en waterhuishouding" wordt gerekend

- Voorziening voor het afvalwatertransport en de verwerking/zuivering van afvalwater
- Overige waterhuishouding.
- klimaatadaptatie

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Programma Water en Riolering (PWR)	2024	Ja
Basis Riolering Plan (BRP), deze wordt momenteel geactualiseerd (2025) onder de nieuwe naam SSW (Systeemoverzicht Stedelijk Water)	2012	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

We onderhouden ons areaal (riolering, gemalen, drainage, pompunits, etc.) op basis van risico-gestuurd rioolbeheer. Hiermee bedoelen we dat we met een belangrijk riool minder risico's willen lopen dan met een minder belangrijk riool. Een belangrijk riool is een riool dat door zijn functie essentieel is, het effect van falen groot. Zo wordt in 2025/2026 een deel van het belangrijke transportriool dat dwars door de gemeente loopt gerenoveerd. Dit transportriool is een essentieel onderdeel van ons rioolstelsel, het afvalwater van de gemeente Putten wordt hier ook door afgevoerd.

Klimaatadaptatie is een kernonderdeel in de PWR. We passen de openbare ruimte van Ermelo integraal aan op extreem weer (hitte, droogte, stortbuien) om overlast te beperken. Het doel is dat Ermelo in 2050 klimaat-adaptief ingericht is. Voor de periode 2026 t/m 2035 is er een budget gereserveerd van € 750.000 per jaar om klimaatmaatregelen te kunnen realiseren. Dit budget wordt o.a. ingezet voor de herinrichting van de

Torenlaan en de Dr Holtropstraat (straat van de toekomst).

In het Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) worden alle (deel)systemen van het stedelijk watersysteem, het functioneren, de beoordeling van het functioneren en de benodigde hydraulische en klimaat-adaptieve maatregelen beschreven. Het SSW heeft een looptijd van 10 jaar, en wordt zo nodig vaker geactualiseerd.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Specifieke GRP/ZAP-Maatregelen	-83	-80	-73	-73	-73	-73
Onderhoud afval-, hemel- en grondwater	-571	-416	-728	-728	-728	-728
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Riolering en Waterhuishouding	-654	-496	-801	-801	-801	-801

Aandachtsgebied: Groen

De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Onder de categorie "groen" wordt gerekend

- Stedelijk groen (inclusief speelvoorzieningen)
- Landschap
- Begraafplaatsen
- Natuurterreinen (inclusief De Leemputten)
- Bossen
- Heide
- Cultuurhistorische/archeologische elementen (onder andere grafheuvels en Romeins Marskamp).

Beleids- en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Stedelijk Groen:		
Groenvisie gemeente Ermelo 2017-2027	2017	Ja
Speelvisie (Nieuw speelvisie is opgesteld en wordt behandeld eind 2025)	2012	Nee
Landschap:		
LandschapsOntwikkelingsPlan Ermelo Putten (LOP)	2011	Ja
Beheersplan landschapselementen 2018-2028 (betreft kleine bosjes, houtwallen e.d.)	2019	Ja
Begraafplaatsen:		

Visie Begraafplaats	2012	Ja
Notitie Opties kosten en baten	2014	Ja
Analyse Begraafplaatsexploitatie	2014	Ja
Evaluatie exploitatie Algemene begraafplaats Koningsvaren	2018	Ja
Natuurterreinen:		
Langetermijnvisie bossen Ermelo en Faunabeleidsnota (maken onderdeel uit van de Groenvisie)	2017	Ja
Faunabeleidsnota (maakt onderdeel uit van de in 2017 opgesteld Groenvisie)	2017	Ja
Heidevisie gemeente Ermelo	2024	Ja
Flora & Fauna:		
Dierenwelzijnsbeleid 2018-2028	2019	Ja
Groene Beheerplannen:		
0-Uitgangspunten groenbeheerplannen	2019	Ja
1-Beheerplan groen (nieuw beheerplan begin 2026)	2019	Nee
2-Beheerplan bomen	2025	Ja
3-Beheerplan landschap	2019	Ja
4-Beheerplan bossen	2019	Ja
5-Beheerplan leemputten bij Staverden	2019	Ja
6-Beheerplan flora en fauna	2019	Ja
7-Beheerplan begraafplaats	2020	Ja
Beheerplan heideterreinen (2023-2032)	2024	Ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Stedelijk Groen

In 2017 is een Groenvisie ontwikkeld en vastgesteld en in 2019 zijn de Groenbeheerplannen vastgesteld met bijbehorend budget, ook voor vervanging. Het groenbeheer en -onderhoud gebeurt deels in eigen beheer, deels door derden, volgens een vast bestek. De gemeente gebruikt Gisib, een geïntegreerd beheersysteem voor groen, wegen en riolen, gekoppeld aan de BGT, waarin areaal-, schouw- en beheergegevens continu worden bijgehouden.

De Groenvisie van Ermelo richt zich op zes kernwaarden: identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat & duurzaamheid, participatie & leefbaarheid en economie. Deze visie omvat diverse deelgebieden en het beheer en onderhoud van dit groen is gericht op instandhouding.

Het onderhoud van speelplaatsen en -toestellen in Ermelo volgt het "Speelruimteplan 'Speelruimte in Ermelo deel 1'". We focussen op cyclisch onderhoud, vervanging en herinrichting, en nieuwe aanleg, met nadruk op schoon, heel en veilig. Een nieuw beleidsplan dat voortbouwt op wat goed werkt en tevens kijkt naar een bredere context, zoals sport en welzijn is in ontwikkeling.

Landschap

Het beheer van de buitengebieden is vastgelegd in het Landschap Ontwikkelings Plan (LOP). De doelstelling van het LOP is om met behulp van een consequente uitvoering van beleid de kwaliteit van het landschap te verbeteren. In 2019 is een beheerplan Landschap opgesteld. De visie op het landschap is voor een belangrijk deel opgenomen in de in 2022 vastgestelde omgevingsvisie.

Begraafplaatsen
In 2020 is het beheerplan opgesteld op basis waarvan het beheer en onderhoud ingevuld gaat worden. Voor de begraafplaats geldt kwaliteitsniveau"A".

Natuurterreinen
Door toenemende klimaatextremen zoals hitte en droogte verslechtert de natuur: bomen sterven af, heidevelden vertonen kale plekken, en soorten verdwijnen, mede door stikstofproblematiek. De houtoogst valt hierdoor aanzienlijk lager uit.
Voor het staatsnatuurmonument De Leemputten is het afzonderlijk Beheerplan De Leemputten 2018-2028 opgesteld. Het is een gebied met een bijzondere wettelijke status waarvoor een specifiek beheerregime geldt.
De provincie Gelderland is gestart met natuurherstelprogramma's die naar verwachting in de komende jaren ook effect zullen hebben voor de natuurterreinen in ons beheer.

Bossen
In de gemeentebossen wordt in het beheer gebruik gemaakt van natuurlijke processen, bijvoorbeeld natuurlijke verjonging (naast plantwerk op beperkte schaal). Op langere termijn wordt daardoor de structuur van het bos gevarieerder en aantrekkelijker voor de natuur en de recreant. In 2019 is het nieuwe beheerplan voor onze grotere boscomplexen vastgesteld. In dit beheerplan komen Europese en landelijke wetgeving alsmede eigen gemeentelijk beleid en FSC beginselen samen. Het beheerplan schetst de kaders waarbinnen het beheer moet worden gevoerd.

Heide
Het beheer van de heidevelden focust op intensief cyclisch patroonbeheer en procesbeheer middels extensieve begrazing om de heide te behouden en te ontwikkelen.
Mede als gevolg van een doelstelling in het kader van een ontvangen SNL-subsidie om bepaalde dier- en plantensoorten te behouden, zijn hiertoe specifieke beheermaatregelen getroffen.
Klimaatextremen en stikstof vragen om nieuwe onorthodoxe maatregelen en deze zijn samen met een vertaling van de Natura 2000 doelstellingen vastgelegd in het in 2024 geïmplementeerde heidebeheerplan.
Samenwerking met de gemeenschap wordt ook gezocht in de vorm van het in toenemende mate betrekken van vrijwilligers bij het heidebeheer.

Cultuurhistorische/archeologische elementen
De Veluwe heeft een lange ontstaansgeschiedenis, in de bodem en in het landschap is dit verleden te vinden. Zoals bijvoorbeeld het Romeins Marskamp en grafheuvels in het bos en op de heide. Het beheer en onderhoud hiervan vraagt speciale aandacht.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Openbaar Groen	-1.325	-799	-1.253	-1.253	-1.253	-1.253
Speelvoorzieningen	-24	-30	-30	-30	-30	-30
Begraafplaats	-182	-177	-177	-177	-177	-177
Natuurterreinen, bossen en heide	-201	-442	-410	-410	-410	-410
Totaal onderhoudslasten	-1.732	-1.448	-1.870	-1.870	-1.870	-1.870

aandachtsgebied Groen						

Aandachtsgebied: Gebouwen

Ermelo streeft naar een doelmatig, duurzaam en adequaat beheer van zowel gemeentelijke als enkele private en semi-publieke gebouwen en accommodaties. Het doel hiervan is om de veiligheid van deze gebouwen te waarborgen waarbij toegankelijkheid voor alle burgers, conform de visie "Ermelo, Onbelemmerd en Zorgzaam" en de daarmee samenhangende BTB-gedachte een hoofdrol speelt.

Onder de categorie "gebouwen" wordt gerekend

- Gebouwen (inclusief daarbij behorende terreinen)
- Installaties
- Monumentenzorg
- Buitensportaccommodaties.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025-2034	2025	Ja
Meerjarenonderhoudsplan Huis van Ermelo 2024-2033	2024	Ja
Meerjarenonderhoudsplan sportaccommodaties en private gebouwen 2023-2032	2024	Ja
Strategisch Beleidskader Gemeentelijke Vastgoedportefeuille	2019	Ja
Uitwerking Accommodatiebeleid	2022	Ja

Lasten van groot onderhoud kunnen alleen dan ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht indien er een recent beheerplan van het kapitaalgoed aanwezig is van maximaal vijf jaar oud ten opzichte van het verslagleggingsjaar. In deze paragraaf worden door de raad geautoriseerde afwijkingen van deze termijn verantwoord inclusief maatregelen om achterstallig onderhoud te voorkomen.

In het collegebesluit van 11 februari 2025 (e240059410) waarin het Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2025-2034 is goedgekeurd, zijn daarnaast nog de volgende bijzonderheden opgenomen:
Oude Telgterweg 181 en Molenaarsplein 24: In 2024 is besloten tot verduurzaming. De financiële gevolgen van deze verduurzamingsmaatregelen zijn reeds opgenomen in aparte raadsbesluiten. Dit voorstel ziet slechts op het reguliere onderhoud van deze twee objecten.
Stationsstraat 120: Vanwege de lopende tender voor de herontwikkeling van het Raadhuisplein kan dit object nog niet verkocht worden, zoals bij aanschaf in 2021 besloten. Er is kritisch gekeken naar het noodzakelijke onderhoud voor de komende drie jaar, gezien de verwachte verkoop in 2027. De onderhoudsbijdragen zijn gebaseerd op de daadwerkelijke bedragen van de afgelopen twee jaar.
Dr Holtropstraat 169: Het college heeft besloten dit pand te verkopen in 2025, we nemen daarom slechts een kleine post op voor 2025 voor onderhoud aan de cv-ketels en onvoorzien klein onderhoud.
Oude Nijkerkerweg 120: In 2024 aangekocht voor de realisatie van een waterberging in het gebied De Boskamer. De waterberging wordt naar verwachting over twee jaar definitief gerealiseerd. Pas dan kan de woning worden doorverkocht. Tot die tijd is er een instandhoudingsbudget nodig.
Nieuwe woonwagens Patrijzenhof: Deze zijn medio 2024 geplaatst. In de aanneemsom was het onderhoud voor de eerste tien jaar inbegrepen, voor deze objecten is dus geen MJOP opgemaakt.

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

De gemeente stelt voor bijna alle gemeentelijke gebouwen elke vier jaar een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) op. In het accommodatiebeleid is opgenomen dat het opstellen van een MOP voor private gebouwen voortaan door de eigenaar zelf dient te gebeuren. Voor het voortgezet, bijzonder en openbaar onderwijs regelen de schoolbesturen dit zelf en zijn ook verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderhoud. De gemeente controleert jaarlijks of geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd, met als doel een adequaat onderhoud van de (gemeentelijke) gebouwen te garanderen. De jaarlijkse kosten van onderhoud en groot onderhoud zijn op basis van het meerjarenonderhoudsplan in de meerjarenbegroting verwerkt.

Wat hebben wij er voor over:

Omschrijving	Jaarstukken	Begroting	Meerjarenbegroting			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Muziektent	0	-5	-5	-5	-6	-11
Toren Oude Kerk	-7	-11	-16	-23	-30	-21
Gebouwen onderwijs	-11	-10	-14	-14	-14	-14
Private accommodaties	-99	-169	-95	-47	-123	-152
Diverse tijdelijk in bezit zijnde gebouwen	-29	-60	-37	-55	-77	-24
Gemeentelijke Gebouwen	-258	-472	-589	-495	-516	-487
Totaal onderhoudslasten aandachtgebied Gebouwen	-404	-727	-756	-639	-766	-709

Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Ermelo haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Ermelo streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Ermelo geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Ermelo eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Ermelo stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Ermelo op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 1 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Ermelo 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

De ECB heeft met een aantal renteaanpassingen de rente begin juni 2025 verlaagd tot 2%. De verwachting is dat de ECB met nog een aantal aanpassingen de rente eind 2025 verlaagd heeft tot 1,5%. De prognose voor 2026 is dat de rente stabiel zal blijven op 1,5%.

Renteontwikkelingen

Aantrekken geld

Waar de langlopende rente de afgelopen jaren meebewoog met de ECB rente, lijkt dat nu niet meer het geval. De marktrente reageert nu meer op geopolitieke ontwikkelingen zoals de aankondiging van de Europese Commissie wil dat de EU-landen de uitgaven voor defensie met zeker € 800 miljard verhogen. Waar de ECB-rente nog een dalend verloop laat zien, blijft de marktrente vrij stabiel. De kapitaalrente wordt daarnaast ook sterk beïnvloed door economische groei, inflatie en monetair beleid.
De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2026 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 1,5% in 2026. Vanaf 2026 wordt ook een gemiddelde renteopbrengst van 1,5% verwacht.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Ermelo zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld van 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming. In onderstaande tabel wordt het drempelbedrag voor Ermelo weergegeven per begrotingsjaar.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting			
	2026	2027	2028	2029

Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	108.259	107.174	109.172	111.946
Drempelbedrag Ermelo				
In procenten	2,0	2,0	2,0	2,0
In €	2.170	2.140	2.180	2.240

Gemeente Ermelo heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Financieringspositie

Gemeente Ermelo heeft de komende jaren een omvangrijk investeringsprogramma. Er worden forse investeringen gepland in onderwijshuisvesting. De reservepositie van Ermelo neemt langzaam af, waardoor de solvabiliteitspositie ook afneemt. Voor de financiering van de investeringen is Ermelo aangewezen op externe financiering. Tijdelijk overtollige financieringsmiddelen worden in de Rijks Schatkist gestald.

Tabel Financieringspositie 2026 (bedragen x € 1.000)				
Ultimo boekjaar	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Financieringsbehoefte				
Boekwaarde vaste activa	138.619	144.064	151.742	150.299
Voorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0
Vorderingen	9.089	9.037	8.985	8.933
Totaal Financieringsbehoeften	**147.708**	**153.101**	**160.727**	**159.232**
Financieringsmiddelen				
Reserves	60.701	63.520	61.776	61.288
Voorzieningen	15.898	15.555	15.223	14.827
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	50.501	56.001	64.001	54.501
Totaal Financieringsmiddelen	**127.100**	**135.076**	**141.000**	**130.616**
Financieringstekort	**-20.608**	**-18.025**	**-19.727**	**-28.616**
Financiering				
Liquide middelen	406	406	406	406
Schatkist	2.780	577	1.143	-442
Geïnduceerd vermogen (crediteuren + overlopende passiva - overlopende activa)	-23.794	-19.008	-21.276	-28.580
Totaal Financiering	**-20.608**	**-18.025**	**-19.727**	**-28.616**

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd, waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Ermelo voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aflossingsschema van de afgesloten geldleningen, de meest actuele grondexploitaties en de meerjareninvesteringsplanning. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de rentevisie wordt de strategie bepaald. De komende jaren zal Ermelo waarschijnlijk één langlopende lening en 2 kortlopende leningen afsluiten.

Liquiditeitsplanning (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Beginstand liquiditeit 1-1		8.815	3.186	983	1.549
Liquiditeit opnamedatum 1-7-2025	30.462				
Algemene Dienst	-18.531	-1.054	-7.703	-7.434	7.915
Grondexploitatie	-616	-75	0	0	0
Uitgezette deposito's / leningen	500	0	0	0	0
Aflossingen leningen	-3.000	-4.500	-4.500	-14.500	-9.500
Eindstand liquiditeit 31-12	*8.815*	*3.186*	*-9.017*	*-20.951*	*-36*
Mogelijk aan te trekken lening	0	0	10.000	22.500	0
Eindstand liquiditeit 31-12	8.815	3.186	983	1.549	-36

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Ermelo bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens, de BNG, Inclusief Groep, Afvalsturing, Interactie en Recreatie Gemeenschap Veluwe Holding.

Verstrekte leningen

Hierbij gaat het om startersleningen, duurzaamheidsleningen, renteloze leningen woningbouw, toekomstbestendig wonen en een verstrekte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming).

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Ermelo risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Ermelo kent zowel directe als indirecte garant- en borgstellingen.

Debiteurenrisico
Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen.

Intern liquiditeitenrisico
De doelstelling van het intern liquiditeitenbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en Meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Ermelo beperkt haar interne liquiditeitenrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico
Renterisico over de vlottende schuld
Kasgeldlimiet
De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2026	2027	2028	2029
Omvang begroting per 1 januari 2026	108.259	107.174	109.172	111.946
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5
in €	9.200	9.110	9.280	9.520

Gemeente Ermelo zal op basis van de liquiditeitsplanning de komende jaren waarschijnlijk gebruik maken van een tweetal kasgeldleningen ter overbrugging. De totale financieringsbehoefte wordt ingevuld met een langlopende geldlening.

Renterisico over de vaste schuld
Renterisiconorm
In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar.

Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen. In tegenstelling tot de liquiditeitsplanning wordt bij de berekening van de renterisiconorm geen rekening gehouden met de aflossing van nog af te sluiten leningen.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)				
	Begroting			
	2026	2027	2028	2029
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	108.259	107.174	109.172	111.946
Drempelbedrag volgens wet Fido 20% van de begrote lasten op jaarbasis	21.650	21.430	21.830	22.390
Renteherzieningen	-	-	-	-
Aflossingen	4.500	4.500	4.500	4.500
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	4.500	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag risiconorm	17.150	16.930	17.330	17.890
Wordt voldaan aan de norm?	**ja**	**ja**	**ja**	**ja**

Gemeente Ermelo blijft ruimschoots binnen de renterisiconorm. Dit komt doordat de leningen een lange looptijd hebben, waardoor de jaarlijkse aflossingen relatief laag zijn. Het risico van renteschommelingen door herfinanciering en aflossing van leningen in de begroting is beperkt.

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van langlopende geldleningen bevat drie leningen. De omvang van de leningen bedraagt begin 2026 € 55 miljoen.

Leningportefeuille (bedragen x € 1.000)				
Geldverstrekker	Bedrag 01-01-2026	Bedrag 31-12-2026	Rentepercentage	Einddatum
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	6.000	4.500	0,278%	06-04-2029
NWB Bank	15.000	14.000	0,015%	02-11-2040
NWB Bank	34.000	32.000	2,591%	01-07-2042
Totaal	55.000	50.500		

Rente

Renteschema

In de Notitie rente 2017 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1)	
	Begroting 2026

Externe rentelasten over de korte en lange termijn	881.000
Externe rentebaten	-136.000
Totaal door te berekenen externe rente	**745.000**
De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-
Saldo door te rekenen externe rente	**745.000**
Rente over eigen vermogen	-
Rente over voorzieningen	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	**745.000**
De werkelijke aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-660.000
Resultaat op taakveld treasury	**85.000**

Rentetoerekening grondexploitatie
Gemeente Ermelo heeft voor de grondexploitatie twee complexen in exploitatie. Het betreffen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase.

Rente-omslagpercentage
De Notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten.
Ermelo heeft over 2025 per saldo een rentelast van € 745.000. Over genoemd bedrag wordt het rente-omslagpercentage berekend. Voor 2025 komt het rente-omslagpercentage uit op 0,5%.

Renteresultaat
Het renteresultaat na doorbelasting van rente aan de producten bedraagt € 85.000.

Samenvatting
Effectindicatoren financiering

Effectindicatoren				
	Begroting			
	2026	2027	2028	2029
Renterisiconorm:				
Wettelijke norm	20%	20%	20%	20%
Percentage Ermelo	4,2%	4,2%	4,2%	4,1%
Kasgeldlimiet:				
Wettelijke norm	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Percentage Ermelo	0%	0%	0%	0%

Drempelbedrag schatkistbankieren:				
Wettelijke norm	2%	2%	2%	2%
Percentage Ermelo	N.B.	N.B.	N.B.	N.B.
Financieringspositie:				
Financieringstekort (x € 1.000)	-20.608	-18.025	-19.727	-28.616

Op basis van de in deze paragraaf opgenomen liquiditeitsplanning heeft de gemeente Ermelo op de korte termijn nog een financieringsoverschot. Gemeente Ermelo heeft echter een omvangrijk investeringsschema en zal daarom de komende jaren een langlopende lening en een tweetal kortlopende leningen aantrekken om de financieringsbehoefte af te dekken. In deze meerjarenbegroting is op basis van de liquiditeitsplanning en de renteontwikkelingen uit deze paragraaf de rentelast in de begroting bijgesteld.

Gemeente Ermelo blijft ruim onder de gestelde rentenormen. Afgezien van het renterisico is het risicoprofiel van gemeente Ermelo op het gebied van financiering laag.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemene informatie

In deze paragraaf duiden wij de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvoering voor de gemeente Ermelo in 2026.

Netwerkorganisatie Ermelo

De gemeente Ermelo is een netwerkorganisatie: een organisatie die zich samen met partners inzet voor de samenleving. Een organisatie die open en wendbaar is en zich aanpast aan de veranderende samenleving. Voor een beter Ermelo, dat gericht is op het leveren van uitstekende dienstverlening aan ons bestuur, inwoners en bedrijven. Waarbij Ermelo zich blijft onderscheiden als een gemeente waar het beter wonen, werken en verblijven is. In 2026 geven we uitvoering aan het organisatieplan (2025). Dit organisatieplan bouwt voort op de ontwikkeling die we de afgelopen jaren hebben ingezet en doorgemaakt. Dit plan beschrijft geen reorganisatie, maar een volgende stap in onze organisatieontwikkeling. Daarbij is een aantal sleutelwoorden van belang.

Enerzijds zijn dat de basisprincipes van ‘zelforganisatie’ binnen onze ‘netwerkgemeente’. Die basisprincipes blijven overeind. De complexiteit van ons werk neemt toe en daarom benutten wij ons netwerk optimaal: werk wat onze partners beter kunnen, laten we aan hen over. Daarnaast kan werk sneller en beter gedaan worden als medewerkers ruimte krijgen hun werk vanuit hun professie in te vullen. De organisatie faciliteert uiteraard wel de kaders waarbinnen het werk gedaan moet worden en is duidelijk over de richting.
Anderzijds zijn sleutelwoorden van het organisatieplan ‘professionaliseren’ en ‘doorontwikkelen’. Dat alles om het werk ‘leuker, beter, effectiever en efficiënter’ te maken ten gunste van onze inwoners, instellingen en bedrijven.
Belangrijke ontwikkelingen en interventies richten zich op het aanbrengen van sturing en (meer) duidelijkheid in rollen, taken en verantwoordelijkheden, maar ook processen. Hierbij blijft het concept van zelforganisatie overeind staan.

Meerinzicht

Meerinzicht professionaliseert: steeds meer processen en systemen worden voor de vier organisaties

gestandaardiseerd en geharmoniseerd om zowel enerzijds zo efficiënt mogelijk te werken als om een goede kwaliteit en goede dienstverlening te kunnen waarborgen. Als EHZM werken wij samen om talent binnen te halen en te blijven binden aan onze organisaties, onder andere door middel van ons traineeprogramma. In 2026 geeft Meerinzicht uitvoering aan de ombuigingen die door de gemeenteraden van Ermelo, Harderwijk en Zeewolde eind 2025 worden vastgesteld.

De bestaande afspraken over de verdeling van de kosten van MIZ lopen af in 2025. Dat betekent dat er voor de periode vanaf 1 januari 2026 nieuwe afspraken moeten worden gemaakt. Bij aanvang van de samenwerking is gekozen voor een historisch kostenverdeelmodel. Mensen en middelen werden door gemeenten ingebracht en iedereen bleef doen wat hij deed. Logischerwijs bleven de gemeenten ook betalen wat ze betaalden. De samenwerking ontwikkelde zich en het historische verdeelmodel was niet langer houdbaar. Voor de periode 2021-2025 zijn er aanvullende afspraken gemaakt tussen de gemeenten, inhoudelijk en financieel. Inmiddels is het laatste jaar hiervan aangebroken en voeren de gemeenten gesprekken om tot nieuwe afspraken te komen. De verdeling van de kosten die in de samenwerking worden gemaakt, moeten ook passen bij de ontwikkeling van de samenwerking en gebaseerd zijn op de werkelijke dienstverlening naar de gemeenten. Ten tijde van het opstellen van deze begroting (zomer 2025) zijn de gesprekken hierover nog in volle gang. Om die reden hebben alle drie gemeenten de kostenverdeling zoals was afgesproken voor 2025, vooralsnog overgenomen in de begroting van 2026. Nadat de drie gemeenteraden hebben ingestemd met een nieuwe verdeelsystematiek zal de begroting daarop worden aangepast.

Doorontwikkeling EHZM

Samenwerking is cruciaal voor onze toekomst. Het vergroot onze bestuurlijke en ambtelijke effectiviteit en stelt ons in staat de regie te houden over onze eigen, lokale leefomgeving. Sinds november 2023 geven de colleges hier invulling aan in het traject ‘Perspectief op EHZ-samenwerking’. Het richt zich op het optimaliseren van de dienstverlening en het versterken van de brede welvaart voor onze ruim 100.000 inwoners door belangrijke vraagstukken gezamenlijk, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau (de drie gemeenten en Meerinzicht), aan te pakken. Ons doel? Het borgen van de lokale autonomie voor de lange termijn, dienstverlening optimaliseren en versterken van de brede welvaart in onze gemeenten. Het draait om vertrouwen, transparantie, soms loslaten en van elkaar leren.

Inhuurbeleid

Inhuur van medewerkers heeft verschillende redenen. Zo is de tijdelijke expertise die we inhuren veelal een beperkte flexibele schil rond de vaste formatie. De expertise die benodigd is, varieert en is niet permanent nodig. Daarnaast wordt soms ingehuurd bij ziekte. Hoewel de inhuurtarieven hoger liggen dan de kosten van vast personeel, maken we altijd een bewuste afweging of de grotere investering wenselijk of noodzakelijk is. Het ambitieniveau in Ermelo is hoog. Dit leidt geregeld tot een werkvoorraad die niet door de eigen capaciteit opgevangen kan worden. Daarvoor moet dan worden ingehuurd. De kosten worden dan ten laste gebracht van het desbetreffende project. Inhuur wegens langdurige ziekte of anderszins vindt plaats indien de continuïteit en kwaliteit van het werk in het geding komt. Wij zijn eigenrisicodrager voor doorbetaling bij ziekte. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken wordt een actief ziekteverzuimbeleid gevoerd.

Personeelslasten

De personeelsbegroting omvat alle personeelsgerelateerde kosten. De werkorganisatie telt 148,3 fte tegenover 148,0 fte vorig jaar. De tabel hieronder toont de ontwikkeling van de personeelslasten:

Bedragen in €	Huidige begroting	Nieuwe begroting	Verschil
	2025	2026	
Salarislasten	€ 13.247.000	€ 13.705.000	€ 458.000

Inhuurlasten	€ 352.000	€ 58.000	€ -294.000
Overige personele lasten	€ 684.000	€ 588.000	€ -96.000
Totaal	€ 14.283.000	€ 14.351.000	€ 68.000

De totale salarislasten zijn licht gestegen ten opzichte van vorig jaar. Dit heeft te maken met verschillende factoren:
De dekkingsgraad is het afgelopen jaar toegenomen. Wij ramen in de salarisbegroting de vacatureruimte op het eind van de schaal. Wanneer een vacature vervolgens wordt ingevuld door een medewerker die in een lagere trede van de schaal start, ontstaat er het jaar daarop een begrotingsverschil. Verder is de vastgestelde salarisstijging lager dan de salarisstijging waarmee gemeente Ermelo in de begroting 2025 rekening heeft gehouden. Het effect van de salarisstijging 2025 in 2026 bedraagt circa 3,85%. Omdat in de begroting 2025 is uitgegaan van 5,8%, kan het resterende saldo in de stelpost worden ingezet ter dekking van de salarisstijging in 2026 (circa 1,4%). Tot slot zijn enkele salarisbudgetten aangepast als gevolg van de bij de Kadernota 2026 aangenomen ombuigingen; zo is de stelpost garantiebanen structureel verlaagd.

De begrote inhuur- en overige personeelslasten zijn per saldo gedaald ten opzichte van de vorige begroting. Dit heeft te maken met de ombuigingen die zijn aangenomen bij de Kadernota 2026 en de samenhangende structurele besparingen. Het ziekteverzuimbudget is afgeboekt naar nul. Vervangingskosten als gevolg van langdurige ziekte beschouwen wordt voortaan als incidenteel beschouwd waarvoor extra budget kan aangevraagd worden bij een tussentijdse rapportage. Verder zijn enkele centrale personeelsbudgetten verlaagd en bedraagt het opleidingsbudget voortaan 1,25% van de loonsom in plaats van 1,75%.

Privacy en informatieveiligheid
Privacy en informatieveiligheid is in toenemende mate onder onze aandacht. Ontwikkelingen gaan echter snel. Er bestaat een risico dat EHZM daardoor onvoldoende aan wet- en regelgeving kan voldoen, omdat de juiste informatie niet gevonden kan worden of onduidelijk is wie verantwoordelijk is. Daarom werken we in 2026 onder andere aan de zeven minimale eisen van de Woo. Daarnaast gaan we bewust om met kansen en risico's omtrent AI. AI biedt ons mogelijkheden ons werk slimmer te organiseren. Het is tegelijkertijd van belang dat we voorzichtig omgaan met de informatie die we in een AI-tool stoppen. Daarom stellen we in 2026, in samenwerking met Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht een concreet beleidsdocument over AI op.
Door verdergaande digitalisering zijn privacy en informatieveiligheid een essentieel onderdeel van het werk van gemeenten geworden. Voor inwoners is het van belang dat de gemeente de juiste informatie in de juiste vorm beschikbaar heeft. Organisaties zijn verplicht om daarbij structurele naleving van privacyregels te waarborgen. Door toenemende cyberdreigingen wordt passende beveiliging van deze informatie steeds belangrijker. Het voorkomen van datalekken en beveiligingsincidenten is cruciaal. Dit betekent dat er binnen de begroting ieder jaar rekening gehouden moet worden met de kosten voor het creëren van bewustwording, advisering en het implementeren van maatregelen om aan de wetgeving te voldoen. De samenwerking tussen Ermelo, Harderwijk en Zeewolde via Meerinzicht biedt daarbij schaalvoordelen.
De Europese NIS2 richtlijn is dit jaar omgezet in de Nederlandse Cyberbeveiligingswet (Cbw), die naar verwachting in 2026 in zal gaan. Deze wet zal meer eisen gaan stellen aan organisaties op het gebied van informatieveiligheid. Het BIO (binnenkort BIO2) normenkader wordt hiermee wettelijk verankerd. Gemeenten zullen moeten kunnen aantonen dat zij aan de wettelijke vereisten voldoen. In EHZM verband is dit in 2025 opgepakt en wordt er als eerste stap hierin onder regie van Meerinzicht extern een GAP-analyse (kloof-analyse) uitgevoerd. Deze analyse geeft een beeld van waar de organisatie staat met betrekking tot de wettelijke vereisten (wat is de te overbruggen kloof).
Er is voor de drie brongemeenten een kadernota voorstel ingediend om in de begroting van 2026 middelen te reserveren om aan de slag te kunnen met de verwachte uitkomsten hiervan. Met deze middelen wordt het mogelijk om hiervoor externe expertise in te schakelen in 2026. Op deze manier kunnen noodzakelijke

verbeteringen doorgevoerd worden om Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht een nog veiliger omgeving te maken en die daarnaast voldoet aan de Cbw.

Ook de ontwikkelingen op het gebied van AI gaan snel. Het kan de dienstverlening efficiënter en beter maken. Vanaf augustus 2026 zullen gemeenten bij inzet van AI moeten voldoen aan de Europese AI Verordening. Dit komt bovenop de eisen waaraan we al moeten voldoen vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming en de Cbw.

Vastgesteld beleid voor dit programma

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2023)
- Financiële Verordening (2023)
- Inkoopbeleid Inkoopsamenwerking Noord Veluwe (2023)
- Begroting 2026-2029 Meerinzicht

Wat hebben wij er voor over?

Omschrijving	Meerjarenbegroting			
	2026	2027	2028	2029
Lasten	-28.636.000	-27.101.000	-26.913.000	-27.001.000
Toegerekend aan exploitatie	28.636.000	27.101.000	26.913.000	27.001.000
Saldo	0	0	0	0

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemene informatie

Inleiding

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel (vertegenwoordiging) in het bestuur of het hebben van stemrecht. Van een financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Relaties waarbij alleen sprake is van een financieel of bestuurlijk belang vallen dus hierbuiten.
Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt voort uit het publieke belang. Verbindingen met deze derde partijen is dus een manier om bepaalde publieke taken uit te voeren. De huidige verbonden partijen waaraan de gemeente gelieerd is hebben veelal een historische of wettelijke bestaansgrond. Afhankelijk van onze mate van verbondenheid zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen.
Het kader rondom de verbonden partijen is vastgelegd in een afzonderlijke Nota Verbonden partijen. Doelstelling van deze nota is om een kader te bieden voor deelname aan, het oprichten van en het sturen op de verbonden partijen van de gemeente, om zo te komen tot verbonden partijen die maximaal bijdragen aan de lokale bestuurlijke ambities. Tegelijkertijd wil deze nota ook het beleidskader geven voor het heroverwegen en mogelijk uittreden bij verbonden partijen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is er op gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds uit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, anderzijds uit het oogpunt van transparantie van bestuur. Er kunnen echter altijd goede redenen aanwezig zijn voor het aangaan van een verbonden partij constructie. Criteria die daarbij worden gehanteerd:

- De taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd.
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op de gekozen vorm van samenwerking en draagt bij aan een efficiëntere en effectievere mogelijkheid tot het uitvoeren van onze publieke taak; denk hierbij aan kennisvoordeel, de lokale overheid kan gebruik maken van kennis waarover zij zelf niet beschikt.
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.
    - Een paar voordelen kunnen zijn:
        - Risicospreiding, risico's worden met andere partijen gedeeld
        - Continuïteit, door meer schaalgrootte te creëren is de organisatie niet afhankelijk van de kennis van individuen

Gemeenschappelijke regelingen
Voor deelname in gemeenschappelijke regelingen worden de regels gevolgd die zijn vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden
Voor het opstellen van de meerjarenbegroting van de gemeente wordt er uitgegaan van de door de gemeenschappelijke regelingen/samenwerkingsverbanden meest recent aangeboden (concept-)begroting. Tenzij de raad reeds besloten heeft de aangeboden begroting op een andere wijze op te nemen.

Er is de laatste jaren een trend zichtbaar waarbij de indexatiepercentages van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden niet op dezelfde lijn liggen als het percentage waar de gemeente zelf mee rekent vanuit de meicirculaire en anders dan waarmee de algemene uitkering gecorrigeerd wordt voor loon- en prijsstijgingen. Voor onze gemeenschappelijke regelingen geldt, dat wij verwachten dat zij meebewegen met de (financiële) ruimte van de gemeente. Wij zien gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden als 'verlengd lokaal bestuur' en daarmee ook onderdeel van onze financieringssystematiek. Als kader stellen we dat gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden aan moeten sluiten bij percentages genoemd in de meicirculaire, als dat niet het geval is zal er een zienswijze voorgesteld worden aan de raad om in te dienen.

Verbonden partij	Type	Portefeuillehouder	Bestuurlijk belang	Financieel belang
Afvalsturing Friesland	Naamloze Vennootschap	Wethouder dhr. A. Tigchelaar	Ja/stemrecht/zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	45 aandelen, nominale waarde van € 450 per stuk
Alliander	Naamloze Vennootschap	Burgemeester P.J.T. van Daalen	Ja / stemrecht / 0,26% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	357.178 aandelen; nominale waarde van € 5 per stuk
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Naamloze Vennootschap	Wethouder dhr. A. Tigchelaar	Ja / stemrecht / 0,13% zeggenschap op basis van aandelenkapitaal	75.075 aandelen; nominale waarde van € 2,50 per stuk
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Gemeenschappelijke regeling	Burgemeester P.J.T. van Daalen	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 5%
GGD Noord- en Oost-Gelderland	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder dhr. S. Hamstra	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners voor 2025 3,68%

Inclusief Groep	Naamloze Vennootschap	Wethouder dhr. S. Hamstra	Zeggenschap op basis van 16,2% aandelenkapitaal	Jaarlijkse bijdrage, op basis van de rijksbijdrage Wsw
Interactie	Vennootschap	Wethouder dhr. A. Tigchelaar	100% Aandelenbezit, gemeentelijk sportbedrijf	100% aandelenbezit
Leisurelands	Vennootschap	Burgemeester P.J.T. van Daalen	Aandelenbezit	5.352 aandelen; belang van 2,72%
Meerinzicht	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder dhr. A. Tigchelaar	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 32,3%
Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)	Gemeenschappelijke regeling	Wethouder dhr. H.R. van Veen	Bestuur GR / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 8,22%
Streekarchivariaat Noordwest Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Burgemeester P.J.T. van Daalen	Archiefcommissie / wethouder	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 19,21%
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	Gemeenschappelijke regeling	Burgemeester P.J.T. van Daalen	Bestuur GR / burgemeester	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 3.35%
Vitale vakantieparken	Besloten Vennootschap	Wethouder dhr. A. Tigchelaar	Ja/stemrecht/6,23% op basis van aandelenkapitaal	3.115 aandelen; nominale waarde € 1 per stuk
Vitens	Naamloze Vennootschap	Burgemeester P.J.T. van Daalen	Ja/stemrecht/0.416% op basis van aandelenkapitaal	24.035 aandelen; belang van 0,416%.

Afvalsturing Friesland

Afvalsturing Friesland	
Eigenschappen	
Vestigingsplaats en adres:	Leeuwarden, Hidalgoweg 5, 8938 BA
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. A. Tigchelaar
Ambtelijke accounthouder:	de heer H. P. Grit, gastheergemeente Oldebroek
Openbaar belang:	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als aandeelhouder heeft de gemeente Ermelo zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigd de SNV gemeenten hierin.
Doelstelling verbonden partij:	Het succesvol sluiten van circulaire (afval)ketens voor het welzijn van de volgende generaties. Actief bijdragen aan het verlagen van CO2 uitstoot, aan minder afval en meer hergebruik van grondstoffen. Ook zorgen we voor meer biodiversiteit en mindere sociale ongelijkheid.
Rechtsvorm:	N.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Wonen in Ermelo, subprogramma Duurzaamheid en Milleu
Kansen en ontwikkelingen:	AF Omrin heeft meer gemeenten als aandeelhouder erbij gekregen. Er staan nog diverse belangstellenden in de wachtrij. Dit is ook nodig om meer gemeenten te binden omdat het restafval van huishoudens door Vang-maatregelen de komende jaren zal dalen.

Risico:	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvalsturing Friesland.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 83.562.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 100.395.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 7.130.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	-	n.n.b.	n.n.b.
Realisatie ontvangsten	€ 22.541,64	n.n.b.	n.n.b.
Belang	45 aandelen, nominale waarde van € 450 per stuk		

Alliander

Alliander	
Eigenschappen	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Utrechtseweg 68, 6812 AH
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	De heer J. Maarsingh
Openbaar belang:	Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Als nutsbedrijf opereert zij vanuit een monopolie positie in een sector die beschouwd wordt van openbaar nut te zijn, omdat het belangrijke producten of diensten levert die in het algemeen openbaar belang zijn. Hier worden de elektriciteits-, gas- en drinkwatervoorziening toe gerekend. Alle aandelen van Alliander zijn direct in handen van Nederlandse provincies en gemeenten. De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). Hiermee bezitten deze aandeelhouders gezamenlijk 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn een 70-tal kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. De gemeente kan door het zeer geringe aandelenpakket feitelijk zelf geen invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Samenwerking is daarom gezocht (beleidsmatig en organisatorisch) via het NUON, Vitens, Alliander-platform (NUVAL).
Doelstelling verbonden partij:	Het verbeteren van de energievoorziening voor haar klanten en samenleving als geheel. Alliander is een netwerkbedrijf dat bestaat uit een groep bedrijven waaronder Liander, Qirion en Kenter. Netbeheerder Liander, heeft de wettelijke taak het gas- en elektriciteitsnet te beheren en te ontwikkelen. De andere bedrijven binnen Alliander dragen met producten en diensten bij aan een toekomstbestendig energienet.
Rechtsvorm:	N.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samenwerken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie
Kansen en ontwikkelingen:	De vraag naar elektriciteit blijft verder stijgen. Dit heeft impact op het net in termen van oplopende (transport)schaarste en congestie. Dit vraagt steeds grotere

	investeringen in het elektriciteitsnet. Alliander heeft haar dividendbeleid herzien en per 1 januari 2025 een plafond gesteld van € 100 miljoen op de absolute dividenduitkering. De begrote dividendinkomsten zijn als gevolg hiervan herzien bij de Voorjaarsnota 2025.		
Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 6.038.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 6.908.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 976.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 385.000	€ 261.000	€ 261.000
Realisatie ontvangsten	€ 452.494,34	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Gemeente Ermelo heeft momenteel een aandelenbezit in Alliander van 357.178 aandelen. Dit komt neer op een belang van 0,26%.		

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Eigenschappen	
Vestigingsplaats en adres:	Den Haag, Koninginnegracht 2, 2514 AA
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. A. Tigchelaar
Ambtelijke accounthouder:	De heer J. Maarsingh
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Doelstelling verbonden partij;	BNG Bank is de bank voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank biedt haar klanten een breed pakket van financiële dienstverlening aan: onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, gebiedsontwikkeling, duurzame projectfinanciering en participaties in publiek-private samenwerkingen. Daarmee draagt de bank zowel bij aan lagere kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de Nederlandse burger als aan een duurzamer Nederland.
Rechtsvorm:	N.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samenwerken voor Ermelo, subprogramma Financiën
Kansen en ontwikkelingen:	In 2025 zet BNG Bank haar strategische koers voort. Als financier van het publieke domein blijft de bank zich richten op het aanbieden van scherpe tarieven, het stimuleren van verduurzaming en het realiseren van maatschappelijke impact. De strategie wordt aangescherpt met een focus op kernthema's, zoals het versnellen van de energietransitie via warmtenetten en het bijdragen aan het oplossen van het woningtekort.

Risico:	Er is een kans op een lagere uitkering aan dividend dan begroot. De bank hanteert standaard de beleidslijn geen tussentijdse uitspraken te doen over de verwachte nettowinst, gezien de veelal onvoorspelbare bewegingen op de (internationale) financiële markten		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 4.777.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 123.164.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 294.000.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 162.000	€ 162.000	€ 162.000
Realisatie ontvangsten	€ 162.162	n.n.b.	n.n.b.
Belang	75.075 aandelen; nominale waarde van € 2,51 per stuk		

Gastvrije Randmeren

Coöperatie Gastvrije Randmeren	
Eigenschappen	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 58, 3841 AA
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	De heer A. van den Engel
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 15 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Putten en Zeewolde) die als doel heeft: 1. Het behartigen van de bovengemeentelijke belangen van de recreatie binnen het gebied van de Randmeren; 2. Het behartigen van de belangen van de natuur binnen het gebied van de Randmeren; 3. Het bewaren en bevorderen van het natuur-en landschapsschoon binnen het gebied van de Randmeren; 4. Het bevorderen van de watersport in het gebied van de Randmeren. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot de Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer. De meerwaarde van de coöperatie voor de gemeenten is dat het beheer en onderhoud wordt gedaan en dat projecten worden gerealiseerd. Daarnaast worden de belangen van de gemeenten behartigd in het netwerk van Rijkswaterstaat, provincies en waterschappen.
Doelstelling verbonden partij;	De coöperatie heeft als doel het kwaliteitsniveau van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te optimaliseren en het positioneren van de Randmeren in (inter)nationaal perspectief. De coöperatie zorgt namens de gemeenten voor het beheer en onderhoud van de recreatieve functies van de meren. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar vaarwater, het maaien van waterplanten, fietsverbindingen en recreatie bij aanlegplaatsen en eilanden.
Rechtsvorm:	Coöperatie
Beleidsinformatie	

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Ondernemen in Ermelo, subprogramma Toerisme en Recreatie		
Kansen en ontwikkelingen:	Met het aflopen van het IIVR-programma, is de coöperatie op zoek naar haar toekomstige rol en ambitie. In 2024 ontwikkelde de coöperatie de visie op de Randmeren. De visie heeft twee functies. Ze is allereerst het kompas voor de Gebiedscoöperatie Gastvrije Randmeren. De visie geeft richting aan de activiteiten van de coöperatie en de besteding van haar financiële middelen in de komende tien jaar. Daarnaast is de visie bedoeld als inspiratiedocument en uitnodiging aan partners om samen op te trekken. In 2025 gaat de coöperatie opties voor een strategische ontwikkelrichting verkennen en afwegen, waarvan duurzame financiën en een passende governance een afgeleide zijn. Zo is onder andere besloten om een bestuursmodel van een Raad van Toezicht te onderzoeken.		
Risico:	De leden van de coöperatie hebben zorgen over de financieringsstructuur van de coöperatie, die structureel inteert op het eigen vermogen. Met jaarlijks een tekort van 2 ton is de coöperatie binnen 8 jaar door haar reserves heen; bij tegenvallende beleggingsresultaten al eerder. In 2025 volgt een verkenning naar duurzame ontwikkelrichting en financiering - een sluitend meerjarenperspectief.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Jaarstukken 2026
Eigen vermogen	€ 10.961.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 11.288.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 293.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 5%		

GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)

GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. S. Hamstra
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw P.A. Beelen-Mostert
Openbaar belang:	De gemeente is verantwoordelijk voor de publieke gezondheid op lokaal niveau en richten hiervoor een GGD in/sluit aan bij een regionale GGD op basis van de Wet publieke gezondheid. Dat is de GGD NOG voor deze regio die naast taken uit de Wet publieke gezondheid ook taken uitvoert vanuit de Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, en taken in opdracht van derden zoals het Rijk, politie en burgers. De GGD NOG is een samenwerkingsverband tussen 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2): - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis

	van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) Autonome gemeentelijke taken (C-taken): - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre) - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals het Rijk, politie of burgers (D-taken): - Rijksvaccinatieprogramma - Arrestantenzorg - Reizigersvaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg		
Doelstelling verbonden partij:	De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's.		
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Leven in Ermelo, subprogramma Kansrijk Opgroeien		
Kansen en ontwikkelingen:	De nadruk ligt op met focus uitvoering geven aan de koers van de bestuursagenda 2023-2027 GGD NOG. Dit in het licht van ontwikkelingen zoals het ravijnjaar voor gemeenten, de lopende landelijke onderhandelingen over het Aanvullend Zorg & Welzijnszakkoord 2027-2028 waarin ingezet wordt op voldoende financiële middelen om de beoogde transformaties in de zorg en het sociaal domein te realiseren, de bezuinigingen op de pandemische paraatheid en de aanbesteding op de medische arrestantenzorg met gevolgen voor de organisatie van de forensische geneeskunde bij de GGD.		
Risico:	Een belangrijk risico is de landelijke tendens van centralisatie van zorg (bijvoorbeeld de medische arrestantenzorg). Hierdoor verliest een GGD taken die de diversiteit van hun dienstverlening aantast, wat de robuustheid van de GGD NOG onder druk zet.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 1.921.000	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 11.330.000	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ -170.000	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 578.000	€ 634.000	€ 659.000
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 586.000	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage op basis aantal inwoners voor 2025 3,68%		

Inclusief Groep

Inclusief Groep

Algemene informatie			
Vestigingsplaats en adres:	Nunspeet, Industrieweg 47, 8071 CS		
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. S. Hamstra		
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw V.E. Schouten		
Openbaar belang:	Inclusief Groep voert primair de WSW uit en voor Meerinzicht de re-integratie. Hiermee draagt Inclusief Groep actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. De governance bestaat uit zeven aandeelhouders, dit zijn wethouders van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek en Putten.		
Doelstelling verbonden partij:	Inclusief Groep streeft naar een arbeidsmarkt waarin iedereen, ongeacht afstand tot de arbeidsmarkt, duurzaam kan deelnemen en biedt trajecten aan van diagnose en ontwikkeling tot uitstroom naar passend werk. De essentie van Inclusief Groep is: Werken leer je door te werken. Bij het vormgeven hiervan speelt de infrastructuur een belangrijke rol. Op deze wijze geeft Inclusief Groep uitvoering aan Wet sociale werkvoorziening en re-integratie en draagt actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt.		
Rechtsvorm:	Naamloze Vennootschap		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Leven voor Ermelo, subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk		
Kansen en ontwikkelingen:	De Inclusief Groep blijft voor de gemeenten en Meerinzicht de belangrijkste partner voor het creëren van werkgelegenheid mensen voor wie reguliere arbeidsmarkttoegang niet vanzelfsprekend is, onder meer door samenwerkingen met lokale werkgevers en inzet op technologische innovaties. De krapte op de arbeidsmarkt biedt kansen om nieuwe doelgroepen te plaatsen, maar vraagt ook om intensieve begeleiding.		
Risico:	Landelijke ontwikkelingen rond werkbedrijven, financieel krappe rijksbijdragen en mogelijke wijzigingen in de samenstelling van de aandeelhouders (uittredingen) kunnen de continuïteit, schaalgrootte en uitvoeringskracht onder druk zetten. Dit vraagt om bestuurlijke scherpte en een gezamenlijke visie op de toekomstbestendige rol van IG. De meerjarenbegroting van IG laat geen positief resultaat meer zien. Garantstelling ten behoeve van een lening bij de BNG bank oorspronkelijk € 3,5 miljoen. De gemeente Ermelo staat garant voor 1/7 deel of € 357.250.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 7.703.000	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 9.633.000	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 906.000	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 3.770.000	€ 3.505.000	€ 3.663.000
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 3.646.000	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, op basis van de rijksbijdrage Wsw 16,2%		

Interactie

Interactie	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Oude Telgterweg 203, 3853 PG
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. A. Tigchelaar
Ambtelijke accounthouder:	De heer W. van der Schaaf
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is 100% aandeelhouder van Interactie. De gemeente is verantwoordelijk voor het sport- en cultuurbeleid binnen Ermelo. Een AvA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders) en de RvC (Raad van Commissarissen) houden toezicht op de directie en het management van Interactie. De RvC krijgt in deze governancestructuur ook een belangrijke rol waarbij naast toezicht ook de werkgeversrol, advies- en ambassadeursfunctie een rol speelt. Gemeente Ermelo en de RvC geven de opdracht tot uitvoer van het sport- en cultuurbeleid en Interactie verzorgt het beheer van accommodaties en maakt sport & bewegen en activiteiten voortvloeiend uit het gemeentelijk cultuurbeleid voor alle inwoners van Ermelo mogelijk.
Doelstelling verbonden partij:	Interactie “brengt je in beweging”. Interactie draagt door middel van sport en cultuur bij aan het fysiek en geestelijk vitaal houden van inwoners van Ermelo. Daarnaast staat Interactie voor het versterken van de sociale banden in Ermelo. Sport en cultuur bieden mensen kansen om te leren en te ontwikkelen.
Rechtsvorm:	B.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Leven in Ermelo, subprogramma Op weg naar samenredzaamheid
Kansen en ontwikkelingen:	De directeur van Interactie heeft met ingang van 1 augustus 2024 zijn ontslag genomen. De RvC heeft een interim directeur/bestuurder aangesteld als overbrugging naar de komst van een nieuwe directeur/bestuurder. Nadat ook deze interim directeur/bestuurder door de RvC ontslagen is. Is na diverse overleggen ook de RvC in november 2024 van hun functie ontheven. Aanleiding hiervoor was een verschil van inzichten over de handelswijze van de interim directeur/bestuurder om te komen tot een plan van aanpak om een tekort van ruim € 800.000 te willen aanvliegen. Na het ontheffen van de RvC is de interim directeur/bestuurder verder gegaan met zijn werkzaamheden tot 1 januari 2025. Met ingang van 1 januari 2025 is mevr. S. Kuizenga aangesteld als nieuwe directeur/bestuurder bij Interactie en trekt Interactie samen met de gemeente op om te komen tot een realistische begroting en daarmee tot een gezonde bedrijfsvoering. Er is in juni een besluit 'storting agio en omzetting in overige reserves' genomen ter hoogte van het verlies over boekjaar 2024 van € 687.464. Samen met de RvC en de directie van Interactie wordt ambtelijk gewerkt aan een geherijkte opdracht voor Interactie, een herijking van de exploitatieovereenkomst en een passende, reële (meerjaren)begroting. Daarbij wordt rekening gehouden met scheefgroei die is ontstaan in de afgelopen jaren en de door Interactie uitgewerkte businesscases.
Risico:	Stijgende gemeentelijke bijdrage in de komende jaren.
Financiële informatie	

Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ -687.464	n.n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage Ermelo	€ 3.525.000	€ 3.892.000	€ 4.604.000
Realisatie bijdrage Ermelo	€ 3.967.000	n.n.b.	n.n.b.
Belang	100% aandelenbezit		

Leisurelands

Leisurelands	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Kermisland 110, 6825 JC
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	De heer A. van den Engel
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is aandeelhouder van Leisurelands. De overige aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe, het Rijk van Nijmegen, Achterhoek en Liemers. De aandelen zijn "om niet" ontvangen en op de balans geactiveerd voor € 4.250. Leisurelands richt zich op het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten.
Doelstelling:	Leisurelands streeft naar het duurzaam beheren en onderhouden van recreatiegebieden, waarbij zij toegankelijke, aantrekkelijke en goed onderhouden locaties creëren die recreatie en toerisme stimuleren voor een breed publiek. Het thema Duurzaam Recreëren is hierbij het fundament. Leisurelands voorziet in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterreinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). De openbare recreatiegebieden en voorzieningen dragen bij aan de vrijetijdsbesteding, gezondheid en het welzijn van zowel inwoners als bezoekers.
Rechtsvorm:	B.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Ondernemen in Ermelo, subprogramma Toerisme en Recreatie
Kansen en ontwikkelingen:	In 2025 is de aandeelhoudersovereenkomst vernieuwd. In Ermelo is Leisurelands eigenaar van recreatiegebied Veluwe aan Zee Noord. Leisurelands is Veluwe aan Zee volop aan het ontwikkelen, waaronder de herinrichting van de surfstranden. De herinrichting heeft als doel de surfstranden te transformeren tot een moderne en aantrekkelijke bestemming voor watersporters. De oplevering van de werkzaamheden is gepland in 2025. Verder hebben Leisurelands, gemeenten Putten en Ermelo een subsidie aangevraagd bij de Regiodeal Veluwe in Balans voor het project Veluwepoort aan Zee: het ontwikkelen van een twee ontvangstlocaties voor Veluwe aan Zee en de recreatieve ontsluiting van Veluwe aan Zee op Ermelo en Putten. Dit project loopt via een publiek-private samenwerking.
Risico:	Ermelo als aandeelhouder kan beperkt invloed uitoefenen op het door de directie gevoerde beleid.

Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 84.762	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 95.406	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 3.489	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Realisatie ontvangsten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belang	5.352 aandelen; belang van 2,72%		

Meerinzicht (MIZ)

Meerinzicht (MIZ)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 56, 3841 AA
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. A. Tigchelaar
Ambtelijke accounthouder:	De heer M. Hekman
Openbaar belang:	Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering: - Informatisering en automatisering - Personeel en organisatie (HRM) - Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop - Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering - Financiën & administratie - Juridische zaken - Communicatie - Geo-informatie Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein: - Participatiewet - Wmo, waaronder Beschermd Wonen - Jeugdwet en jeugdstrafketen - Leerplicht - RMC - Sociale recherche - Beleidsvoorbereiding - Inkomensondersteuning
Doelstelling verbonden partij:	Meerinzicht streeft ernaar om door samenwerking tussen de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde de dienstverlening aan inwoners en bedrijven te verbeteren, de bedrijfsvoering efficiënter en effectiever te maken en hoogwaardige ondersteuning te bieden binnen het sociaal domein
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling: bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	

Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie		
Kansen en ontwikkelingen:	Meerinzicht heeft de inventarisatie ombuigingen afgerond. De ombuigingen worden de komende periode voorgelegd aan de colleges en gemeenteraden. Op 21 april 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het “Rekenkameronderzoek naar Meerinzicht” overgenomen. De kernboodschap is om tot meer sturingsinformatie en gestructureerde informatievoorziening te komen middels KPI's. In de tweede helft van 2025 worden de dashboards voor de KPI's ontwikkeld. In 2026 zal hier dan voor het eerst over gerapporteerd worden.		
Risico:	- Belangrijk is dat verbonden partijen in het algemeen, deze in het bijzonder, dicht bij de brongemeenten gehouden worden. Daardoor wordt het risico van "te ver op afstand geraken" voorkomen. - De ombuigingen kunnen gevolgen hebben voor de dienstverlening van Meerinzicht. - Nieuw beleid leidt deels tot verhoging van programmakosten bij de brongemeenten en deels tot verhoging van de uitvoeringskosten bij Meerinzicht. - Autonome ontwikkelingen zullen invloed hebben op de hoogte van de overgedragen budgetten, dit geldt met name voor de gevolgen van CAO-ontwikkelingen, inflatiecorrectie en automatiseringskosten (met name licentiekosten die gekoppeld zijn aan inwonertal). - Omdat Meerinzicht geen reserves en voorzieningen mag aanhouden, leidt elk besluit met financiële gevolgen tot een begrotingswijziging.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€ 24.741.000	€ 18.070.000	€ 18.010.000
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 15.093.000	€ 15.688.000	€ 15.656.000
Realisatie bijdrage	€ 15.120.000	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Bedrijfsvoering: 34,97% Domein Sociaal: 25,71%		

Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)

Omgevingsdienst Veluwe (ODVeluwe)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17, 3842 DR
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. H.R. van Veen
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw M. Aalbers-Looijenga
Openbaar belang:	In opdracht van de gemeenten en de provincie Gelderland adviseren vergunningverleners over omgevingsvergunningen en zien toezichthouders erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseren de experts over verschillende (milieu)onderwerpen, zoals energie, bodem, ruimtelijke ordening, duurzaamheid, lucht, geluid, externe veiligheid, natuur en ecologie.

Doelstelling verbonden partij:	Omgevingsdienst Veluwe draagt bij aan een veilige en gezonde fysieke leefomgeving.		
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen		
Beleidsinformatie			
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Wonen in Ermelo, subprogramma Duurzaamheid en Milieu		
Kansen en ontwikkelingen:			
Risico:	- Hogere CAO uitkomsten dan geraamd. - Fusieorganisatie ODVeluwe per 01-01-2024. - De invoering van de Omgevingswet per 01-01-2024. - Met de invoering van de Omgevingswet zijn er veel bodemtaken vanuit de provincie naar de gemeente overgekomen, evenals de bijbehorende kosten.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 584.178	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.080.343	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 462.678	n.n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage	€ 1.313.000	€ 1.308.000	€ 1.382.405
Realisatie bijdrage	€ 1.224.942	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 8,22%		

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Zuiderzeestraatweg Oost 19, 8081 LA
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw T. Lodeweges
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg (centrumgemeente), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Doelstelling verbonden partij:	Het doel van het Streekarchivariaat is het beheer van de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten overgebrachte archiefbescheiden en het toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie

Kansen en ontwikkelingen:	Er wordt toegewerkt naar een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling van het Noord-Veluws Archief (NoVA) per 1-7-2025. Hierbij is sprake van een samenvoeging van het Streekarchivariaat Noordwest Veluwe (SNWV) en het streekarchief Epe, Hattem en Heerde (SEHH). Definitieve besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.		
Risico:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de gemeentelijke bijdrage zal moeten worden verhoogd. Ook kan er sprake zijn van frictiekosten door de eventuele samenvoeging.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	€ 1.836	n.v.t.	n.v.t.
Begrote ontvangsten	€ 263.000	€ 275.000	€ 281.000
Realisatie ontvangsten	€ 263.000	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 19,21%		

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG)	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79, 7336 AK
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	De heer H.C. Kleijer / J. Maarsingh
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is een van de 22 gemeenten binnen de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). Onderdeel van de VNOG zijn o.a. brandweer en geneeskundige hulp in de Regio (GHOR). De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweerzorg in de gemeente. Tevens wordt binnen de VNOG door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.
Doelstelling verbonden partij:	VNOG helpt mens en dier in nood en ondersteunt om gevaar te voorkomen. Alles wat de VNOG doet is erop gericht om de twee primaire vragen uit de samenleving te beantwoorden: ‘Help mij als ik in nood ben’ en ‘Vertel mij hoe veilig en gezond te wonen, werken en recreëren’.
Rechtsvorm:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Openbare Orde en Veiligheid
Kansen en ontwikkelingen:	De veiligheidsregio zet zich (extra) in op een aantal specifieke risico's. Belangrijke thema's zijn de 'gebiedsgerichte aanpak natuurbranden', langer veilig thuis (blijven) wonen, risico's die komen kijken bij de energietransitie en maatschappelijke weerbaarheid.
Risico:	Wereldwijde prijsstijgingen van grondstoffen en politieke ontwikkelingen hebben invloed op de begroting van de VNOG. Dit heeft bijvoorbeeld invloed op nieuw aan te

	schaffen materieel, andere uit te voeren taken en personeelskosten. De werkelijke stijging van de prijzen kan de komende jaren hoger uitvallen dan het gehanteerde prijsindexcijfer.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 22.716.712	€ 21.160.000	€ 17.135.000
Vreemd vermogen	€ 30.501.191	€ 67.810.000	€ 86.573.000
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 1.785.000	€ 1.880.000	€ 1.943.000
Realisatie ontvangsten	€ 1.785.000	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Jaarlijkse bijdrage, aandeel 3.35%		

Vitale vakantieparken

Vitale vakantieparken	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ede, Galvanistraat 1, 6716 AE
Portefeuillehouder:	Wethouder dhr. A. Tigchelaar
Ambtelijke accounthouder:	Mevrouw D. van Voorst
Openbaar belang:	Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van de aandelen. De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door de provincie Gelderland en zeven gemeenten Apeldoorn, Barneveld, Ede, Elburg, Epe, Ermelo en Putten (de zogenaamde publieke aandeelhouders).
Doelstelling verbonden partij:	Doel van het programma Vitale Vakantieparken is: een divers en kwalitatief goed aanbod van vakantieparken te realiseren, dat een sterke schakel vormt in het hele toeristisch-recreatieve aanbod van de Veluwe. Op die manier draagt de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken bij aan de gezamenlijke ambitie om van de Veluwe de meest gastvrije vakantiebestemming van Nederland te maken.
Rechtsvorm:	B.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Ondernemen in Ermelo, subprogramma Toerisme en Recreatie.
Kansen en ontwikkelingen:	In een nieuwe samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat de deelnemende gemeenten de organisatiekosten voor de OMVV gaan betalen. Voor Ermelo is dit bedrag €16.000. Hier is reeds dekking voor. Daarnaast zijn enkele andere wijzigingen doorgevoerd (statuten/investeringsreglement) over onder meer het uittreden en voorwaarden voor financiering door de OMVV.
Risico:	Het financiële risico is geschat op € 77.300 voor de gemeente Ermelo. Als aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij loopt de gemeente het risico om een bijdrage te moeten leveren aan een financieel tekort van de ontwikkelingsmaatschappij. Een reële schatting hierbij is dat er uitgegaan wordt van

	een tekort van 25% van de 4 miljoen. Deze € 1 miljoen dient door alle aandeelhouders betaald te worden. Ermelo is voor 7,73% aandeelhouder. Dit betekent dat Ermelo in het ergste geval € 77.300 dient te betalen. Dit bedrag wordt opgenomen in het financiële risicoprofiel van de gemeente om zodoende bij de bepaling van het weerstandsvermogen ook rekening te houden met deze gebeurtenis.		
Financiële informatie			
Boekjaar:	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	€ 0	n.n.b.	n.n.b.
Realisatie ontvangsten	€ 0	n.n.b.	n.n.b.
Belang	3.115 aandelen; nominale waarde € 1 per stuk		

Vitens

Vitens	
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Zwolle, Oude Veerweg 1, 8019 BE
Portefeuillehouder:	Burgemeester P.J.T. van Daalen
Ambtelijke accounthouder:	De heer J. Maarsingh
Openbaar belang:	De aandelen van Vitens worden gehouden door gemeenten en provincies (de zogenaamde publieke aandeelhouders) in haar verzorgingsgebied. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de openbare drinkwater voorziening is de gemeente gedeeltelijk in het bezit van aandelen.
Doelstelling verbonden partij:	Invloed op de dienstverlening en tarieven. Rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging .
Rechtsvorm:	N.V.
Beleidsinformatie	
Aan welk programma draagt de verbonden partij bij?	Programma Samen Werken voor Ermelo, subprogramma Bestuur en Organisatie
Kansen en ontwikkelingen:	Algemeen: In de drinkwatersector in het algemeen en bij Vitens in het bijzonder blijven de leveringszekerheid, kwaliteit en betaalbaarheid van drinkwater onder druk staan. Dit kent verschillende oorzaken. Variërend van droogte door klimaatverandering, het toegenomen watergebruik en de benodigde investeringen in het netwerk. Maakbaarheid en financierbaarheid van de benodigde investeringen zijn belangrijke uitdagingen. Ontwikkelingen: • Vitens heeft herhaaldelijk gepleit voor een tijdelijke verhoging van de gewogen vermogenskostenvoet (WACC) om meer investeringsruimte te creëren. In reactie op deze zorgen heeft het ministerie van infrastructuur en Waterstaat in oktober 2024 aangekondigd de WACC voor de periode 2025-2027 vast te stellen op 4,32%. Dit is aanzienlijk hoger dan de

	voorgaande 2,95% en biedt Vitens tijdelijk extra financieringsruimte voor investeringen. • De komende jaren (2025-2029) investeert Vitens in de uitbreiding van productielocaties en transportleidingen, evenals modernisering van digitale infrastructuur en verduurzaming van installaties.		
Risico:	De financiële gezondheid van Vitens staat als gevolg van de investeringsopgave onder druk waardoor er al langere tijd geen dividend wordt uitgekeerd.		
Financiële informatie			
Boekjaar;	Jaarstukken 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Eigen vermogen	€ 713.600.000	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€ 1.684.800.000	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	€ 35.900.000	n.n.b.	n.n.b.
Begrote ontvangsten	-	-	-
Realisatie ontvangsten	€ 0	n.n.b.	n.n.b.
Belang	Gemeente Ermelo heeft momenteel een aandelenbezit in Vitens N.V. van 24.035 aandelen. Dit komt neer op een belang van 0,416%.		

Paragraaf Grondbeleid

Algemene informatie

Onder de paragraaf Grondbeleid vallen de ontwikkeling en het beheer van diverse complexen binnen de grondexploitatie, grond- en opstallenbeheer en vastgoedinformatie.

Doelstellingen

Actieve/passieve grondpolitiek

Op basis van de Nota grondbeleid 2024, door uw raad bekrachtigd op 10 juli 2024, hanteert Ermelo de volgende uitgangspunten ten aanzien van het realiseren van ontwikkellocaties en -projecten benoemd in de Structuurvisie:

Streven naar actief grondbeleid, als:

- Zich kansen voordoen om een locatie te verwerven die geschikt is voor sociale koop- of huurwoningen.
- Zich kansen voordoen om een strategische positie te verwerven in een gebied voor de langere termijn een ruimtelijke herstructurering te voorzien is.
- Een positieve impuls kan worden gegeven aan de gewenste ruimtelijke herstructurering van een gebied.
- De beoogde ruimtelijke ontwikkeling daarom vraagt.

In beginsel kiest de gemeente voor facilitair grondbeleid als:

- De grondexploitatie van een locatie als risicovol moet worden aangemerkt.
- De ontwikkeling niet door de gemeente behoeft te worden geïnitieerd en qua regie kan worden volstaan met het stellen van locatie-eisen.

Omgevingsvisie Ermelo

De Omgevingsvisievisie van de gemeente Ermelo gaat uit van een voornamelijk ondersteunende rol van de gemeente. Voor veel opgaven zal de gemeente niet de initiatiefnemer of de ontwikkelende partij zijn. De gemeente voert in eerste aanleg geen actief grondbeleid en wil juist bedrijven, burgers en organisaties ruimte geven om initiatieven te ontplooien.

Grondbeheer en vastgoedinformatie

Gronden en opstallen bestemd voor de openbare dienst en/of van niet strategisch belang voor ontwikkellocaties worden gerekend tot de algemene dienst. Dergelijke grond wordt zo mogelijk marktconform in particulier eigendom overgedragen, wanneer deze niet benodigd is voor de inrichting van een wijk of straat en ook om andere redenen niet in gemeentelijk bezit dient te blijven.
Gronden en opstallen van strategisch belang voor ontwikkellocaties worden geactiveerd als "Materiële vaste activa" en te zijner tijd bij raadsbesluit, inhoudende de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatieopzet, ondergebracht in een grondexploitatiecomplex.

Relatie met het raadsprogramma Samen Wonen in Ermelo

Grondaankopen worden gedaan ten behoeve van de aanleg, reconstructie en herinrichting van wegen, aanleg van fietspaden en parkeren. Daarnaast zijn/worden er grondaankopen en -verkopen gedaan ten behoeve van de ontwikkellocaties.
Indien de gemeente zelf een grondpositie heeft, wordt een ontwikkelvisie opgesteld en de haalbaarheid van een nieuwe ontwikkeling onderzocht. Bij door derden te ontwikkelen locaties treedt de gemeente faciliterend en voorwaarden stellend op.

Prestaties

Te leveren prestaties 2026

Actieve grondpolitiek

Minimaal jaarlijks worden de exploitatieopzetten van de in uitvoering genomen complexen geactualiseerd. De eerstvolgende actualisatie van de exploitatieopzetten staat gepland voor begin 2026. Mede door het aangescherpte toezicht door de accountant bij de controle van de jaarstukken en de provincie zal de actualisatie zo veel mogelijk aansluiten op het opstellingstraject van de jaarstukken.

Wat heeft het gekost

De activiteiten binnen de grondexploitatie hebben een bedrijfsmatig karakter. De grondexploitatie dient daarom over het geheel genomen tenminste kostendekkend te zijn. Uitgangspunt is dat complexen minimaal budgettair neutraal zijn. Indien dit niet mogelijk is, wordt een verliesgevend complex gedekt door (een) winstgevend(e) complex(en). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de reserve Grondexploitatie.
Onderstaand worden enkele belangrijke financiële aspecten aangaande grondexploitatie aangegeven.

Actieve grondpolitiek

Kosten en opbrengsten worden middels exploitatieopzetten per complex in beeld gebracht. Voor de toe te rekenen kosten wordt aangesloten op de kostentoerekening uit de landelijke de 'Notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken 2023'. Naast kosten derden zijn met de betreffende projecten ook personele en financieringskosten gemoeid. De personele lasten worden op basis van te verwachten urenbestedingen toegerekend aan de betreffende complexen. Op begrotingsbasis komt dit in 2026 overeen met 0,3 fte.

Reserves Grondexploitatie

De reserves Grondexploitatie bepalen in belangrijke mate het directe weerstandsvermogen van de grondexploitatie. De reserve Grondexploitatie, die voornamelijk moet dienen als werkkapitaal voor

strategische en anticiperende grondverwerving.

Parameters gemeentelijke grondexploitaties
De percentages kostenstijging, opbrengststijging woningbouw en opbrengststijging bedrijfsterrein worden bij de herziening van de exploitatie-opzetten bepaald. Als basis daarvoor wordt gebruik gemaakt van Metafoor Outlook Grondexploitaties. Metafoor Outlook Grondexploitaties wordt jaarlijks in december gepubliceerd en biedt handvatten bij het inschatten van de kosten- en opbrengstenparameters van grondexploitaties. In Outlook Grondexploitaties zijn de meest recente jaarcijfers, prognoses en de visie voor de komende jaren gebundeld.

Exploitatiesaldo gemeentelijke grondexploitaties

Complex	Laatst vastgestelde exploitatieopzet	Verwacht exploitatiesaldo 01-01-2027 (op eindwaarde)	Getroffen voorziening	Bijstelling exploitatieopzet verwacht
Het Trefpunt	12 februari 2025	€ 14.422.000	n.v.t.	eind 2025
Veldzicht Noord 4e fase	12 februari 2025	€ 632.000	n.v.t.	eind 2025

Winstnemingen
Voor de complexen "Het Trefpunt" en "Veldzicht Noord 4e fase" is in de exploitatieopzetten een winstneming geraamd.

Complex	Gerealiseerde winst t.m. 2024	Nog te realiseren winst	Totaal
Het Trefpunt	€ 14.225.000	€ 197.000	€ 14.422.000
Veldzicht Noord 4e fase	€ 314.000	€ 318.000	€ 632.000
Totaal	€ 14.539.000	€ 515.000	€ 15.054.000

De nog te realiseren winstnemingen staan gepland voor de periode van 2025 en 2026. Bij het opstellen van de jaarstukken wordt jaarlijks de winstneming bepaald. De winstnemingen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie.

Risicomanagement
Bij risico's moet gedacht worden aan risico's van algemene aard en specifieke projectgebonden risico's. De kwantificering van de risico's vindt ten minste één maal per jaar plaats (bij de jaarstukken) of zo nodig tussentijds (bij de voor-/najaarsrapportages).

Risico's van algemene aard
De categorie van algemene aard laat zich vertalen in economische risico's zoals de marktsituatie voor woningbouw en bedrijventerreinen en renteontwikkelingen. Vooral complexen met een lange looptijd kunnen deze risico's in zich hebben. De onzekere situatie op economisch gebied van de afgelopen jaren door de schuldencrisis van Europese landen en de onrust op de financiële markten ligt weliswaar achter ons, maar mondiale politieke ontwikkelingen kunnen van grote invloed zijn op tal van terreinen. Het is denkbaar dat de percentages voor opbrengsten- en kostenstijging behoedzamer moeten worden ingezet, hetgeen zijn invloed heeft op exploitatieresultaten.

Specifieke projectgebonden risico's
Bij specifieke projectgebonden risico's gaat het om bodemsaneringen (bijvoorbeeld asbest),

(bestemmingsplan) procedures en dergelijke, maar ook om risico's verbonden aan inhoudelijke posities die belanghebbenden bij een project innemen. Deze risico's worden bij de opstelling/herziening van de exploitatieopzetten per project zo goed mogelijk ingeschat en financieel vertaald. Dit neemt niet weg dat altijd een bepaald risico blijft bestaan. De eventueel aan de orde zijnde risico's zijn in de Notitie bijstelling grondexploitaties 2025 per project kwalitatief beschreven.

Weerstandsvermogen grondexploitatie
De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie bestaat uit de reserves Grondexploitatie en de nog te realiseren winstnemingen van de complexen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase.

Onderverdeling weerstandscapaciteit	Weerstandscapaciteit
Geraamde winstneming Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase	€ 515.000
Reserves Grondexploitatie (Bestemmingsreserve Grondexploitatie	€ 6.110.275
Totale weerstandscapaciteit naar peil 1 januari 2025	€ 6.625.275

Er is op het moment geen sprake van concrete financiële risico's in de lopende complexen. Hierdoor bedraagt de hiervoor benodigde weerstandscapaciteit in feite € 0. Dit leidt tot de conclusie dat de weerstandscapaciteit van de grondexploitatie uitstekend is.

Actualiteit exploitatieopzetten
Als onderdeel van het beheersbaar houden van risico's worden de exploitatieopzetten jaarlijks herzien. Bij deze actualisatie wordt zo veel mogelijk aangesloten op het opstellingstraject van de jaarstukken. Als er aanleiding voor is, vindt daarnaast tussentijdse herziening van de exploitatieopzetten plaats.

Paragraaf Opvang Ontheemden Oekraïne

Inleiding
Begin 2022 werd de wereld opgeschrikt door de inval van Rusland in Oekraïne met miljoenen ontheemden als gevolg. Ook in Nederland werd voor ontheemden een veilige plek gezocht en gevonden. Samen met de maatschappelijk partners (Diaconaal Platform en Welzijn Ermelo) heeft Ermelo laten zien dat ook binnen Ermelo ontheemden welkom zijn. Vanuit het Diaconaal Platform waren vrijwilligers actief in het begeleiden en wegwijs worden van de Oekraïners in Ermelo en door Welzijn Ermelo werd door twee casemanagers alle zorgvragen in beeld gebracht en waar mogelijk doorgeleid naar adequate zorg. De gemeente Ermelo heeft 177 gemeentelijke opvangplekken (GOO) in 2024 verzorgd voor ontheemde Oekraïners.

Overzicht financiële effecten opvang ontheemden Oekraïne
De gemeente Ermelo heeft met ingang van juni 2025 er 15 nieuwe chalets bij die geschikt zijn voor 4 personen. Hierdoor komt het totaal aan gerealiseerde gemeentelijke opvangplekken (GOO) neer op 196. Daarvan is het merendeel (**190 Oekraïners**) gehuisvest aan de Buitenbrinkweg 14 (voormalig recreatieterrein Doppenberg). Naast deze locatie beschikte Ermelo ook over de bedrijfswoning van het recreatieterrein Doppenberg aan de Horster-Zoomweg 12 (**6 Oekraïners**), het voormalige zorggebouw “In de Luwte” aan de Hamburgerweg 161 (**13 Oekraïners**). De gemeentelijke opvanglocatie aan de Ds Medenbachweg is per 1 juli 2025 beëindigd en de bewoners zijn ondergebracht in de nieuwe chalets aan de Buitenbrinkweg 14.
Met ingang van 1 januari 2025 zijn de ontheemde Oekraïners die inkomsten uit arbeid krijgen en gehuisvest zijn in een GOO verplicht om een bijdrage te betalen aan de gemeente voor de gemaakte kosten.
De vergoeding die wij vanuit het Rijk hebben ontvangen is gebaseerd op het normbedrag van € 61 maal het aantal gerealiseerde opvangplekken/bedden. Het normbedrag is onder andere bestemd voor de kosten voor

huur van de opvanglocaties, leefgelden, inzet ambtelijke personele ondersteuning en uitvoeringskosten binnen Meerinzicht.

Paragraaf Wet Open Overheid (WOO)

Algemene informatie

Inleiding

De Wet open overheid (hierna: 'Woo') is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het doel van de wet is het bevorderen van openbaarheid en transparantie: overheidsorganisaties moeten, uit zichzelf of als iemand daarom vraagt, informatie openbaar maken over wat zij doen en waarom. Op die manier is het voor iedereen mogelijk om de overheid te controleren. Openbaarheid van overheidsinformatie is belangrijk voor de democratie en het vertrouwen tussen de samenleving en de overheid.

De Woo stelt drie belangrijke verplichtingen aan overheidsorganisaties: een actieve openbaarmakingsplicht, een passieve openbaarmakingsplicht en een informatiehuishoudingsplicht.

Actieve openbaarmaking

De actieve openbaarmakingsverplichting houdt in dat overheidsorganisaties verplicht zijn om actief informatie openbaar te maken. Deze verplichting geldt in het bijzonder voor 17 informatiecategorieën die in de Woo worden genoemd. De invoering van deze verplichting gebeurt gefaseerd in vier tranches. Door de gefaseerde invoering kunnen overheidsorganisaties geleidelijk voldoen aan de actieve openbaarmakingsverplichting.

De eerste tranche van informatiecategorieën is op 1 november 2024 in werking getreden. De EHZM-organisaties (de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en de gemeenschappelijke regeling Meerinzicht) voldoen hieraan. De ingangsdata van de overige tranches zijn nog niet vastgesteld.

Aanvankelijk zou voor het publiceren van de informatie uit de informatiecategorieën het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) worden gebruikt. In 2022 is deze centrale infrastructuur stopgezet, en is er in 2023 een verwijsindex (de 'Woo-index') gelanceerd. De Woo-index is niet een centraal publicatieplatform, maar maakt het mogelijk dat informatie voor iedereen centraal doorzoekbaar is. De EHZM-organisaties zijn aangesloten op de Woo-index.

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmakingsverplichting houdt in dat overheidsorganisaties informatie openbaar moeten maken op verzoek. Op grond van de Woo kan iedereen aan een overheidsorganisatie vragen om publieke informatie openbaar te maken. Daarbij is het uitgangspunt dat informatie openbaar is, tenzij er een reden is waarom dat niet kan.

Hoewel sinds 2023 het aantal verzoeken om openbaarmaking binnen EHZM niet significant is toegenomen, is er in medio 2025 een stijging op te merken. Verder valt het op dat verzoeken steeds vaker omvangrijk en/of complex zijn, en vaker betrekking hebben op maatschappelijke of ruimtelijke ontwikkelingen en projecten. De Woo-coördinator van Meerinzicht coördineert de verzoeken binnen EHZM en adviseert de organisaties over de afhandeling van de verzoeken.

Informatiehuishouding

De informatiehuishoudingsplicht houdt in dat overheidsorganisaties verplicht zijn om maatregelen te treffen zodat overheidsinformatie goed te vinden en toegankelijk is. Een goede informatiehuishouding is van belang voor de uitvoering van de actieve en passieve openbaarmakingsverplichting.

Het verbeteren van de informatiehuishouding vraagt om een structurele aanpak. Binnen EHZM wordt daarom vanuit de Informatievisie en het Informatiebeleid sturing gegeven aan het verbeteren van de informatiehuishouding.

Paragraaf Subsidies

Algemene informatie

De subsidieplafonds 2026 bedragen:

Subsidieregeling	Subsidieplafond 2026
Subsidieregeling onderhoud en restauratie gemeentelijke monumenten Ermelo 2023 (geldend van 01-01-2023)	€ 23.000
Subsidieregeling Erfbeplanting Ermelo 2020 (geldend van 01-06-2020)	€ 2.000
Subsidieregeling Onderhoud waardevolle bomen Ermelo (geldend van 22-03-2024)	€ 6.000
Subsidieregeling Natuur- en milieuadvisering Ermelo 2022 (geldend van 07-12-2021)	€ 1.600
Subsidieregeling klimaat adaptatie maatregelen Ermelo 2021 (geldend van 15-04-2021)	€ 30.000
Subsidieregeling Sociaal Domein Ermelo 2022 (geldend van 01-01-2022), Kansrijk opgroeien	€ 886.000
Subsidieregeling Sociaal Domein Ermelo 2022 (geldend van 01-01-2022), Op weg naar samenredzaamheid	€ 696.000
Subsidieregeling Sociaal Domein Ermelo 2022 (geldend van 01-01-2022), (langer) Zelfstandig thuis	€ 114.000
Subsidieregeling gemeenschappelijk gebruik van Wmo-maatwerkvoorzieningen Ermelo 2022 (geldend van 12-04-2022)	€ 27.000
Subsidieregeling Sport Ermelo 2023 (geldend van 01-10-2022), Onderhoud wedstrijd en trainingsvelden, huur en erfpacht van de ondergrond en parkeerterrein	€ 50.000
Subsidieregeling Sport Ermelo 2023 (geldend van 01-10-2022), Participatie mensen met een beperking	€ 6.000
Subsidieregeling Cultuur Ermelo 2023 (geldend van 01-10-2022), Culturele projecten	€ 47.000
Subsidieregeling Cultuur Ermelo 2023 (geldend van 01-10-2022), Jaarlijkse subsidie voor culturele organisaties	€ 1.282.000

Begrotingssubsidies (Awb artikel 4:23 lid 3 c):

- Stichting Jeugd Noord Veluwe € 1.917.000
- Stichting Welzijn Ermelo € 2.081.000
- Toeristisch Evenementen Buro Ermelo € 90.000
- Stichting Centrummanagement Ermelo € 52.000
- Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen Veluwe € 40.000

Financiële begroting 2026-2029

Budgettaire uitkomst

Budgettaire uitkomst

Overzicht financieel perspectief

Uitgangspunt is de Meerjarenbegroting 2025-2028 tot en met de Voorjaarsrapportage 2025 (de raad van juli).

Het financieel perspectief ziet er bij de Meerjarenbegroting 2026-2029 als volgt uit:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Meerjarenbegroting 2026-2029			
	2026	2027	2028	2029
Saldo Meerjarenbegroting 2025-2028, na Voorjaarsrapportage 2025	-3.653	-2.376	-3.045	-4.633
Mutaties Kadernota 2026 ombuigingen	1.791	2.660	3.735	4.191
Mutaties Kadernota 2026 overig	-1.736	-2.365	-2.397	-2.460
Genomen raadsbesluiten	-717	-800	-787	-809
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	4.784	4.267	2.731	4.432
Financieel perspectief Meerjarenbegroting 2026-2029	469	1.386	237	721

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Bedragen (x 1.000)		Rekening 2024	Begroting 2025 (na wijzigingen)	Meerjarenbegroting 2026-2029			
				2026	2027	2028	2029
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	-9.077	-8.067	-8.370	-8.357	-8.402	-8.413
	baten	840	656	609	574	573	573
	saldo	-8.237	-7.411	-7.761	-7.783	-7.829	-7.840
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	-53.281	-56.455	-56.752	-56.019	-55.420	-55.667
	baten	16.420	10.337	11.316	11.620	11.621	11.621
	saldo	-36.861	-46.118	-45.436	-44.399	-43.799	-44.046
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	-21.436	-29.680	-23.202	-22.026	-21.848	-21.980
	baten	10.633	13.689	9.790	9.743	9.801	9.928
	saldo	-10.803	-15.991	-13.412	-12.283	-12.047	-12.052
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	-1.183	-1.732	-1.212	-1.366	-1.409	-1.391
	baten	692	136	140	167	171	171
	saldo	-491	-1.596	-1.072	-1.199	-1.238	-1.220
Subtotaal programma´s	lasten	-84.977	-95.934	-89.536	-87.768	-87.079	-87.451
	baten	28.585	24.818	21.855	22.104	22.166	22.293
	saldo	-56.392	-71.116	-67.681	-65.664	-64.913	-65.158
Algemene Dekkingsmiddelen:							
- Lokale heffingen, waarvan	lasten	-422	-428	-441	-441	-441	-441
de besteding niet gebonden is	baten	13.607	14.357	14.795	14.795	14.795	14.795
	saldo	13.185	13.929	14.354	14.354	14.354	14.354
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0	0	0
	baten	62.000	62.781	65.490	67.556	68.855	71.572
	saldo	62.000	62.781	65.490	67.556	68.855	71.572
- Dividend	lasten	-7	-7	-7	-7	-7	-7
	baten	615	423	423	423	423	423
	saldo	608	416	416	416	416	416
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	-999	-996	-902	-927	-1.532	-1.407
	baten	1.220	942	797	811	842	920
	saldo	221	-54	-105	-116	-690	-487
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	3	-307	-1.178	-3.963	-6.778	-9.264
	baten	968	1.209	1.109	1.109	1.109	1.109
	saldo	971	902	-69	-2.854	-5.669	-8.155
Overhead	lasten	-14.133	-15.465	-14.504	-13.119	-12.963	-13.045
	baten	1.012	258	299	257	253	253
	saldo	-13.121	-15.207	-14.205	-12.862	-12.710	-12.792
Vennootschapsbelasting	lasten	-20	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0	0
	saldo	-20	0	0	0	0	0
Onvoorzien	lasten	0	-27	-1	-1	-1	-1
	baten	0	0	0	0	0	0
	saldo	0	-27	-1	-1	-1	-1
Subtotaal Algemene Dekkingsmiddelen	lasten	-15.578	-17.230	-17.033	-18.458	-21.722	-24.165
	baten	79.422	79.970	82.913	84.951	86.277	89.072

Bedragen (x 1.000)		Rekening	Begroting 2025	Meerjarenbegroting 2026-2029			
	saldo	63.844	62.740	65.880	66.493	64.555	64.907
Totaal saldo van baten en lasten	lasten	-100.555	-113.164	-106.569	-106.226	-108.801	-111.616
	baten	108.007	104.788	104.768	107.055	108.443	111.365
	saldo	7.452	-8.376	-1.801	829	-358	-251
Mutaties reserves:							
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	-7.782	-2.633	-1.243	-13	-41	0
	baten	7.992	9.243	3.176	377	139	156
	saldo	210	6.610	1.933	364	98	156
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	-4.498	-1.070	-1.085	-1.085	-1.085	-1.085
	baten	6.645	1.164	1.050	856	909	1.214
	saldo	2.147	94	-35	-229	-176	129
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	-8.685	-535	-322	-230	-125	-125
	baten	751	1.850	694	652	798	812
	saldo	-7.934	1.315	372	422	673	687
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	0	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	lasten	-20.965	-4.238	-2.650	-1.328	-1.251	-1.210
	baten	15.388	12.257	4.920	1.885	1.846	2.182
	saldo	-5.577	8.019	2.270	557	595	972
Resultaat	**Saldo**	**1.875 V**	**-357 N**	**469 V**	**1.386 V**	**237 V**	**721 V**

Detailoverzicht incidentele lasten en baten

In dit overzicht worden de incidentele baten en lasten weergegeven waaruit de structurele begrotingssaldo wordt afgeleid.

Dit saldo geeft inzicht in de mate waarin de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Volgens de Gemeentewet ziet de gemeenteraad erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan worden afgeweken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Met het begrip 'structureel evenwicht' wordt bedoeld dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De term 'reëel' heeft betrekking op de mate van realiteit van de meerjarenramingen.

Door de provincies is in september 2021 een nieuwe handreiking beschikbaar gesteld voor het maken van een onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten. Het gaat hier niet om nieuwe regelgeving maar om een verduidelijking van de bestaande regelgeving. Op basis van deze handreiking en het nog stringenter toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel is ten opzichte van eerdere jaren een groter deel van de lasten als structureel aangemerkt.

Incidentele lasten en baten		Meerjarenbegroting 2026-2029			
(bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029
Incidentele lasten en baten	lasten	-2.173	-232	0	0
	baten	2.173	232	0	0
	saldo	0	0	0	0
Stelpost Incidenteel onvoorzien	lasten	-1	-1	-1	-1
	baten	0	0	0	0
	saldo	-1	-1	-1	-1
Totaal Incidentele lasten en baten	saldo	-1	-1	-1	-1
Structurele lasten en baten	lasten	-106.085	-107.321	-110.051	-112.825
	baten	106.555	108.708	110.289	113.547
Totaal Structurele lasten en baten	saldo	470	1.387	238	722
Meerjarenbegroting 2026 - 2029 totaal	lasten	-108.259	-107.554	-110.052	-112.826
	baten	108.728	108.940	110.289	113.547
Totaal Meerjarenbegroting 2026 - 2029	saldo	469	1.386	237	721

Incidentele lasten (x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Samen Werken	Functie toezichthouder evenementen	9.000			
Samen Werken	Inzet jr. adviseur Natuur en milieu	53.000			
Samen Werken	Tijdelijke Formatie Toerisme & Recreatie	60.000			
Samen Leven	Motie 3 - Extra investering laaggeletterdheid	50.000			
Samen Leven	KDN25 Extr. Tijd. Inzet minimareg.	29.000			
Samen Leven	Oko	30.000			
Samen Leven	Buurtgezinnen	50.000			
Samen Leven	Ondersteuning huisarts	91.000			
Samen Leven	De Bibliotheek op school	7.000	25.000		
Samen Leven	Bestaanszekerheid kledingbank	4.000	2.000		
Samen Leven	Budget overh. Maatwerkwoningen	377.000			
Samen Wonen	Wijk vd Toekomst	58.000			
Samen Wonen	Raamovereenkomst stedenbouw en stikstof	25.000			
Samen Wonen	Onderzoek knelpunten looproutes	20.000			
Samen Wonen	Gebiedsvisie Buitengebied Oost	100.000	100.000		
Samen Wonen	Gebiedsvisie Geus	150.000			
Samen Wonen	Visie Duurzaamheid	197.000	105.000		
Samen Wonen	TFIN 2025-4 Uitbreiding cap. Begraafplts	100.000			
Samen Wonen	Beheer fontein Markt	3.000			
Samen Wonen	Budget overh woonwagenstandpl	30.000			
Samen Wonen	Budet overh. Grschl woningbou. 2026	240.000			
Samen Wonen	Motie 7 - Verlaging woonlasten	450.000			
Samen Ondernemen	Budet overh. Visie Strokel	40.000			
Totaal		2.173.000,00	232.000	0	0

Incidentele baten (x € 1.000)					
Programma	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Samen Werken	Algemene reserve	793.000	205.000		
Samen Werken	Reserve Egalisatie meerjarenbegroting	694.000	2.000		
Samen Werken	Reserve Duurzaamheid	58.000			
Samen Werken	Reserve Transitie Sociaal Domein	178.000	25.000		
Samen Werken	Reserve Uitvoering moties	450.000			
Totaal		2.173.000,00	232.000	0	0

Financieel kengetal: Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reëel evenwicht van de begroting wordt thans al onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Hoe positiever (hoger) het percentage, hoe groter de structurele exploitatieruimte is.

Kengetal	2026	2027	2028	2029
Structurele exploitatieruimte	1%	2%	1%	1%

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma Samen Werken voor Ermelo

Programma Samen Werken in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo Meerjarenbegroting 2025-2028, na Voorjaarsrapportage 2025	54.133	53.226	52.334	51.659
Mutaties Kadernota 2026 ombuigingen	402	983	1.487	1.892
Mutaties Kadernota 2026 overig (o.a. aanmeldingen MIZ)	260	-325	-262	-278
Genomen raadsbesluiten	-717	-800	-787	-809
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	6.311	6.183	4.549	5.575
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029	60.389	59.267	57.321	58.039

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting / Herkomst
Subprogramma Bestuur en Organisatie					
Doorbelasting van de personeelslasten	-129	-114	-139	-144	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	9	-3	-3	-5	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Raad	-39	-39	-39	-39	Salarisbegroting 2026 - De vergoedingen aan raadsleden zijn per 1 januari 2025 omgehoog gegaan met 7,3%.
College van B&W	-41	-41	-41	-41	Bij de salarisbegroting 2025 is destijds geen stelpost opgenomen voor de CAO-stijgingen per 1 juli 2024. Dit leidt tot een effect in de salarisbegroting 2026.
Huishouding en representatie bestuur	-10	-10	-10	-10	Het representatiebudget is verhoogd om beter aan te sluiten op de realisatie.
Bedrijfsvoering + FGI					
MJOP HvE	-2	10	-3	-1	Actualisatie MJOP Huis van Ermelo
MJOP Brandweerkazerne	102	169	169	169	De bijdrage uit de Kadernota 2024 is gezien het geactualiseerde MJOP en de eerder opgenomen duurzaamheidskredieten niet langer nodig.
Bijdrage MIZ	588	289	289	289	Vooruitlopend op de behandeling van de eerste berap 2025 van MIZ in de raad, zijn de financiële effecten voor de jaren 2026-2029 al verwerkt in deze begroting. In de Meerjarenbegroting 2026-2029 van MIZ wordt namelijk nog gerekend met de verwachte CAO-index van 5,8% (2025) en 3,8% (2026). De vastgestelde CAO-index pakt aanzienlijk gunstiger uit.
Centrale personeelsbudgetten					
Generatiepact	-89	-89	-89	-89	Meerjarig effect van de technische correctie bij de Voorjaarsrapportage 2025.
Verplichtingen aan voormalig personeel	-61	-19	-15	-15	De verplichtingen aan voormalig personeel zijn gelijk aan de onttrekkingen uit de personeelsvoorzieningen.
Onttrekkingen personeelsvoorzieningen	61	19	15	15	Actualisatie onttrekkingen personeelsvoorzieningen WW, WGA en RVU.
Doorbelasting overhead	852	848	855	856	Betreft de doorberekende (personeels)kosten die zijn toegerekend aan het taakveld overhead.
Overige mutaties subprogramma	4	4	13	13	
Totaal subprogramma Bestuur en Organisatie	**1.245**	**1.024**	**1.002**	**998**	
Subprogramma Financiën					
Doorbelasting van de personeelslasten	-13	-13	-13	-13	Doorberekende personeelskosten
Toegerekende rente	30	30	30	30	Verschil tussen de intern doorberekende rentelasten en -baten op basis van de renteomslagmethode bij deze begroting en de vorige Meerjarenbegroting 2025-2028.
Bespaarde rente	-202	-94	-20	94	
Rentelasten	195	460	239	560	Op basis van de liquiditeitsplanning bepaalt de gemeente

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting / Herkomst
Rentebaten	36	-59	-80	-88	welke kasgeldleningen de komende jaren nodig zijn voor de financiering van investeringen. In de begroting worden zowel de rentelasten op deze leningen als eventuele rente inkomsten verwerkt. De geconstateerde verschillen zien toe op de actualisatie van deze rentelasten en -inkomsten.
Inkomsten OZB	310	310	310	310	De belastinginkomsten zijn gecorrigeerd voor inflatie (2,75%).
Inkomsten Toeristenbelasting	22	22	22	22	De belastinginkomsten zijn gecorrigeerd voor inflatie (2,75%).
Inkomsten Watertoeristenbelasting	20	20	20	20	Het verschil wordt verklaard door de invoering van de Watertoeristenbelasting per 2026. De Belastingverordeningen 2026 worden later dit jaar behandeld in de raad.
Inkomsten Forensenbelasting	87	87	87	87	In lijn met de uitkomsten vanuit het adviesrapport worden de belastinginkomsten eenmalig verhoogd met 2,5% en vervolgens gecorrigeerd voor inflatie met 2,75%.
Taakstelling Toeristen- en Forensenbelasting	-352	-352	-352	-352	Het resterende deel van de taakstelling Toeristen- en Forensenbelasting (Kadernota 2024) is conform het adviesrapport verwerkt en ingevuld in deze begroting.
Algemene uitkering gemeentefonds	4.208	4.250	3.254	4.071	Bruto effect tussen de Decembercirculaire 2024 en Meicirculaire 2025.
Ontwikkeling uitkeringsbasis				-404	Meicirculaire 2025: Technische correctie op de Meicirculaire 2024.
Bijstelling raming afrekening BCF	-315	-315	-315	-315	Meicirculaire 2025: Vanuit het Rijk wordt geadviseerd om de raming te baseren op de meest recente gerealiseerde ruimte onder het plafond BCF. Voor de Begroting 2026 en de Meerjarenraming 2027-2029 is dit de realisatie 2024. Gemeente Ermelo volgt dit advies en heeft de te verwachten inkomsten naar beneden bijgesteld.
Eigen bijdrage Jeugdzorg			322	333	Meicirculaire 2025: Vanaf 2028 wordt een eigen bijdrage ingevoerd voor Jeugdzorg. Dit levert landelijk jaarlijks naar verwachting € 260 miljoen op. Hiermee wordt het gemeentefonds verlaagd en gemeenten gaan deze eigen bijdrage heffen.
Sturen trajectduur Jeugdzorg			84	87	Meicirculaire 2025: Het Rijk en gemeenten gaan met de sector afspraken maken over hoe we beter kunnen sturen op trajectduur. Deze maatregel moet landelijk jaarlijks € 68 miljoen aan uitgaven besparen vanaf 2028.
Hervormingsagenda Jeugd	-332	-247	-292	-292	Meicirculaire 2025: Voor 2025-2027 heeft de commissie van Ark geadviseerd om de besparingen op jeugdzorg te schrappen. Dit advies heeft het kabinet overgenomen.
Stelposten	1.378	991	962	835	De stelposten volume- en nominale ontwikkelingen zijn ingezet ter dekking van loon-, prijs- en volumestijgingen.
Stelpost Nieuwe gemeentewerf			-500	-500	Middels deze stelpost houdt de gemeente al rekening met de te verwachten uitgaven voor de nieuwe gemeentewerf.
Afboeken taakstelling subsidieinkomsten werven	-100	-100	-100	-100	Deze taakstelling is ingesteld bij de Kadernota 2024 en wordt nu om administratieve redenen afgeboekt. We zetten uiteraard volop in op subsidieverwerving, maar subsidies zijn incidenteel van aard en hebben in principe betrekking op nog niet geraamde uitgaven. Ze zijn daarmee ongeschikt om structureel te ramen als dekking.

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting / Herkomst
Bestemmingsreserves					
BR Nieuwbouw Sportcentrum Calluna	16	16	16	16	Voor het afsluiten van het project Sportcentrum Zanderij is eerder dit jaar een krediet beschikbaar gesteld waarvan de afschrijvingslasten gedekt worden uit de bestemmingsreserve.
BR Onderwijshuisvesting		93	-179	132	Betreft actualisatie kapitaallasten IHP
Overige mutaties subprogramma	12		-1	-1	
Totaal subprogramma Financiën	**5.000**	**5.099**	**3.494**	**4.532**	
Subprogramma Openbare Orde en Veiligheid					
Doorbelasting van de personeelslasten	97	101	106	103	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	34	24	12	7	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Veiligheidsregio Brandweer	-66	-66	-66	-66	De Meerjarenbegroting 2026-2029 van de VNOG leidt tot een structurele verhoging van de gemeentelijke bijdrage met € 66.000. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door loon- en prijscompensaties en enkele autonome ontwikkelingen.
Overige mutaties subprogramma	1	1	1	1	Inflatiecorrectie van legesinkomsten behandelen en verstrekken van APV-vergunningen en aanverwante ontheffingen.
Totaal subprogramma Openbare Orde en Veiligheid	**66**	**60**	**53**	**45**	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	**6.311**	**6.183**	**4.549**	**5.575**	

Programma Samen Leven in Ermelo

Programma Samen Leven in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo Meerjarenbegroting 2025-2028, na Voorjaarsrapportage 2025	-44.244	-43.109	-42.794	-43.712
Mutaties Kadernota 2026 ombuigingen	722	1.116	1.361	1.360
Mutaties Kadernota 2026 overig (Interactie)	-330	-330	-330	-330
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	-1.584	-2.076	-2.036	-1.364
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029	-45.436	-44.399	-43.799	-44.046

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting
Subprogramma Kansrijk opgroeien					
Doorbelasting van de personeelslasten	-3	-3	-4	-4	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	117	185	91	736	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Zorgkosten Jeugdwet	-710	-710	-710	-710	Actualisatie op basis van het halfjaarsrapport 2025 van Meerinzicht, waarbij rekening is gehouden met de prijsindexatie (€ 425.000) en de verwachte toegenomen zorgvraag (€ 285.000) in 2026. De volumetoename zien we vooral in de specialistische GGZ.
Dekking zorgkosten	36	38	39	39	In de begroting waren middelen gereserveerd op basis van oude circulaires gemeentefonds. Deze middelen kunnen vrijvallen, aangezien we 100% aansluiten bij de prognose van Meerinzicht.
Subsidies	-78	-78	-78	-78	De subsidiebedragen zijn met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025.
Basismobiliteit - vervoerskosten	-104	-104	-104	-104	De kosten voor vervoer van leerlingen en jeugd zijn met € 17.000 gestegen. Het budget voor gymvervoer is verhoogd met € 87.000 voor de nieuwe situatie (Sportcentrum Zanderij). De gemeente is verantwoordelijk voor een veilig vervoer naar de sportvoorziening en er dient nu een treinspoor te worden overgestoken. Fietsen is hierdoor in principe geen optie.
Gemeenschappelijke regelingen	777	775	779	779	De bijdrage aan de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD-jeugdgezondheid) is geindexeerd. De bijdrage aan Meerinzicht is fors lager vanwege nieuwe cao-afspraken, welke lager uitvallen dan eerder begroot. Daarnaast zijn de kosten om boekhoudtechnische redenen herverdeeld over de verschillende subprogramma's. Zie ook de post 'Gemeenschappelijke regelingen' bij de subprogramma's Bestaanszekerheid & perspectief op (on)betaald werk en Zelfstandig Thuis.
Huuropbrengsten	17	17	17	17	De huuropbrengsten zijn met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025.
Totaal subprogramma Kansrijk opgroeien	**52**	**120**	**30**	**675**	
Subprogramma Op weg naar samenredzaamheid					
Doorbelasting van de personeelslasten	-108	-108	-109	-106	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	252	-268	-8	14	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Subsidies	-95	-92	-82	-82	De subsidiebedragen zijn met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025.
Taakstelling museum		-80	-80	-80	Naar aanleiding van het adviesrapport ‘een duurzame toekomst voor Het Pakhuis’ en de bij de Kadernota 2026 aangenomen raadsmotie kiest het college voor scenario B. Dit betekent dat de

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting
					eerder ingeboekte taakstelling van € 105.000 wordt teruggebracht tot maximaal € 25.000.
Interactie	-382	-382	-382	-382	De exploitatiebijdrage is met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025 (€107.000). Daarnaast moet de exploitatievergoeding verhoogd worden (€ 275.000) voor het meerjarenonderhoudsplan van het nieuwe Sportcentrum Zanderij.
Taakstelling Sport		-300	-300	-300	Het overgrote deel van de gemeentelijke uitgaven aan Sport loopt via de exploitatie van Interactie. In een gezamenlijke taskforce met Interactie werken we momenteel toe naar een gezonde exploitatiebijdrage voor 2026 en verder. Op basis van een eerste inschatting en naar aanleiding van het feit dat de gemeente inmiddels een positiever begrotingssaldo kent, stelt het college de raad voor om de taakstelling op Sport met €300.000 te verlagen naar €400.000. Nadere onderbouwing hiervoor volgt - conform de motie 'Geef sportclubs duidelijkheid' - vóór de vaststelling van deze Meerjarenbegroting 2026-2029. De resterende besparing zal zowel uit lagere uitgaven als hogere tarieven komen. Dit raakt behalve Interactie ook de verenigingen en uiteindelijk alle sportende inwoners. Wij zullen de komende maanden een zorgvuldig proces bewandelen richting betrokkenen en dit meenemen in een integraal raadsvoorstel begin 2026.
Huuropbrengsten	86	86	86	86	De huuropbrengsten zijn met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025.
Gemeenschappelijke regeling	-6	-6	-6	-6	De bijdrage aan het Noord Veluws Archief (NoVA) is geindexeerd.
Wijkgerichte aanpak	0	0	-123	-123	Gemeenten ontvangen tot en met 2027 extra geld om hun dienstverlening aan inwoners in een kwetsbare positie te versterken (POK-)middelen (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag). De begrote middelen voor 2028 en 2029 komen niet langer beschikbaar, wat een negatief effect heeft op het begrotingssaldo.
Overige mutaties	55	55	55	55	Deze kosten zijn om boekhoudtechnische redenen herverdeeld naar een ander subprogramma. Zie ook de post 'Overige mutaties' bij het subprogramma Zelfstandig Thuis.
Totaal subprogramma Samenredzaamheid	**-198**	**-1.095**	**-949**	**-924**	
Subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk					
Doorbelasting van de personeelslasten	-128	-127	-126	-127	Doorberekende personeelskosten
Zorgkosten Participatiewet	-141	-141	-141	-141	Actualisatie op basis van het halfjaarsrapport 2025 van Meerinzicht, waarbij rekening is gehouden met de prijsindexatie (€ 66.000) en de verwachte toegenomen zorgvraag (€ 75.000) in 2026. De volumegroei is het resultaat van extra inspanningen om mensen vanuit de bijstand naar werk te begeleiden. Daarnaast is

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting
					er sprake van een toename in werkzaamheden door het innen van de eigen bijdrage van werkende Oekraïners in de opvanglocaties.
Dekking zorgkosten	7	7	-14	-14	In de begroting waren middelen gereserveerd op basis van oude circulaires gemeentefonds. Deze middelen kunnen vrijvallen, aangezien we 100% aansluiten bij de prognose van Meerinzicht.
Subsidies	-5	-5	-5	-5	De subsidiebedragen zijn met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025.
Gemeenschappelijke regelingen	310	289	280	280	De bijdrage aan Meerinzicht is fors lager vanwege nieuwe cao-afspraken, welke lager uitvallen dan eerder begroot. Daarnaast zijn de kosten om boekhoudtechnische redenen herverdeeld over de verschillende subprogramma's. Zie ook de post 'Gemeenschappelijke regelingen' bij de subprogramma's Kansrijk opgroeien en Zelfstandig Thuis.
Meicirculaire 2025	-265	-250	-236	-233	De bijdrage aan de Inclusief Groep in het kader van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) is geactualiseerd. Daarnaast wordt €40.000 extra middelen voor de verbetering van de sociale infrastructuur in de begroting gereserveerd.
Totaal subprogramma Bestaanszekerheid en perspectief op (on)betaald werk	**-222**	**-227**	**-242**	**-240**	
Subprogramma Zelfstandig thuis					
Doorbelasting van de personeelslasten	13	10	12	12	Doorberekende personeelskosten
Zorgkosten Wet Maatschappelijke Ondersteuning	-315	-315	-315	-315	Actualisatie op basis van het halfjaarsrapport 2025 van Meerinzicht, waarbij rekening is gehouden met de prijsindexatie (€ 115.000) en de verwachte toegenomen zorgvraag in 2026. De stijgende vraag naar Wmo-ondersteuning wordt veroorzaakt door een toename van het aantal mensen dat hulp nodig heeft en de vergrijzing van de bevolking. Zowel de vraag naar begeleiding (€ 60.000) als naar huishoudelijke hulp (€ 140.000) neemt toe.
Dekking zorgkosten	153	152	152	152	In de begroting waren middelen gereserveerd op basis van oude circulaires gemeentefonds. Deze middelen kunnen vrijvallen, aangezien we 100% aansluiten bij de prognose van Meerinzicht.
Uitgaven Wet Maatschappelijke Ondersteuning	181	181	181	181	Bouwsteen Lichte hulpverlening voorliggend aanbieden: Tijdens het WMO-intake gesprek wordt samen met de inwoner een alternatieve oplossing gevonden binnen de sociale basisvoorzieningen. Hierdoor is er minder duurdere WMO-zorg nodig. Door het vervoer via AutoMaatje zelf te regelen, is het WMO-vervoersbudget met € 60.000 verlaagd en zijn de budgetten voor dagbesteding met € 15.000 verlaagd. Bouwsteen Voortzetten actieve regie bij stapeling: De controles rondom persoonsgebonden budgetten (PGB) zijn aangescherpt voor efficiëntie en kostenbesparing. Het Inlichtingenbureau helpt bij het voorkomen van onnodige WMO-zorg als iemand ook onder voldoet aan de wet langdurige zorg (=Rijksbudget). De strengere

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting
					PGB-controles hebben geresulteerd in een verlaging van € 100.000 op de PGB-budgetten Begeleiding. Bouwsteen Normenkader huishoudelijke hulp: Effectief toepassen van het normenkader heeft geresulteerd in een verlaging van € 6.000 op de PGB-budgetten Hulp in de huishouding. Door te investeren in het voorveld, verschuiven we van dure maatwerkoplossingen naar de sociale basis. Hiermee is voor € 181.000 ingevuld op de bouwstenen.
Invulling bouwstenen - zelfstandig thuis	-181	-181	-181	-181	Zie toelichting hierboven
Subsidies	-20	-20	-20	-20	De subsidiebedragen zijn met 2,75% geindexeerd, conform de BBP prijsindex uit de Meicirculaire 2025.
Basismobiliteit - vervoerskosten	37	37	37	37	De eigen bijdrage voor WMO-vervoer.
Gemeenschappelijke regelingen	-687	-683	-686	-686	De bijdrage aan de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD-jeugdgezondheid) is geindexeerd. De bijdrage aan Meerinzicht is fors lager vanwege nieuwe cao-afspraken, welke lager uitvallen dan eerder begroot. Daarnaast zijn de kosten om boekhoudtechnische redenen herverdeeld over de verschillende subprogramma's. Zie ook de post 'Gemeenschappelijke regelingen' bij de subprogramma's Bestaanszekerheid & perspectief op (on)betaald werk en Kansrijk opgroeien.
Meicirculaire 2025	-340				Het plan om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage weer in te voeren (in plaats van het vaste en lage abonnementstarief), is met een jaar uitgesteld tot 2027. Hiervoor ontvangen we compensatie via de algemene uitkering (programma Samen Werken), maar dienen we de geraamde opbrengst van de eigen bijdrage in 2026 te schrappen. Per saldo budgetneutraal.
Overige mutaties	-57	-55	-55	-55	Deze kosten zijn om boekhoudtechnische redenen herverdeeld naar een ander subprogramma. Zie ook de post 'Overige mutaties' bij het subprogramma Op weg naar Samenredzaamheid.
Totaal subprogramma Zelfstandig Thuis	**-1.216**	**-874**	**-875**	**-875**	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	**-1.584**	**-2.076**	**-2.036**	**-1.364**	

Programma Samen Wonen in Ermelo

Programma Samen Wonen in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo Meerjarenbegroting 2025-2028, na Voorjaarsrapportage 2025	-12.453	-11.360	-11.276	-11.237
Mutaties Kadernota 2026 ombuigingen	644	628	833	833
Mutaties Kadernota 2026 overig (beheerplannen Groen en Grijs en Speelvisie)	-1.666	-1.710	-1.805	-1.852
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	63	159	201	204
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029	-13.412	-12.283	-12.047	-12.052

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting / Herkomst
Subprogramma Duurzaamheid en Milieu					
Doorbelasting van de personeelslasten	-211	-209	-205	-207	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	68	-4	72	-21	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
ODVeluwe	-75	-75	-75	-75	Indexering volgens begroting van ODVeluwe
Riolering	214	328	370	464	Verwerking egalisatievoorziening Riolering volgens Programma Water en Riolering na herberekening doorbelasting
Afvalstoffen	-94	-78	-198	-196	Verwerking egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing na herberekening doorbelasting
Totaal subprogramma Duurzaamheid en Milieu	**-98**	**-38**	**-36**	**-35**	
Subprogramma Kwaliteit Openbare Ruimte					
Doorbelasting van de personeelslasten	-41	-39	-38	-39	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-15	-9	-14	-12	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Totaal subprogramma Kwaliteit Openbare Ruimte	**-56**	**-48**	**-52**	**-51**	
Subprogramma Ruimtelijke Ontwikkeling					
Doorbelasting van de personeelslasten	547	543	550	550	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)		-4	-5	-4	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Totaal subprogramma Ruimtelijke Ontwikkeling	**547**	**539**	**545**	**546**	
Subprogramma Verkeer en Vervoer					
Doorbelasting van de personeelslasten	-26	-26	-23	-23	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	8	11	42	42	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Winkelgebied	-54	-52	-54	-52	Budgetoverheveling vanuit subprogramma economie
Groot onderhoud	-30				Aanvulling tbv voorziening Verkeer en Vervoer
Totaal subprogramma Verkeer en Vervoer	**-102**	**-67**	**-35**	**-33**	
Subprogramma Wonen					
Doorbelasting van de personeelslasten	-200	-198	-193	-195	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-1	-2	-1	-1	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Groot onderhoud	-26	-26	-26	-26	Correctie op MJOP Patrijzenhof in verband met samenvoeging MJOP gemeentijke gebouwen.
Overige kleine mutaties subprogramma < € 10.000	-1	-1	-1	-1	
Totaal subprogramma Wonen	**-228**	**-227**	**-221**	**-223**	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	**63**	**159**	**201**	**204**	

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Programma Samen Ondernemen in Ermelo (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo Meerjarenbegroting 2025-2028, na Voorjaarsrapportage 2025	-1.089	-1.133	-1.309	-1.343
Mutaties Kadernota 2026 ombuigingen	23	-67	54	106
Mutaties Kadernota 2026 overig	0	0	0	0
Overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	-6	1	17	17
Saldo Meerjarenbegroting 2026-2029	-1.072	-1.199	-1.238	-1.220

Verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029:	2026	2027	2028	2029	Toelichting / Herkomst
Subprogramma Bedrijvigheid					
Kapitaallast (afschrijving + rente)	27	17	30	31	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Totaal subprogramma Bedrijvigheid	**27**	**17**	**30**	**31**	
Subprogramma Economie					
Doorbelasting van de personeelslasten	8	8	9	9	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-1		-1		Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Winkelgebied	54	52	54	52	Budgetoverheveling naar Verkeer en Vervoer.
Totaal subprogramma Economie	**61**	**60**	**62**	**61**	
Subprogramma Toerisme en Recreatie					
Doorbelasting van de personeelslasten	-68	-68	-67	-66	Doorberekende personeelskosten
Kapitaallast (afschrijving + rente)	-3	-3	-3	-3	Actualisatie van de rente en afschrijvingen.
Subsidie	-18				Correctie ombuigingsvoorstel in verband met afspraken tot en met 2026.
Overige kleine mutaties subprogramma	-5	-5	-5	-6	
Totaal subprogramma Toerisme en recreatie	**-94**	**-76**	**-75**	**-75**	
Totaal verklaring overige mutaties Meerjarenbegroting 2026-2029	**-6**	**1**	**17**	**17**	

Taakstellingen

Toelichting

In onderstaande tabel wordt de actuele status van de taakstellingen in de begroting weergegeven. Zie de bijlage bij de Kadernota 2026 voor een verdere uitsplitsing van alle A&B ombuigingen.

Taakstellingen (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Forensen- en Toeristenbelasting	-	-	-	-
Minder subsidie voor het museum		25	25	25
Taakstelling Sociaal Domein - bouwsteen Kansrijk opgroeien	390	396	396	396
Taakstelling Sociaal Domein - bouwsteen Perspectief op werk	263	213	213	213

Taakstelling Sociaal Domein - bouwsteen Zelfstandig thuis	411	412	412	412
Totaal bouwstenen Sociaal Domein	1.064	1.021	1.021	1.021
Onderhoud wegen	-	-	-	-
Groenonderhoud	-	-	-	-
Bezuiniging op Sport		400	400	400
Bedrijfsvoering: bezuiniging op bijdrage aan Meerinzicht		1.146	1.146	1.146
Totaal ombuigingen A&B uit Kadernota 2026	2.325	2.805	3.125	3.178
- waarvan reeds ingevuld in deze Begroting 2026	-2.115	-2.195	-2.270	-2.323
Restant ombuigingen A&B uit Kadernota 2026	210	610	855	855
Totaal restant taakstellingen	1.274	3.202	3.447	3.447

Financiële positie

Geprognosticeerde balans

In dit hoofdstuk wordt een uiteenzetting gegeven van de financiële positie van de gemeente Ermelo in meerjarenperspectief.

Activa *(bedragen x € 1.000)*	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029
Vaste activa						
Materiële vaste activa	112.152	124.141	130.948	136.393	144.071	142.628
Financiële vaste activa	7.371	7.671	7.671	7.671	7.671	7.671
Totaal vaste activa	**119.523**	**131.812**	**138.619**	**144.064**	**151.742**	**150.299**
Vlottende activa						
Grondexploitatie	1.683	2.332	0	0	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	38.605	17.550	11.869	9.614	10.128	8.491
Liquide middelen	406	406	406	406	406	406
Overlopende activa	7.194	7.194	7.194	7.194	7.194	7.194
Totaal vlottende activa	**47.888**	**27.482**	**19.469**	**17.214**	**17.728**	**16.091**
Totaal Activa	**167.411**	**159.294**	**158.088**	**161.278**	**169.470**	**166.390**

Passiva	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028	Ultimo 2029
Vaste passiva						
Eigen vermogen						
Algemene reserves	15.321	13.098	12.265	12.020	11.980	11.940
Beklemde reserves	55.734	51.948	47.967	50.114	49.559	48.627
Exploitatiesaldo	1.875	-357	469	1.386	237	721
Totaal Eigen vermogen	**72.930**	**64.689**	**60.701**	**63.520**	**61.776**	**61.288**
Vreemd vermogen						
Voorzieningen	16.853	16.147	15.898	15.555	15.223	14.827
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	59.501	55.001	50.501	56.001	64.001	54.501
Totaal Vreemd vermogen	**76.354**	**71.148**	**66.399**	**71.556**	**79.224**	**69.328**
Totaal vaste passiva	**149.284**	**135.837**	**127.100**	**135.076**	**141.000**	**130.616**
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.701	5.701	5.701	5.701	5.701	5.701
Overlopende passiva	12.426	17.756	25.287	20.501	22.769	30.073

Totaal vlottende passiva	**18.127**	**23.457**	**30.988**	**26.202**	**28.470**	**35.774**
Totaal Passiva	**167.411**	**159.294**	**158.088**	**161.278**	**169.470**	**166.390**

EMU-begroting

In de Europese Unie presenteren de lidstaten hun begrotingen en rekeningen allemaal met eenzelfde definitie van het begrotingssaldo, het EMU-saldo. Het EMU-saldo heeft betrekking op het vorderingensaldo van de overheid op transactiebasis (kasstromen). Om te voorkomen dat de overheidsfinanciën van EMU-landen ontsporen, is een aantal jaren geleden in het zogenaamde Stabiliteits- en Groeipact afgesproken dat het EMU-tekort maximaal 3% BBP mag bedragen.

Omdat het EMU-saldo betrekking heeft op de totale collectieve sector, zijn naast het Rijk en de sociale fondsen ook gemeenten verplicht te rapporteren op het EMU-saldo.

Het EMU-saldo wordt volgens een voorgeschreven schema berekend. Uit de berekening van het EMU saldo voor de jaren 2025-2029 volgt het volgende beeld:

Bedragen (x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	8.376	2.124	-886	-199	-306
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	11.989	6.807	5.445	7.678	-1.443
3. Mutatie voorzieningen	-653	-197	-291	-280	-344
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	649	-2.332	0	0	0
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-4.915	-2.548	-6.622	-8.157	793

Een min saldo betekent een EMU-tekort, een positief saldo betekent een EMU-overschot

Dit betekent dat op kasbasis de gemeente Ermelo over de jaren 2025 tot en met 2028 een EMU saldo tekort heeft. Deze tekorten worden met name veroorzaakt door de diverse grote investeringen die gepland staan. Wij accepteren dit EMU-tekort over deze periode.

Reserves en Voorzieningen

Algemene informatie

De reservepositie van Ermelo bestaat uit het totaal van alle reserves en voorzieningen. De reservepositie is opgebouwd uit algemene reserves, (beklemde) bestemmingsreserves en voorzieningen. Reserves vallen onder het eigen vermogen van een gemeente. Voorzieningen worden gezien als vreemd vermogen.
Ermelo kent sinds jaar en dag een ruime reservepositie. Wel zijn er in de afgelopen jaren besluiten door de raad genomen om de reserves in te zetten als dekkingsmiddel. In de Kadernota 2018 is de reservepositie is herijkt. Gevolg van dit alles is dat een behoorlijk deel van de huidige reservepositie vastligt en dat de reservepositie de komende jaren langzaam maar zeker gaat afnemen. Wel staan daar dan (nieuwe) voorzieningen in Ermelo tegenover.

Beleid met betrekking tot reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen vallen onder het budgetrecht van de raad. Dit betekent dat instellen, wijzigen, afromen, opheffen, toevoegen en beschikken altijd door de raad geautoriseerd moet worden. Dit kan gebeuren bij de jaarlijkse meerjarenbegroting en/of de tussentijdse begrotingswijzigingen (voorjaar/najaarsrapportage) en/of de jaarstukken.

Ermelo's financiële beleid, vastgelegd in de Financiële Verordening (december 2023), bepaalt dat het college minimaal elke vier jaar een (bijgestelde) nota "Reserves en Voorzieningen" aan de raad voorlegt. Deze nota beschrijft doel, vorming en besteding van reserves en voorzieningen, gerelateerd aan het weerstandsvermogen. De raad stelt de nota vast en de actualiteit wordt jaarlijks getoetst bij de kadernota.

In deze Meerjarenbegroting 2026-2029 zijn opgenomen een algemene toelichting met betrekking tot de meest actuele reservepositie van Ermelo, een overzicht van alle reserves en voorzieningen over de jaren 2026 tot en met 2029.

Reservepositie

Reservepositie in cijfers

Onderaan dit hoofdstuk zijn tabellen opgenomen die de reservepositie op basis van de meest actuele gegevens weergeven.

Conclusie

De reservepositie van Ermelo is goed. Een groot deel van de reservepositie ligt echter vast in de vorm van beklemde bestemmingsreserves en voorzieningen. Belangrijk is de omvang van de nog vrij te besteden reserves.

Toelichting op de reserves en voorzieningen

Algemene reserve (vrij besteedbaar)

De Algemene reserve (vrij besteedbaar) is een algemeen dekkingsmiddel en kan door de raad vrij ingezet worden.

Deze reserve dient tevens voor de opvang van calamiteiten, (schade)vergoedingen en eventuele nadelige rekeningsaldi. Daarnaast is het een buffer voor de eerste opvang van onvoorziene zaken. Toch is het verstandig dat er altijd een bedrag in de Algemene reserve (vrij besteedbaar) beschikbaar is. In de Kadernota 2018 is bepaald dat voor deze reserve een ondergrens geldt ter grootte van € 5 mln.

Algemene risicoreserve

De Algemene risicoreserve is een algemeen dekkingsmiddel. Deze reserve is niet vrij besteedbaar en heeft als doel om de eerste financiële gevolgen op te kunnen vangen indien risico's zich daadwerkelijk voordoen. Basis hiervoor is de risico-inventarisatie in de meerjarenbegroting en de jaarstukken. In de Kadernota 2018 is bepaald dat de berekening van de omvang van deze reserve mede wordt bepaald door het ratio te bepalen op 1 (was 2).

Bestemmingsreserves

- Grondexploitatie
- Egalisatie meerjarenbegroting
- Onderwijshuisvesting

Beklemde bestemmingsreserves

- Reserve Duurzaamheid

- Reserve Nieuwbouw sportcentrum Calluna
- Reserve GVVP
- Reserve Overig Verkeer & Vervoer
- Reserve Centrumontwikkeling
- Reserve Bouwen
- Reserve Sport
- Reserve HvG (gemeentehuis)
- Reserve Onderwijshuisvesting

De laatste acht reserves zijn zogenoemde dekkingsreserves. Zij dienen als dekking van de afschrijvingen van de bepaalde investering.

Ermelo kent momenteel de volgende beklemde bestemmingsreserves ter dekking van afschrijvingslasten:

Dekkingsreserve (bedragen x € 1.000)	Omvang reserve	Investering	Afschrijvings termijn	Totaal afschrijvingen	Toelichting (bedragen x € 1)
Reserve Nieuwbouw sportcomplex Calluna	16.917	16.917	diverse termijnen	16.917	Diverse termijnen, € 520.000 vanaf 2025
Reserve GVVP	4.172	4.172	20 jaar	4.172	Diverse termijnen, € 204.000 vanaf 2027
Reserve Overig Verkeer & Vervoer	6.440	6.440	20 jaar	6.389	Diverse termijnen en bedragen
Reserve Centrumontwikkeling	4.189	4.189	20 jaar	4.189	Diverse termijnen en bedragen
Reserve Bouwen	260	260	20 jaar	260	20 termijnen van € 13.000 m.i.v. 2024
Reserve Sport	113	113	15 jaar	95	15 termijnen van € 6.300 t.m. 2028
			20 jaar	18	20 termijnen van € 900 m.i.v. 2017
Reserve Huis van Gemeente	1.500	1.500	20 jaar	1.500	20 termijnen van € 75.000 m.i.v. 2024
Reserve Onderwijshuisvesting	Variabel	variabel	diverse termijnen	Variabel	Voor (toekomstige) afschrijvingslasten van onderwijshuisvesting. Jaarlijks een storting en vanaf 2026 onttrekking voor afschrijvingslasten.

Voorzieningen

Naast Algemene reserves en (beklemde) bestemmingsreserves heeft Ermelo 21 voorzieningen. Dit betreft voornamelijk voorzieningen in het kader van de meerjarenonderhoudsplannen gebouwen e.d. Daarnaast zijn er voorzieningen voor dubieuze debiteuren, pensioenverplichtingen (voormalige) wethouders, afvalstoffen, begraafplaats, boscompensatie en groot onderhoud wegen en verlichting.
Voorzieningen maken onderdeel uit van het vreemd vermogen. Het zijn feitelijk claims van derden. De bestemming kan ook niet zomaar gewijzigd worden. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker, maar redelijkerwijs te schatten is.

- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven.
- Van derden (niet zijnde een andere overheid) verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Onderstaand wordt de stand van de reserves en voorzieningen weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024 (31-12-2024)	Begroting 2026 (1-1-2026)	Begroting 2029 (31-12-2029)
Algemene reserves	15.321	13.098	11.940
Bestemmingsreserve	24.291	20.731	18.715
Beklemde bestemmingsreserves	31.442	31.132	29.912
Totaal reserves	71.054	64.961	60.567
Voorziening egalisatie onderhoud	1.325	763	874
Voorzieningen beklemde middelen van derden	10.802	10.838	10.608
Voorziening toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's	4.726	4.546	3.345
Voorziening BBV artikel 63 lid 8	835	888	1.096
Totaal voorzieningen	17.688	17.035	15.923
Totaal reservepositie Ermelo	88.742	81.996	76.490

Stille reserves

Het kan voorkomen dat de boekwaarde van een activum lager is dan de daadwerkelijke economische waarde van dat activum. Bij herwaardering zou een herwaarderingsreserve ter grootte van het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde ontstaan. Zonder herwaardering spreken wij van een stille reserve.

Een bijzondere categorie zijn de deelnemingen. Het betreft het aandelenbezit in onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten. Deze aandelen zijn niet of slechts beperkt verhandelbaar. Omdat ze tegen verkrijgingswaarde zijn gewaardeerd, maar de intrinsieke waarde veel hoger ligt, behoren ze tot de categorie stille reserves.

Overzicht verloop reserves en voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1)	2026 stand 01-01	onttrekkingen	toevoegingen	2027 stand 01-01	2027 t.m. 2029 onttrekkingen	toevoegingen	stand 31-12-2029
Algemene Reserve							
Algemene reserve vrij besteedbaar	10.825.000	-862.000		9.963.000	-325.000		9.638.000
Algemene risicoreserve	2.273.000		29.000	2.302.000			2.302.000
Totaal - Algemene Reserve	**13.098.000**	**-862.000**	**29.000**	**12.265.000**	**-325.000**	**0**	**11.940.000**
Bestemmingsreserve							
Bestemmingsreserve vervangingsfonds I&A				0			0
Bestemmingsreserve grondexploitatie	5.607.000	-9.000		5.598.000	-27.000		5.571.000
Bestemmingsreserve egalisatie MJB	961.000	-824.000	174.000	311.000	-347.000	54.000	18.000
Bestemmingsreserve MOP gebouwen	285.000			285.000			285.000
Bestemmingsreserve Investeringen fysiek domein	3.000.000			3.000.000	-200.000		2.800.000
Bestemmingsreserve Transitie sociaal domein	2.794.000	-178.000		2.616.000	-25.000		2.591.000
Bestemmingsreserve Transitie fysiek domein	184.000	-184.000		0			0
Bestemmingsreserve Strategische investeringen vakantieparken	1.000.000			1.000.000			1.000.000
Bestemmingsreserve Uitvoering moties	1.135.000	-450.000		685.000			685.000
Bestemmingsreserve Huisvesting	5.695.000			5.695.000			5.695.000
Bestemmingsreserve Leren en beleven	70.000			70.000			70.000
Totaal - Bestemmingsreserve	**20.731.000**	**-1.645.000**	**174.000**	**19.260.000**	**-599.000**	**54.000**	**18.715.000**
Beklemde bestemmingsreserves							
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	800.000	-100.000	322.000	1.022.000	-126.000	480.000	1.376.000
Bestemmingsreserve Nieuwbouw sportcentrum Calluna	16.413.000	-520.000		15.893.000	-1.560.000		14.333.000
Bestemmingsreserve GVVP	3.514.000	-193.000		3.321.000	-612.000		2.709.000

Bestemmingsreserve Overig V&V	3.962.000	-252.000		3.710.000	-759.000		2.951.000
Bestemmingsreserve CO	3.047.000	-140.000		2.907.000	-538.000		2.369.000
Bestemmingsreserve Bouwen	234.000	-13.000		221.000	-39.000		182.000
Bestemmingsreserve Sport	62.000	-7.000		55.000	-15.000		40.000
Bestemmingsreserve HvG	1.350.000	-75.000		1.275.000	-225.000		1.050.000
Bestemmingsreserve Onderwijshuisvesting	1.750.000	-73.000	1.085.000	2.762.000	-1.115.000	3.255.000	4.902.000
Totaal - Beklemde Bestemmingsreserve	**31.132.000**	**-1.373.000**	**1.407.000**	**31.166.000**	**-4.989.000**	**3.735.000**	**29.912.000**
Reserves	**64.961.000**	**-3.880.000**	**1.610.000**	**62.691.000**	**-5.913.000**	**3.789.000**	**60.567.000**
Voorzieningen							
Voorziening egalisatie onderhoud							
Voorziening groot onderhoud wegen	2.000	-1.606.000	1.606.000	2.000	-4.818.000	4.818.000	2.000
Voorziening groot onderhoud verlichting	212.000	-75.000	9.000	146.000	-154.000	27.000	19.000
Voorziening MOP Civiele kunstwerken	130.000	-52.000	37.000	115.000	-120.000	111.000	106.000
Voorziening MOP kunstwerken	59.000	-13.000	13.000	59.000	-39.000	39.000	59.000
Gemeentelijke Gebouwen	29.000	-307.000	299.000	21.000	-756.000	897.000	162.000
MJOP private accommodaties	331.000	-95.000	153.000	389.000	-322.000	459.000	526.000
Totaal - Voorziening Egalisatie onderhoud	**763.000**	**-2.148.000**	**2.117.000**	**732.000**	**-6.209.000**	**6.351.000**	**874.000**
Voorzieningen beklemde middelen van derden							
Voorziening afvalstoffenheffing	481.000	-16.000		465.000	-41.000		424.000
Voorziening afkoop schoonmaken graven	522.000	-10.000	7.000	519.000	-30.000	21.000	510.000
Voorziening uitbreiding capaciteit begraafplaats	339.000		103.000	442.000		9.000	451.000
Voorziening toekomstig onderhoud terrein begraafplaats	403.000	-38.000	14.000	379.000	-114.000	42.000	307.000
Voorziening groot onderhoud Riolering	195.000	-8.000	17.000	204.000	-24.000	51.000	231.000
Voorziening egalisatie riolering	8.627.000		73.000	8.700.000	-286.000		8.414.000

Voorziening boscompensatie	271.000			271.000			271.000
Totaal - Van derden verkr. middel. spec. besteding	**10.838.000**	**-72.000**	**214.000**	**10.980.000**	**-495.000**	**123.000**	**10.608.000**
Voorziening toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's							
Voorziening pensioenverpl. wethouders	4.001.000	-233.000		3.768.000	-699.000		3.069.000
Voorziening WGA-lasten	397.000	-76.000		321.000	-142.000		179.000
Voorziening voormalig personeel	35.000	-35.000		0			0
Voorziening WW	14.000	-14.000		0			0
Voorziening verlofsparen	97.000			97.000			97.000
Voorziening RVU	2.000	-2.000		0			0
Totaal - Voorziening toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's	**4.546.000**	**-360.000**	**0**	**4.186.000**	**-841.000**	**0**	**3.345.000**
Voorziening BBV artikel 63 lid 8							
Voorziening dubieuze debiteuren	499.000		2.000	501.000		6.000	507.000
Voorziening dubieuze debiteuren SoZa	389.000		50.000	439.000		150.000	589.000
Totaal - Voorziening BBV artikel 63 lid 8	**888.000**	**0**	**52.000**	**940.000**	**0**	**156.000**	**1.096.000**
Voorzieningen	**17.035.000**	**-2.580.000**	**2.383.000**	**16.838.000**	**-7.545.000**	**6.630.000**	**15.923.000**
Totaal reserves en voorzieningen	**81.996.000**	**-6.460.000**	**3.993.000**	**79.529.000**	**-13.458.000**	**10.419.000**	**76.490.000**

Investeringen

Investeringsplan

Bij het opstellen van deze meerjarenbegroting is het investeringsplan geactualiseerd.

Om de investeringsplanning beter te beheersen wordt gewerkt met voorbereidingskredieten en (gefaseerde) uitvoeringskredieten. Ermelo werkt met een tienjarig investeringsplan. Dit betekent dat naar mate een investering verder in de tijd staat, de bedragen zijn gebaseerd op grovere aannames en schattingen. Nadat

de plannen concreter worden, komt er meer duidelijkheid over de daadwerkelijke hoogte van het benodigde investeringskrediet.

Voor de investeringen in de periode 2025-2034 zie het totaal investeringsoverzicht.

Overzicht van investeringsplan

Meerjarenbegroting 2026-2029: Investeringsplan 2025-2034 (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Totaal
Inkomsten	802	1.065	0	0	0	0	0	0	0	0	1.867
Uitgaven	-18.285	-13.280	-12.050	-14.376	-5.694	-4.604	-4.726	-5.383	-772	-772	-79.942
Saldo Totaal	-17.483	-12.215	-12.050	-14.376	-5.694	-4.604	-4.726	-5.383	-772	-772	-78.075

Onderscheid in soort investering	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Totaal
Investeringen met een economisch nut	13.093	8.447	8.927	9.722	1.913	2.668	3.954	3.935	0	0	52.659
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	1.249	1.802	997	1.047	872	1.936	772	1.448	772	772	11.667
Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	2.841	1.966	2.126	3.607	2.909	0	0	0	0	0	13.449
Overige	300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	300
Saldo Totaal	17.483	12.215	12.050	14.376	5.694	4.604	4.726	5.383	772	772	78.075

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per taakveld

Hoofd taxonomie	Taakveld	Baten /	Rekening	Totaal Begroting	Meerjarenbegroting 2026 - 2029			
(bedragen x 1.000)		Lasten	2024	2025	2026	2027	2028	2029
0 - Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Baten	207	166	93	58	58	58
		Lasten	-3.315	-1.953	-1.974	-1.874	-1.874	-1.874
	0.10 Mutaties reserves	Baten	15.388	12.257	4.920	1.885	1.846	2.182
		Lasten	-20.965	-4.238	-2.650	-1.328	-1.251	-1.210
	0.2 Burgerzaken	Baten	593	426	438	438	437	437
		Lasten	-1.983	-1.632	-1.481	-1.496	-1.494	-1.498
	0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	Baten	536	823	363	363	363	363
		Lasten	-833	-1.044	-1.242	-1.226	-1.199	-1.220
	0.4 Overhead	Baten	1.012	263	311	269	265	265
		Lasten	-14.306	-15.835	-15.218	-13.876	-13.769	-13.785
	0.5 Treasury	Baten	1.842	1.374	1.229	1.243	1.274	1.352
		Lasten	-1.010	-1.003	-909	-934	-1.539	-1.414
	0.61 OZB woningen	Baten	7.260	7.462	7.618	7.618	7.618	7.618
		Lasten	-242	-242	-247	-247	-247	-247
	0.62 OZB niet-woningen	Baten	4.285	4.388	4.542	4.542	4.542	4.542
		Lasten	-27	-27	-62	-62	-62	-62
	0.64 Belastingen overig	Baten	50	51	50	50	50	50
		Lasten	-153	-159	-132	-132	-132	-132
	0.7 Alg. uitk. e ov. uitk. gem.fonds	Baten	62.000	62.781	65.490	67.556	68.855	71.572
	0.8 Overige baten en lasten	Baten	901	1.143	1.043	1.043	1.043	1.043
		Lasten	3	-335	-1.180	-3.965	-6.780	-9.266
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Lasten	-20	0	0	0	0	0
0 - Bestuur en ondersteuning - Totaal			**51.224**	**64.666**	**61.002**	**59.925**	**58.004**	**58.774**
1 - Veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	-1.912	-2.047	-2.100	-2.230	-2.282	-2.282
	1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	40	58	65	65	65	65
		Lasten	-1.780	-2.114	-1.897	-1.820	-1.816	-1.821
1 - Veiligheid - Totaal			**-3.651**	**-4.103**	**-3.932**	**-3.985**	**-4.033**	**-4.038**
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 Verkeer en vervoer	Baten	227	202	511	511	511	511
		Lasten	-4.201	-5.066	-5.615	-5.595	-5.893	-5.960
	2.5 Openbaar vervoer	Lasten	-15	-15	-15	-15	-15	-15
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat - Totaal			**-3.989**	**-4.879**	**-5.119**	**-5.099**	**-5.397**	**-5.464**
3 - Economie	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	106	9	6	0	0	0
		Lasten	0	-9	-6	0	0	0
	3.3 Bedr.loket en bedr.regelingen	Baten	65	15	18	21	25	25
		Lasten	-320	-367	-308	-301	-306	-301
	3.4 Economische promotie	Baten	2.233	2.567	2.697	2.697	2.697	2.697
		Lasten	-667	-754	-673	-861	-661	-634

Hoofd taxonomie	Taakveld	Baten /	Rekening	Totaal Begroting	Meerjarenbegroting 2026 - 2029			
3 - Economie - Totaal			**1.418**	**1.461**	**1.734**	**1.556**	**1.755**	**1.787**
4 - Onderwijs	4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	-43	-14	-14	-14	-14	-14
	4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0	0	30	30	30	30
		Lasten	-1.584	-1.585	-1.811	-2.646	-2.740	-3.114
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	271	405	413	413	413	413
		Lasten	-1.492	-1.684	-1.791	-1.741	-1.742	-1.742
4 - Onderwijs - Totaal			**-2.847**	**-2.878**	**-3.173**	**-3.958**	**-4.053**	**-4.427**
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1 Sportbeleid en activering	Baten	113	132	132	114	114	114
		Lasten	-33	-44	-44	-26	-26	-26
	5.2 Sportaccommodaties	Baten	1.198	1.113	1.167	1.167	1.167	1.167
		Lasten	-4.900	-6.007	-6.206	-6.036	-5.765	-5.733
	5.3 Cultuurpresentatie, prod.partic.	Baten	0	2	1	1	1	1
		Lasten	-985	-1.652	-1.791	-1.564	-1.454	-1.454
	5.4 Musea	Baten	110	90	94	94	94	94
		Lasten	-556	-601	-539	-514	-514	-514
	5.5 Cultureel erfgoed	Baten	20	12	12	12	12	12
		Lasten	-89	-103	-77	-83	-90	-81
	5.6 Media	Baten	91	26	27	27	27	27
		Lasten	-671	-828	-802	-720	-695	-695
	5.7 Openbaar groen en recreatie	Baten	974	616	546	570	570	570
		Lasten	-3.680	-3.953	-3.540	-3.510	-3.530	-3.601
5 - Sport, cultuur en recreatie - Totaal			**-8.409**	**-11.197**	**-11.020**	**-10.468**	**-10.089**	**-10.119**
6 - Sociaal domein	6.1 Samenkracht en burgerparticip.	Baten	4.801	882	883	883	883	883
		Lasten	-6.720	-5.488	-5.300	-5.147	-5.140	-5.138
	6.2 Toegang en eerste lijnsvoorz.	Baten	123					
		Lasten	-1.471					
	6.21 Toegang/1e lijnsvrz. Wmo	Lasten		-127	-188	-164	-144	-144
	6.22 Toegang/1e lijnsvrz. Jeug	Lasten		-838	-509	-449	-449	-449
	6.23 Toegang/1e lijnsvrz. Integraal	Lasten		-294	-254	-250	-250	-250
		Baten		50	0	0	0	0
	6.3 Inkomensregelingen	Baten	6.786	6.949	7.635	7.635	7.636	7.636
		Lasten	-10.005	-10.240	-10.464	-10.442	-10.442	-10.442
	6.4 WSW en beschut werk	Baten	0	0	1	1	1	1
		Lasten	-3.705	-3.654	-3.764	-3.611	-3.468	-3.372
	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-643	-568	-1.070	-1.158	-1.161	-1.162
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	37					
		Lasten	-1.215					

Hoofd taxonomie	Taakveld	Baten /	Rekening	Totaal Begroting	Meerjarenbegroting 2026 - 2029			
	6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	Lasten		-1.634	-1.543	-1.526	-1.526	-1.527
		Baten		1	39	39	39	39
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	-128					
	6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	Baten	118					
		Lasten	-2.984					
	6.71b Begeleiding (WMO)	Lasten	-2.516					
	6.71c Dagbesteding (WMO)	Lasten	-671					
	6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	Lasten		-3.419	-3.365	-3.365	-3.365	-3.365
		Baten		100	100	422	422	422
	6.712 Begeleiding (Wmo)	Lasten		-2.046	-2.034	-2.034	-2.034	-2.034
	6.713 Dagbesteding (Wmo)	Lasten		-532	-578	-577	-577	-577
	6.714 Ov.maatwerkarrangementen (Wmo)	Lasten		-74	-131	-130	-130	-131
		Baten		2	2	2	2	2
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	1.020					
		Lasten	-137					
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	Baten	280					
		Lasten	-1.025					
	6.72b Jeugdhulp behandeling	Lasten	-1.356					
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	-1.668					
	6.72d Jeugdhulp z/verblijf overig	Lasten	-218					
	6.73a Pleegzorg	Lasten	-548					
	6.73b Gezinsgericht	Lasten	-634					
	6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten	-2.087					
	6.74a Jeugdhulp beh. GGZ z/verblijf	Lasten	-1.677					
	6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verbl	Lasten	-1.301					
	6.74c Gesloten plaatsing	Lasten	-83					
	6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	Lasten		-968	-144	91	209	209
	6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	Lasten		-7.518	-7.668	-7.661	-7.662	-7.662
		Baten		281	299	299	299	299
	6.762 Jeugdhulp m verblijf regionaal	Lasten		-2.240	-1.773	-1.773	-1.773	-1.773
	6.763 Jeugdhulp m verblijf landelijk	Lasten		-85	-28	-28	-28	-28

Hoofd taxonomie	Taakveld	Baten /	Rekening	Totaal Begroting	Meerjarenbegroting 2026 - 2029			
	6.791 PGB Wmo	Lasten		-400	-294	-294	-294	-294
	6.792 PGB Jeugd	Lasten		-222	-222	-222	-222	-222
	6.81a Beschermd wonen (WMO)	Baten	1.188					
		Lasten	-185					
	6.81b Maatsch. en vrouwenopv. (WMO)	Lasten	-44					
	6.811 Beschermd wonen (Wmo)	Lasten		-500	-165	-165	-165	-165
		Baten		310	500	500	500	500
	6.812 Maatsch. en vrouwenopv. (Wmo)	Lasten		-82	-59	-59	-59	-59
	6.82a Jeugdbescherming	Lasten	-700					
	6.82b Jeugdreclassering	Lasten	-52					
	6.821 Jeugdbescherming	Lasten		-760	-745	-745	-745	-745
	6.822 Jeugdreclassering	Lasten		-27	-30	-30	-30	-30
	6.91 Coörd. en beleid Wmo	Lasten		-255	-997	-975	-975	-975
		Baten		1	0	0	0	0
	6.92 Coörd. en beleid Jeugd	Lasten		-582	-823	-816	-812	-812
6 - Sociaal domein - Totaal			**-27.419**	**-33.977**	**-32.689**	**-31.749**	**-31.460**	**-31.365**
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1 Volksgezondheid	Baten	291	0	0	0	0	0
		Lasten	-1.405	-1.649	-1.768	-1.391	-1.391	-1.391
	7.2 Riolering	Baten	2.975	4.338	3.053	3.067	3.126	3.252
		Lasten	-2.650	-4.054	-2.547	-2.564	-2.623	-2.748
	7.3 Afval	Baten	2.755	2.486	2.396	2.844	2.843	2.844
		Lasten	-2.576	-2.777	-2.680	-2.679	-2.678	-2.679
	7.4 Milieubeheer	Baten	755	3.030	961	598	598	598
		Lasten	-2.888	-6.086	-3.097	-2.654	-2.653	-2.590
	7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	702	645	493	493	493	493
		Lasten	-761	-692	-694	-588	-586	-583
7 - Volksgezondheid en milieu - Totaal			**-2.801**	**-4.759**	**-3.883**	**-2.874**	**-2.871**	**-2.804**
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	511	408	253	13	13	13
		Lasten	-1.907	-4.161	-1.826	-1.307	-1.070	-1.072
	8.2 Grondexpl. (niet-bedr.terreinen)	Baten	225	88	59	59	59	59
		Lasten	-193	-93	-64	-64	-64	-64
	8.3 Wonen en bouwen	Baten	1.303	1.093	1.198	1.298	1.298	1.298
		Lasten	-1.589	-2.026	-2.071	-1.961	-1.855	-1.857
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing - Totaal			**-1.650**	**-4.691**	**-2.451**	**-1.962**	**-1.619**	**-1.623**
Geheel - Totaal			**1.875**	**-357**	**469**	**1.386**	**237**	**721**

Bijlage 2: Totaal Investeringsoverzicht

Investeringsoverzicht

Omschrijving bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Gronden en terreinen										
Bedrijfsgebouwen										
Nieuwbouw Klokbeker/Augustinus bouwkundig	3.216	3.216	281							
Nieuwbouw Klokbeker/Augustinus installatie	1.378	1.378								
Renovatie Groevenbeek bouwkundig	2.558	1.534								
Nieuwbouw Groevenbeek bouwkundig	2.798									
Gymlokaal 's Heeren Loo bouwkundig	950									
Verduurzaming Brandweerkazerne	466									
Speulderbrink verduurzamen	850	875								
Uitbreiding PWA school	528	600								
Goede Herderschool tijdelijke huisvesting		500	661							
Julianaschool nieuwbouw			3.154	3.154						
Bernhardschool nieuwbouw			4.615	4.615						
Bijdrage Hoog Begaafd voorzieningen						2.522				
Beatrixschool nieuwbouw							3.934	3.935		
Grond,- weg,- en waterb werken										
Oude Telgterweg/Volenbeekweg	450									
Beschoeiing Palmbosweg 8 2025	80									
Vrijverval riolering 2025	150									
Mech/elect. RG Postweg	6									
Mech/elect. RG/BBB Chevallierlaan	41									
Vervanging Lichtmasten 2025	127									
Pilot Torenlaan	340									
Reconstructie Torenlaan	150									
Visie toerisme en recreatie	340									
Relinen/renovatie diverse straten	500									
Afkoppelen/meekoppelprojecten	250	546	156							
Putrenovatie stamriool Harderwijkerweg	1.500									
Aanleg nieuw gemaal Speuld	60									
Aanleg Fietsstraten	150	200	200	200						
Vervanging IBA 2026		60								
Vervanging leidingen 2026		46								
Vrijverval riolering 2026		150								
Mech/elect. RG Groot Horloo		6								
Pilot Dr. Holtropstraat		935								
Duurzaam Veilig Schoolzones		35	25	25						
Reconstructie Dr. Holtropstraat		660								
Diverse renovaties		300			300					
Renovatie drukriolering buitengebied		185	185	185	185					
Spaarkrediet wegen		500	500	500	500	500	500	500	500	500
V3: vervanging riool 2027			55							

Omschrijving										
Vervanging leidingen 2027			66							
Vrijverval riolering 2027			150							
Mech/elec BBB Oude Telgterweg			45							
Rioolvervanging/renovatie Masterplan			300	500	200					
Kerkdennen klimaatadaptief/waterrobuust			1.385	1.385	1.385					
Mech/elec. RG Akkermaalshout				37						
Vrijverval riolering 2028				150						
Vervanging leidingen 2028				1.708						
Verbeteren loop-fietsroutes				50	100	150				
Rioolvervanging/renovatie Masterplan				750	750					
Renovatie transportriool in Harderwijk				750						
Mech/elec. RG Ariannehof					50					
Vrijverval riolering 2029					150					
Mech/elec. Open berging Hoenderweg					39					
Mech/elec. berging Hogewal					35					
Vervanging leidingen 2029					8					
Vervoermiddelen										
DW3: Fiat Doblo cargo 2025	25									
AB2: Trilo 1180K zuigwagen verv2026		47								
DW9: Renault Zoe 2028				35						
DW15: vervanging 2028				60						
DW4: vervanging 2029					36					
DW10: vervanging 2029					48					
DW11: vervanging 2029					36					
DW12: vervanging 2029					5					
DW13: vervanging 2029					5					
DW14: vervanging 2029					55					
DW16: vervanging 2029					35					
DW17: vervanging 2029					35					
GV1: Laadschop 2029					119					
GV4: vervanging 2029					100					
TR1: vervanging 2029					85					
TR2: vervanging 2029					85					
TR3: vervanging 2029					50					
ABS8: sneeuwploeg iveco 2029					8					
DW6: vervanging 2029					55					
DW7: vervanging 2029					44					
V2: vervanging 2029					206					
DW5: vervanging 2029					48					
ABS4: Zoutstrooier iveco vervanging 2029					21					
ABS5: Zoutstrooier Iveco vervanging 2029					21					
VM2: vervanging 2029					179					

Omschrijving										
Machines, apparaten en installaties										
Koffievoorziening 2025	28									
AB17: Imants Rotosweep (gv.mach.) 2026		14								
AB8: Votex Roadmaster 2029					8					
TR4: vervanging 2029					65					
GV3: vervanging 2029					50					
Koffievoorziening 2030						28				
ABS, Gladheidsmeldsysteem 2031							20			
Overige materiële vaste activa										
Dindoa beregeninginstallatie 2025	32									
Skatepark	70									
Gymlokaal 's Heeren Loo sportinventaris	140									
Tablets raad 2026		21								
DVS veld 3 gras 2026		25								
Horst veld 6+7 gras 2026		50								
Nachtkralen		60								
Spaarkrediet bomen		140	140	140	140	140	140	140	140	140
Spaarkrediet beplanting		132	132	132	132	132	132	132	132	132
Beheerspakketten OW 2029					141					
Audiovisuele middelen 2029					180					
Vervanging stoelen 2030						118				
EFC kunstgras 2030						338				
DVS kunstgras 2030 Veld 1+3						676				
FC Horst kunstgras 2032 veld 1+3								676		
Overige langlopende leningen										
Starterslening SVn Ermelo 2019	300									
Totaal Investeringsplan	**17.483**	**12.215**	**12.050**	**14.376**	**5.694**	**4.604**	**4.726**	**5.383**	**772**	**772**